

Slovesna Bučka

Praznik sevniške občine

Težišče prireditve ob bližnjem prazniku sevniške občine bo v soboto slovesnost na Bučki. (Kot obširneje pišemo v Prilogi, je ta krajevna skupnost izbrana v spomin na 40-letnico vstaje in prvega partizanskega napada na Bučko). Ob 9. uri se bodo v tamkajšnjem zadružnem domu zbrali delegati vseh zborov občinske skupščine in vodstev družbenopolitičnih organizacij na slavnostni seji. Osrednja proslava bo ob 10. uri z odkritjem spomenika temu partizanskemu napadu pred podružnično šolo. Pričakujejo, da bo govoril predsednik republiškega odbora Zveze združenj borcev Janez Vipotnik.

Krajani Bučke bodo pridobili tudi nekaj pomembnih objektov: jutri bodo ob 15. uri odprli novo trgovino Mercatorja, TOK sevniškega kmetijskega kombinata, ki bo hkrati odkupna postaja. Gasilci bodo le uro kasneje odprli nov dom.

Sicer pa se te dni začnejo številna športna srečanja in društvene prireditve. Društvo invalidov bo v soboto popoldne v jedilnici Lisce razvilo svoj prapor. V torek, 10. novembra, bo v galeriji na gradu otvoritev razstave VIII. SNOUB Franca Levstika. Ob koncu tedna bodo še preostale pomembnejše otvoritve: prve faze vodovoda izpod Lisce in tovarne sedežnega stilskega pohištva. Stilsesna na Kladju pri Blanci.

A. Ž.

V Krškem prvenstvo države v katah

Krški karate klub Nuklearna se bo po tekmovalnih uspehih mladih članic na domačih tekmovanjih in evropskem prvenstvu v katah skušal uveljaviti še kot dober organizator. 14. novembra bo namreč v Krškem 4. državno mladinsko prvenstvo v katah.

Pričakujejo rekordno število tekmovalcev, od 160 do 200, ki so si pravico za nastop na prvenstvu Jugoslavije priborili na izbirnih tekmovanjih v republikah in pokrajinah. Nastopili bodo mladinci in mladinke, ekipno in posamično. Prvič se bodo lahko potegovali za odličja tudi starejši mladinci do 21. leta, in tako se je Karate zveza Jugoslavije pridružila večini članic evropske zveze, ki so že doslej dopuščale nastope te kategoriji. Prvenstvo, katerega popoldanski finale bo v športni dvorani v Leskovcu, bodo popestrile borbe slovenskih karateistov. Med njimi bosta tudi dva državna reprezentanta.

Pokrovitelj tekmovanja je predsedstvo krške občinske skupščine.

J. PERC

Podelili oktobrske nagrade

Tradicionalne nagrade so ob brežiškem občinskem prazniku prejeli inž. Franc Filipčič, Janez Volčanšek in artiško prosvetno društvo – Priznanji šoli v Brežicah in Motelu na Čatežu

Na svečani seji v počastitev praznika brežiške občine 28. oktobra so delegati in gostje z aplavzom pozdravili letošnje oktobrske nagrajence in dobitnike oktobrskih priznanj. Nagrado so prejeli dipl. inž. Franc Filipčič, prosvetni delavec Janez Volčanšek in Prosvetno društvo Oton Župančič iz Artiča.

Francu Filipčiču so se z njo oddolžili za dolgoletno ljubiteljsko delo, za nadvse pomemben delež pri urejanju zbirke Posavskega muzeja in obnovi grajskega kompleksa v Brežicah. Veliko se je posvečal tudi snovanju spominskih obeležij in spomenikov NOB v brežiški, krški in sevniški občini. V Posavju se je uveljavil tudi s projektiranjem drugih objektov. Njegova družbenopolitična angažiranost je vsestranska.

Ravnatelju osnovne šole na Veliki Dolini Janezu Volčanšku so podelili oktobrsko nagrado za požrvalno delo in skrb za mladino, za

desetletja dolgo družbenopolitično udejstvovanje in uspešno povezovanje šole in krajevne skupnosti. Predstavljamo ga na zadnji strani.

Prosvetno društvo v Artičah je prejelo nagrado za uspešno širjenje množične kulture v krajevni skupnosti in občini. V jubilejnih 50. letu je to nadvse dobrodošlo priznanje za številne kulturnopolitične manifestacije v domačem kraju, pa tudi zunaj občinskih meja.

Oktobrsko priznanje sta si letos prislužila dva delovna kolektiva: osnovna šola v Brežicah in tozd Motel Petrol na Čatežu. Osnovni šoli so ga podelili za uspešno učno-vzgojno delo, za razvijanje interesnih dejavnosti in širjenje bratstva in enotnosti.

Motelu Petrol gre priznanje za velik razvojni skok, ki ga je napravil v 15 letih obstoja. Promet se je v tem času povečal za 80-krat. Sloves, ki si ga je pridobil, obeta napredek tudi v prihodnje.

I. T.

ZMAGOSLAVJE NOVOMEŠKIH GOSTINCEV

Novomeščani so na tradicionalnem 29. gostinsko-turističnem zboru na Bledu segli po najvišjih lovorikah. Tekmovanja v kulinaricinih in natakarskih veščinah se je udeležilo 25 šestčlanskih ekip iz vse Slovenije. Ekipa hotela Otočec je prejela zlato odličje s plaketo, hotel Metropol se je moral zadovoljiti s srebrom in plaketo, bronasta pa so bila Krkina Zdravilišča. Med zasebnimi gostilničarji sta se na tekmovanju dobro odrezala tudi Dolenjca Marinč iz Škocjana in Vovko z Rateža.

JUBILEJ „ORLICE“ – Oktobra se je izteklo 15 let, odkar so v Brežicah ustanovili obrat sevniške Jutranjke, zdaj Tozd Orlica. Kolektiv se je medtem pomnožil in šteje danes že 400 članov. Med njimi so pretežno ženske. Za občinski praznik Brežic so odprli preurejene prostore družbene prehrane in razstavo ročnih del. Na jubilejni slovesnosti v Artičah je govoril tudi podpredsednik skupščine SRS Jože Globačnik (Na sliki). Foto: Martin Zupančič

BRANKO SUHY RAZSTAVLJAL V BADEN-BADNU

Na drugem bienalu evropske grafike v Baden-Badnu, ki se ga je z več kot 1000 grafičnimi listi udeležilo 282 umetnikov z vsega sveta, je s štirimi grafikami sodeloval tudi novomeški slikar in grafik Branko Suhy.

Uroš Dular, predsednik novomeške občinske skupščine, je v svojem govoru orisal doseganji razvoj, potem pa je kritično spregovoril o sedanjih težavah in slabostih, ki se kažejo zlasti v zaostajanju za načrtovanimi rezultati, predvsem zaradi velike izgube v IMV. Opozoril je, da je bilo doslej mnogo premalo urejene zlasti na področju razvoja kmetijstva.

Na slavnostnem zasedanju so sprejeli odlok o podelitvi domicila

PLAMENI SPOMINOV – Tisoči so se jih spominjali. Zasuli so grobove s cvetjem in nemo zrl v plamene. Rezki strelji so prerezali tišino. Bilo je kot takrat, ko so padli tisti, katerih imena so vklesana v mrzlem kamnu ločenskega pokopališča. Tako je bilo tudi na Cviblju, v Šmihelu in povsod tam, kjer zemlja krije znane in neznane junake, ki so z življenjem plačali svobodo. (Foto: J. Pavlin)

Dograjujmo, ne le grajajmo

Viktor Avbelj, predsednik predsedstva SRS ob 25-letnici Krke: preveč kritiziramo, namesto da bi se bolj zavzeli za dograjevanje sistema in odpravo slabosti

Na praznični dan novomeške občine, 29. oktobra, je bila tovarna Krka prizorišče osrednje slovesnosti s slavnostnim zasedanjem občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij ter shodom ob 25-letnici tovarne zdravl, na katerem je govoril Viktor Avbelj, predsednik predsedstva SRS.

Slavnostno zasedanje skupščine je bilo v Krkinem skladišču, ki so ga za to priložnost posebej uredili. Med številnimi gosti so zlasti toplo pozdravili Viktorja Avblja in Franca Leskovška – Luko, nekdanjega komandanta slovenske partizanske vojske.

VIKTOR AVBELJ – RUDI, predsednik predsedstva SRS, je bil slavnostni govornik na počastitvi Krkinega jubileja. (Foto: R. Bačar)

ki ga je prevzel Riko Kolenc. Hkrati so podelili domicil 5. slovenskemu bataljonu NOV, ki je ob ustanovitvi štel 170 borcev in katerega jedro je tvorila Novomeška četa. Domicilno listino je prevzel Dušan Svava – Dule in se ob tej priložnosti s posebno toplimi besedami zahvalil zlasti za politično delovanje Viktorja Avblja – Rudija, takratnega partijskega sekretarja, kar je imelo za posledico množičen odhod ljudi v partizane.

Sledila je podelitev vsakoletnih občinskih priznanj najbolj zaslužnim krajanom. Letos Trdinova nagrada ni bila podeljena nikomur, Nagrado občine Novo mesto pa so za dolgoletno uspešno delo prejeli: inž. Janez Bulc iz tovarne Krka, Alojz Jaklič iz Gabrja ter Martin Pavlin in Lojzka Potrč iz Novega mesta.

Po slavnostnem zasedanju je bilo osrednje zborovanje delavcev Krke in gostov ob 25-letnici tovarne in dokončanje del na najbolj zahtevnem projektu in povečanju zmogljivosti doslej. Pred bližjo dva tisoč (Nadaljevanje na 4. strani)

V kleščah alkoholizma

November je mesec boja proti alkoholizmu

Pijemo na ohceti, na Martinovo, za Pusta. Kadarkoli, s kozarcem v roki nazdravljamo slavljenju. Z vinom zalijemo veselje ob novorojenku in žalost za umrlim. Pijemo tudi kar tako. Naše gore list je že tak, da najde tisoč razlogov in še enega povrh, samo da se lahko naliva.

Natančni statistiki so ugotovili, da sklokota po grlu državljana naše republike na leto po 60 litrov vina. Ni težko ugotoviti, da so njegove dnevne potrebe približno 2 dcl. Podobni podatki veljajo tudi za vinorodno Dolenjsko. Pri tem je zanimivo, da so se navade čezmernega pitja preselile s hribov v dolino, v mesta.

Kdor se čezmerno in vztrajno naliva, kaj hitro zabrede med alkoholika. Po podatkih strokovnjakov, ki se na vse kriplje bojujejo proti alkoholizmu, pri nas že zdavnaj proglašenu za človeško in družbeno zlo, je v Sloveniji alkohol zasvojil že kakih 80.000 duš, v Jugoslaviji pa kar enajstkrat več.

Največ alkoholikov je med tridesetim in petdesetim letom, torej v dobi, ko je človek za delo najbolj sposoben in ustvarjalen. Posledice alkoholizma so trahotne. Številne razdrte družine, kopičenje socialne problematike, v delovnih organizacijah dvainpolkrat več izostankov z dela. Alkoholizem nevarno zajeda tudi dohodek, gospodarsko trdnost.

Novembra, v mesecu boja proti alkoholizmu, bomo spet strnili posamezna prizadevanja v učinkovitejšo skupno delo. Zatiiranje alkoholizma naj bi v široki akciji zajelo vsa okolja, še posebej tista, ki jih je ta rak sodobne družbe že nevarno načel. Zapisali pa so, da vse od šol, kjer naj bi mlade temeljito seznanili z nevarnostjo alkoholne zasvojenosti, do delovnih organizacij, kjer ima alkoholizem že stara legla.

Na CK ZKS so pred kratkim menili, da morajo tudi komunisti v svojih vrstah in svojem okolju razjasniti doslej preveč strpno gledanje na alkoholizem. Na posvetu koordinacijskega odbora za boj proti alkoholizmu in narkomaniji pri predsedstvu RK SZDL ter predstavnikov RK in iz občin so med drugim približali, da mora biti letošnja akcija učinkovitejša od dosedanjih. Ne nazadnje tudi zato, ker alkoholizem ni le problem posameznika in njegove družine, marveč problem družbe, povezan z prizadevanji za boljše delo, produktivnost in stabilizacijo. I. Z.

ZBOR POSAVSKE BANKE

Danes popoldne bodo v dvorani Delavskega doma Edvarda Kardelja v Krškem na 5. seji zboru Temeljne posavske banke Krško med drugim razpravljali in sklepali o predlogu srednjeročnega plana TPB za to srednjeročno obdobje in pregledali tudi uresničevanje poslovne politike, zlasti na področju kreditiranja naložb in kreditiranja tekoče aktivnosti članic banke v letošnjih devetih mesecih.

A. ŽELEZNIK

Čas kliče po novih raziskavah

Seja sveta posavskih občin – Sporazum o financiranju krajevnih skupnosti – Številne nove skupne naloge od energetike do termalnih vod in računalništva

29. oktobra je bila v Krškem seja sveta posavskih občin pod predsedstvom predsednika sevniške občinske skupščine Janka Rebernika. Čas je nasul že nekaj prahu na polletne rezultate gospodarjenja, vendar so v razpravi izhajali iz aktualnih razmer.

Posavje je tudi kot celota pozitivno pri pokrivanju uvoza. Kljub temu tudi na tem shodu ni manjkalo opozoril, da že plačani in težko pričakovani reprodukcijski material in surovine stojijo na carini. Tujcem že plačano blago ne more biti več vrnjeno.

V luči vse bolj zaostrelega gospodarjenja so zanimive številne raziskovalne naloge, ki jih želi posavska gospodarska zbornica

spodbuditi ob sodelovanju raziskovalnih skupnosti. Znanim nalogam bi bilo treba dodati raziskave virov pitne vode, predvsem pa raziskavo energetike. Ob slednji opozarjajo Posavci na zaloge premogov od Globokega in Krmelja, ki postajajo spet vabljivi.

Na tej seji sveta so končno lahko obravnavali tudi osnutek družbenega dogovora, ki, na kratko povedano, odpira možnosti krajevnim skupnostim, da dobijo v svoje večno prazne blagajne tudi kakšen dinar od kolektivov, kamor se vozijo delavci vozači. Osnova naj bi bil 1 odstotek od bruto osebnih dohodkov. Naloga številnih organov je, da ta sporazum uresniči z novim letom.

V analizi priprav na usmerjeno izobraževanje so ocenili, da je bil

vpis v posavske šole dober. Slišati je bilo, kako so „bitko“ za samo mrežo šol nekako izgubili. Ker je le-ta bojda še začasna, se bodo nadaljevanja lotili bolj skrbno.

Dokončno se tudi niso izrekli o predlogu organiziranosti novomeškega Cestnega podjetja.

V drugi polovici tedna se bo vreme poslabšalo z občasnimi padavinami in ohladitvami.

VREME

NA PROSLAVI OB 25-LETNICI KRKE – Po slavnostnem zasedanju občinske skupščine in podelitvi priznanj za letošnji občinski praznik so se gostje in člani Krke udeležili velike svečanosti ob zaključku gradnje objektov, ki pomenijo za Krko doslej največjo delovno zmago. (Foto: R. Bačar)

V tednu, ko se ni zgodilo nič pretirano dramatičnega, so vzbudile v Teheranu pozornost nekatere govornice o miru. To se ni zgodilo prvič, a ker je iransko-iraška vojna tako zelo neprijeten madež na mednarodni sceni (še posebej pa v družini nevtrščnih), opazovalci kajpak radi prisluhnejo slehernemu obetavnemu znamenju, ki vzbuja upanje.

Namigi o miru na iransko-iraški fronti

V Teheranu sicer ni bilo moč preveriti teh govoric in jih tudi ne nasloniti na kaj bolj otipljivega in stvarnega. Za sedaj so to le slutnje, ki jih, žal, sporočila z bojišča ne potrjujejo. Bralec pa je glede tega še naprej v strahotnih dvomih, komu naj sploh verjame. Obe strani namreč vztrajno poročata o svojih vojaških uspehih in pri tem navajata izgube sovražnika; če bi bile številke o pobitih vojaki, uničenih tankih in letalih in drugem orožju vsaj približno točne, bi med Iranom in Irakom že zdavnaj zavladal mir, zakaj državi se preprosto ne bi imeli več s čim vojskovati.

POLJSKA: NIČ VEČ STAVK?

Tako bi se lahko vprašal nekdo, ki zgolj površno spremlja poljska dogajanja ob zadnjih novicah iz Varšave. Tu je namreč poljski sejm (parlament) sprejel poziv delavcem (predvsem pa seveda vodstvu Solidarnosti), naj se vzdržijo stavk.

V svoji prvotni obliki je bil predlog, ki so ga dobili poslanci, dosti otrejši, saj je terjal kar zakon o prepovedi

stavek. A med razpravo so ta predlog vendarle toliko spremenili, da je iz njega nastal le poziv brez obvezujočega zakonskega določila.

Poljaki bodo torej še naprej stavkali, minuli teden tudi so, ko so za eno uro ustavili delo malone po vsej državi. Zanimivo je, da skoraj sleherni večjo stavko na Poljskem spremljajo komentari, ki pravijo približno tole: stavka ogroža temelje poljske družbe in države in preti, da bo prinesla nacionalno katastrofo.

Res je, da vsaka stavka doda kanček več k splošni napetosti v državi, toda prav tako je na dlani, da neka stavka sama po sebi še ne more zrušiti družbenega reda, določene rečeno socializma na Poljskem. Naposled stavkajo tudi v Italiji, Veliki Britaniji in drugih zahodnih državah, pa zaradi tega tam ni slišati dramatičnih opozoril, da bodo te stavke zrušile kapitalizem.

ČAD: UMİK LIBIJSKIH SIL?

V večini afriških držav so pozdravili odločitev čadske vlade, ki je konec minulega tedna zahtevala, naj se iz te države umakne okoli 10.000 libijskih vojakov, kolikor jih je prišlo, da bi zagotovili red in mir po hudih nemirih in notranjih trenjih.

Kasneje sta se Čad in Libija dogovorila celo za združitev, a kaže, da iz tega ne bo nič, saj je bila napovedana združitve deležna hudo kritičnih besed. Libiji so očitali, da hoče pripojiti ozemlje sosednjega Čada.

Libijske enote naj bi v Čadu zamenjale mirovne sile afriških držav. To bi bila vsekar dosti boljša rešitev od prisotnosti libijskih vojakov. JANEZ ČUČEK

KAIRO - Le dan zatem, ko je saudijski minister za informacije Mohamed Abdu Jamani v izjavi za kuvaitski dnevnik „Ararai al-aam“ dejal, da Saudska Arabija nikomur ne namerava vsiljevati svoje rešitve za palestinski problem, poroča kairski tednik

„Roz el-jusef“, da bo Kairo v kratkem obil „visok funkcionar iz Saudske Arabije“, ki naj bi izrekel sožalje (ob Sadatovi smrti) in razpravjal s tukajšnjimi oblastmi.

TIRANA - Tu se je začel osmi kongres Albanske partije dela. Radio Tirana poroča, da ga je otvoril član politbiroja in član CK APD Ramiz Alija. Alija je pozdravil delegate osmega kongresa in predlagal izvolitev delovnega predsedstva in sekretariata kongresa. Predsedstvo ima 66 članov, sekretariat pa 15. Delegati so predlog soglasno sprejeli, poroča radio Tirana. Prva točka dnevnega reda je referat Envera Hoxhe z naslovom „O delu CK Albanske partije dela.“

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Zvezni izvršni svet je razpravljal o vprašanjih s področja gospodarskega sistema in ekonomske politike ter odnosov naše države s tujino. Pretehtali in sprejeli pa so predlog uredbe o spremembi uredbe o povečanju, zmanjšanju oziroma odpravi temeljnega prometnega davka za nekatere proizvode.

Novi davčni razredi

Sprejete spremembe in dopolnila predvidevajo premaknitev zgornje meje za plačilo predpisane temeljnega prometnega davka pri nakupu avtomobilov.

Tako naj bi v prihodnje plačevali 8-odstotni prometni davek pri nakupu avtomobilov, katerih cena ne presega 120.000 dinarjev (doslej 90.000 din), 14-odstotni davek pri avtomobilih, katerih cena je med 120 in 240 tisoč dinarjev (sedaj med 90 in 180 tisoč din) ter 50-odstotni davek za avtomobile, ki veljajo več kot 240.000 dinarjev (doslej več kot 180.000 din).

IZVOZ TAM

Razveseljivo je poročati, da tudi v času, ko zategujemo pas, kakšna delovna organizacija dosega pogoje za pospešeni razvoj in izvoz: mariborska DO TAM je namreč pripravila šest projektnih programov za naložbe v vrednosti okrog 5 milijard dinarjev, z njimi pa bi ustvarila možnosti za povečanje izvoza od sedanje vrednosti 35 milijonov dolarjev na leto na 60 milijonov dolarjev v letu 1984, ko naj bi to investicijo uresničili.

„Večji del potrebnega denarja - to je tri milijarde dinarjev - bo lastna udeležba,“ je poljarsil Vitja Rode, predsednik DO TAM, „računamo pa tudi na sovlaganja poslovnih partnerjev. Akcija za pripravo investicije že teče in smo dobili prva soglasja.“

OBISK V NEMŠKI DEMOKRATIČNI REPUBLIKI

Delegacija izvršnega sveta skupščine SRS, ki jo je vodil predsednik IS SRS Janez Zemljarič, se je vrnila z delovnega obiska v Nemški demokratični republiki, kjer se je mudila na povabilo sveta ministrov NDR.

„Predvsem so bili pomembni pogovori o skupnih programih o sodelovanju na področju kemije, elektrotehnike, strojogradnje in jedrske energije“, je ob vrnitvi dejal Janez Zemljarič. „Ne gre pa podcenjevati dogovorov o skupnih akcijah na področju znanosti, kulture in izobraževanja. Vsekakor so bili razgovori z vzhodnonemškimi sogovorniki nadvse koristni. Za naše združeno delo se tako odpirajo nove možnosti za uresničevanje izvoznih programov.“

36.000 OBISKOVALCEV V GLEDALIŠČU

V okviru letošnjih Borštnikovih srečanj slovenskih poklicnih gledališč, ki so se končala v Mariboru in v drugih krajih severovzhodne Slovenije, so v desetih dneh pripravili 138 gledaliških predstav, kulturnih prireditev in drugih manifestacij. Vse skupaj si je ogledalo nekaj manj kot 36.000 obiskovalcev.

MILAN MEDEN

KOMPAS JUGOSLAVIJA

SPET SE DOBIMO!

ZA DAN REPUBLIKE V NOVI VINODOLSKI

27. 11., 4 dni, 2.720 din

Z razpisom izleta za dan republike - v Novi Vinodolski, v sodobno turistično naselje ZAGORI; bomo gotovo razveselili naše stare prijatelje. Želeli pa bi, da se nam pridružijo tudi novi.

Stari zvesti prijatelji, ki so z nami že potovali v okviru akcije „Jugoslavija“ v Medulin in Rovinj ter bili z nami na izletih na Ohridu, Visu, v Budvi in po Črni gori, bodo ob prijavi plačali 100 DINARJEV MANJ. Za otroke do 4. leta starosti je IZLET BREZPLAČEN, otroci od 4. do 10. leta pa plačajo SAMO 1.500 DINARJEV.

Crikveniško - Vinodolska reviera je ena izmed biserov našega Jadrana. Če lahko verjamemo statistiki, ima tudi največ sončnih dni v letu.

Bogastvo kulturno zgodovinske dediščine, prijetna okolica, prijazni domačini, domače kulinarčne posebnosti - vse to zapušča nepozabne spomine obiskovalcu, ki se vedno rad vrača v to prelepo okolje.

Z VLAKOM IZ DOMAČEGA KRAJA

Odločili smo se za kombinirano potovanje z vlakom iz domačega kraja do Reke, nato pa do Novega Vinodolskega z avtobusi. Vlaki bodo odpeljali iz JESENIC, MARIBORA, NOVEGA MESTA in LJUBLJANE. Spotoma se bodo ustavili na vmesnih postajah v Celju, Zagorju, Trbovljah, Trebnjem, Grosupljem, Lescah, Radovljici, Kranju, Škofji Loki, Postojni, Pivki in Ilirski Bistrici.

Izletniki se bodo zbrali v avlah železniških postaj v Mariboru ob 12,30, na Jesenicah ob 13,30, v Novem mestu na peronu železniške postaje ob 12,45 in v Ljubljani ob 15. uri pri muzejskih lokomotivah na železniški postaji. O odhodih z vmesnih postaj pa bomo izletnike pravočasno obvestili.

4 - DNEVNI PROGRAM

Da vam ne bi bilo dolgčas, smo pripravili zanimiv program, v katerem bo za vsakogar nekaj. Če navedemo samo nekaj iskric: spoznavni večer s plesom, sprehodi in ogledi, kopanje v pokritem bazenu, bogat program družinskih tekmovanj, gledališka predstava z „Znanim Znancem,“ praznični kros, srečolov, tombola, teniški turnir, otroško tekmovanje v plavanju itd.

Drugi in tretji dan bo od 14. do 18. ure odprt OTROŠKI VRTEC, ki ga bo vodila otroška negovalka iz Ljubljane. Tako bodo lahko tudi starši z majhnimi otroki imeli nekaj od izleta.

PRIJAVE

Upamo, da smo s temi vrsticami v vas vzbudili zanimanje za naš izlet. Če je to res, bo najbolje, da se boste čimprej prijavi v najbližji Kompasovi poslovalnici ali pa pri pooblaščenih agenciji.

Na koncu pa vam želimo NA SVIDENJE V NOVEM VINODOLSKEM!

„Grehi“, ki nas pehajo v krizo

Edina pot iz gospodarskih težav vodi prek dela in varčevanja

Podatki o poslovanju gospodarstva v letošnjih desetih mesecih potrjujejo napovedi, da bodo v tem nemirnem gospodarskem letu največji davek plačali osebni dohodki. Nezadržna rast življenjskih stroškov je prizadela velik del zaposlenih Jugoslov-

vanov. Nad 2 milijona jih prejema povprečno mesečno od 7.000 do 9.000 dinarjev, pod povprečjem pa so po neslavni tradiciji kovinarji, tekstilci, gradbeniki, kmetijski delavci. Kljub ogromnim izgubam v nekaterih panogah (elektrogospodarstvo, nafta, zračni promet) prejemajo delavci v njih povprečno od 10.700 do 14.000 dinarjev na mesec.

Analize so jasne: 55 gospodarskih panog, to je okrog 90 % zaposlenih, ogroža inflacija neposredno. Če se bodo takšna gibanja nadaljevala, zaposleni ne bodo motivirani za povečanje proizvodnje in produktivnosti, kar je edini izhod iz ekonomskih težav.

To je ena plat medalje. Se bolj pa nas lahko skrbi zaostajanje boljše vrednotenja proizvodnega dela. Zaradi inflacije je uravnolovka vedno večja. Odpor proti boljše vrednotenju proizvodnega dela - od TOZD do dejavnikov, ki oblikujejo ekonomsko politiko - pomeni prizadevanje privilegiranih, da bi za vsako ceno zadržali pridobljene privilegije in dohodke.

Nič čudnega torej, da se ob vsem tem še boljše dobronamerni ljudje sprašujejo, ali je nedelo pri nas res tako močno „zakrjavilo“, da je zanj težko najti zdravilo. Po statističnih podatkih smo lani zaradi odsotnosti z dela izgubili 80 milijonov delovnih ur. Zaradi neupravičenega in upravičenega bolehanja smo npr. leta 1975 izgubili 3,73 % nacionalnega dohodka, leta 1979 - 6,6, leta 1980 pa 7 %. Učinkovito delamo le od 3,5 do 6,5 ure na dan itd. S takšnim delom oziroma nedelom ne moremo z ničemer nadomestiti naše nekonkurenčnosti na svetovnem trgu.

Ali smo našli vse „grehe“, ki nas pehajo v ekonomsko krizo? Še malo ne! Zadnje čase je moč slišati še veliko drugih dejstev, ki opozarjajo, da moramo v prihodnje drugače delati in živeti, če se želimo spet gospodarsko postaviti na noge. Tako smo vse preveč potratti z energijo. V primerjavi z enoto dohodka po-

rabljamo namreč 16 % več energije kot srednje razvite države in 18 % več kot visoko razvite. Preveč je porabljamo tudi glede na proizvodne rezultate.

Prav tako vse pre malo varčujemo. Bistvo varčevanja pa je: prekiniti z gradnjo mrtvih proizvodnih zmogljivosti, spremeniti v sistemu vse, kar omogoča takšno početje, ter storiti vse za polno izkoriščenost sedanjih proizvodnih zmogljivosti. Za vse to pa so potrebni programi - celoviti, samoupravni, jugoslovanski. Krajšati delovni čas, uvajati nove izmene - to bi pomenilo zmanjšati stroške, varčevati, usposobiti se za izvoz.

Administriranje se je razširilo povsod tudi znotraj gospodarstva in družbenih dejavnosti, kjer se veliko ljudi ukvarja z deli, ki niso povezana z osnovno dejavnostjo (razni aparati SIS, občin, pokrajin, republik in federacije). Gre za velike stroške, ki jih je težko nadzorovati, sirijo se in vedno bolj načenjajo ekonomsko osnovo samoupravljanja.

Ob vsem tem se resno zastavlja vprašanje, kdo vse naj zdaj zatéguje

ALI BO SLOKI DUNAJSKI DIPLOMAT dr. Kurt Waldheim še tretjič dobil mandat za položaj generalnega sekretarja Združenih narodov? To je osrednje vprašanje, ki zadnje dni buri duhove na sedežu svetovne organizacije ob newyorški vzhodni reki. Za zdaj odgovora ne ve nihče, saj je odločitev o tem preložena na sredo tega tedna. Po ustaljeni proceduri naj bi se varnostni svet zedinil za kandidata in ga predložil generalni skupščini, ki bo o tem veljavno glasovala in sklepala, toda varnostni svet se tudi po večkratnem glasovanju ni mogel odločiti med dvema kandidatom: Kurtom Waldheimom in tanzanijskim diplomatom Salimom Ahmedom Salimom, pa so zato sklenili, da stvar odločijo za nekaj dni. Neuradno se je sicer zvedelo, da so bile Združene države - Amerike za Waldheima in proti Salimu, Ljudska republika Kitajska pa ravno obratno. Varnostni svet bi sicer lahko predložil (tako razlagajo pravila) tudi oba kandidata, a to zaradi veta ene izmed velesil za zdaj ni mogoče. Če bi predložili oba kandidata, bi generalna skupščina, v kateri imajo neuvrščene države večino, skoraj zanesljivo izbrala Tanzanijca. Tega se zdaj zavedajo pa skušajo doseči odločitev že v varnostnem svetu. Za zdaj jim to ni uspelo. Če bi bil Waldheim izvoljen, bi s tem nastal primer, ki ga še ni bilo, zakaj doslej še noben generalni sekretar ni opravil treh mandatov... Boj za stolčke na najvišji ravni svetovne diplomacije...

SVETOVNA DIPLOMACIJA PA IMA vsako leto več dela tudi z novimi državami. Potem ko so nedavno proglasili neodvisnost Belizeja v Srednji Ameriki, je na političnem zemljevidu sveta dobila svoj prostor še ena neodvisna država: Antigua in Barbuda. Pravzaprav gre za skupno manjših otokov v Karibskem morju (otočje Malih Antilov), ki skupaj merijo 433 kvadratnih kilometrov in štejejo okoli 77.000 prebivalcev. Se pravi slabo tretjino Ljubljane. Nova država je nastala po 350 letih britanske kolonialne oblasti. Tudi po proglasitvi neodvisnosti pa ima nova država še hude notranje probleme, saj vsi otoki ne priznavajo osrednje oblasti, oziroma terjajo posebne pogoje... Dediščina kolonialne preteklosti...

pas. Stvarna kupna moč posameznika nima zveze z njegovim stvarnim delovnim prispevkom. Manjšina pride do veliko denarja z malo dela, vendar z veliko iznajdljivosti, večina, ki dela - pogosto ne posebno dobro, ker za to nima prave spodbude - pa ne živi potratno. Potratno živijo navadno tisti, ki pridejo na lahek način do denarja.

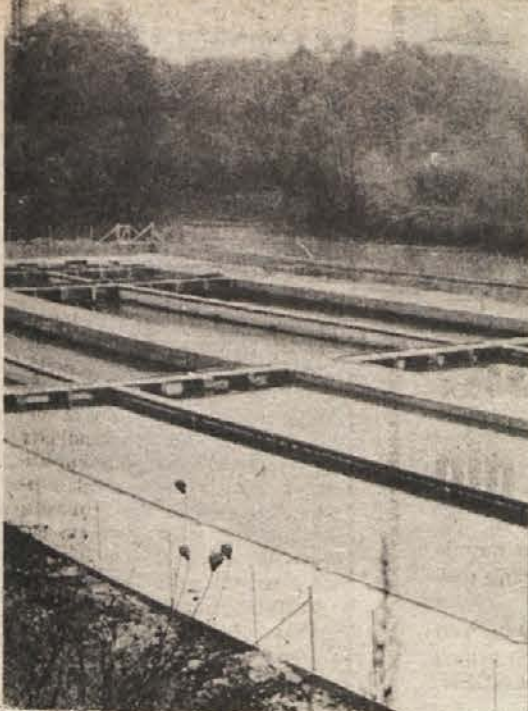
Varčujemo pa lahko, ne da bi prizadeli življenjski standard in zategovali pas. Hrane trošimo v povprečju veliko preveč; kaloričnost prehrane je v Jugoslaviji za tretjino nad tisto, kot bi bila nujna glede na strukturo prebivalstva (po podatkih Svetovne banke). Hrane ni dovolj uvažamo jo, pa tudi mečemo stran. To je vprašanje kakovosti izdelkov, načina preskrbe ipd.

Tudi pri uvozu vse preveč grešimo. Predvsem bi morali več izvažati, da bi lahko uvozili tisto, kar potrebujemo, in da bi ostali ekonomsko odprta država. Mnogo tistega, kar uvozimo, bi lahko proizvedli doma.

Vse to so ogromne rezerve, tu so možni veliki prihranki, tu je pravo ekonomsko varčevanje. V uresničevanju teh načel in nalog pa je tudi edini izhod iz sedanjih težav.

VINKO BLATNIK

200 TON POSTRVI — Na Dvoru so v okviru občinskega praznika odprli povečano ribogojnico „Krika“ ljubljanskega podjetja Emona Ribarstvo. Pridobili so 16 novih bazenov, naložba, ki bo povečala zmogljivost za okoli 200 ton konzumne postrvi, pa je stala 20 milijonov dinarjev (Foto: Bauer)

VRTEC ZA PRAZNIK — V Brežicah so 28. oktobra odprli nove prostore otroškega vrta za 96 varovancev. Za zdaj so ugodno rešili vse prošnje. V varstvu imajo 376 otrok. Novi del je z zakloniščem vred veljal 16 milijonov dinarjev, oprema pa 1,3 milijona. (Foto: Jožica Teppy)

ČESTITKE PO ZAOBLJUBI — V prisotnosti novomeške mladine, borcev, predstavnikov DPO in staršev vojakov je bila 31. oktobra v kasarni Milana Majca v Bršlino slovesna zaobljuba vojakov. S slovesnosti so poslali predsedstvu SFRJ pozdravno pismo. (J. Pavlin)

OSVEŽITEV NA ČRPALKI — Zasoljene cene goriv so zmanjšale nakupe, toda črpalniki morajo tudi živeti. Nova Petrolova črpalka pri Boštjanju nima le številnih delov za avte, temveč je ena od 20-ih v Sloveniji s skrinjo in pijačami. Zaskrat je to le pivo. (Foto: A. Železnik)

Do hrane sami, ne z uvozom

Komunisti sozdaj vrsto stališč o tem, kaj je treba storiti, da bomo dosegli skupni cilj: do 1985 doma pridelati 85 odstotkov hrane

Pređen bomo nakazali, kakšna stališča so na nedavni problemski konferenci zavzeli komunisti, ki si bodo v sozdu KIT prizadevali za nadaljnji razvoj družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu (in tako skušali z večjo pridelavo hrane tvorno prispevati k doseganju stabilizacijskih ciljev), naj na kratko prikažemo gospodarske razsežnosti tega sozda kmetijskih, industrijskih in trgovskih organizacij; ne nazadnje zato, ker v njegovem okviru deluje več kmetijskih združenj s področja, ki ga pokriva Dolenjski list.

manj kmetije, zato usiha zanimanje za obdelovanje zemlje, prirejo mleka, mesa itd. Težiti je treba k razvijanju dohodkovnih odnosov med kmeti in zadrugami. Zgled so lahko uspehi, ki jih že dosegajo v hlevskih proizvodnih skupnostih. Dobro so se obnesle reprodukcijske skupnosti za meso in mleko, zato kaže tovrstno povezovanje razširiti se na pridelovalce krompirja, vina, izdelovalce domače obrti.

V sozdu kajpak ne načrtujejo mimo družinskih hotenj nasploh, zato je treba pravočasno razjasniti, koliko sozdu lahko prisokoli na pomoč družba, zlasti pri pridobivanju obdelovalne zemlje. Neizbežni so melioracijski in komasacijski posegi, a pri teh se zatika, saj ni dovolj denarja. Račun brez krčmarja dela tisti, ki se zanaša na to, da je manjkajočo hrano moč preprosto uvoziti. Časi so prav nasprotni, tudi kmetijske in druge organizacije v sozdu morajo težiti k izvozu in si tako pridobivati devize. Prvi podatki kažejo, da brez vrste dodatnih ukrepov in prizadevanj srednjeročni načrti ne bodo uresničeni, saj pridelovanje hrane stoji nekako na mestu. Zato so nujne spremembe tudi na področju financiranja kmetijsko-živilskih naložb, davčna politika ne bi smela zavirati razvoja kmetijstva, cene bi morale spodbujati večjo proizvodnjo, odpraviti je treba zagate pri oskrbi s surovinami, rezervnimi deli za kmetijsko mehanizacijo, večji podudarek pa je treba dati na razvoj kmetijstva v hribovitih predelih.

Poleti so se tik pred skupščinskimi počitnicami razšli delegati nezadovoljni z ustreznim odgovorom. Zatem je bila pripravljena o tem stečajniku pismena informacija, s katero pa delegati spet niso bili zadovoljni.

Za sejo vseh treh zborov občinske skupščine 27. oktobra je odgovor v imenu občinskega izvršnega sveta podpisal njegov predsednik Franc Ogorevc. Tačas je steklo mimo mnogo vode po Savi. To, kako se je sedaj za Jugotaniin zavzela ljubljanska Belinka, je največji obet, da bo ta edina taninka v državi prežvela.

V odgovoru je beseda tudi o odgovornosti, katere ugotavljanje teče v dveh smereh. Eno je trenutno arbitraža o inženiringu pri sami rekonstrukciji, ki minuli teden še ni bila imenovana tako, da bi bile s predlaganimi imeni prizadete stranke zadovoljne. Drugo je preiskava organov UJV. Delegacija Jutranjke je ob tem zahtevala, da pride pred skupščino poročilo o izsledkih teh postopkov, ko bodo naredi.

Očitno je torej, da želja po zadovoljivi informaciji ni bila vihar v kozarcu vode, temveč imenovanje stvari s pravim imenom. A. Z.

Stiska tudi sise

„Dohodek bo na koncu leta verjetno manjši, kot kažejo zaenkrat še ugodni podatki. Medtem ko dohodek zelo hitro narašča, drugi pokazatelji gospodarjenja, denimo storilnost in izvoz, ne kažejo tako dobro.“ je poudaril podpredsednik krškega občinskega izvršnega sveta Igor Dobrovnik na seji zborna združenega dela 27. oktobra, ko so delegati ocenjevali izvajanje nalog na področju ekonomske politike v luči stališč predsedstva SFRJ.

Nekateri sisi družinskih dejavnosti ne morejo normalno delati; še zlasti posluje z motnjami občinska zdravstvena skupnost. Zato so se v Krškem odločili za diferencirano valorizacijo za poslovanje sisov, saj se po družbenem pomenu vendarle precej razlikujejo. Delegatka konference prosvetnih delavcev je ponazorila, kako na nekaterih solah komaj „dihajo“. Varčujejo pri papirju, v razredih ne gore vse žarnice. Podprta je bila njena zahteva, da bi prikazali sestavo brezposelnih v občini in na drugi strani — ustroj honorarcev, ki so večji del upokojenci in ne pustijo mladih do kruha. Zagotovljeno je bilo, da se rudarjem poslej ne bo treba več bati, da bi se jim sobotno delo štelo kot osnova za obračun otroškega dodatka. V senovskem rudniku tudi zato zaostajajo na načrtovanim obsegom proizvodnje.

IZVOZNA PRIZADEVANJA

JE MOLK RES VEDNO ZLATO?

„Bolje bo, da na republiški skupščini zaenkrat prikrijemo izgubo klavnice, sicer ne bomo prišli med deset velikih“ v Sloveniji, skratka — nas bodo uklinili,“ je dejal eden izmed razpravljalcev o zgubarjih v krški občini na zadnji seji zborna združenega dela občinske skupščine. Saj res, med številnimi slovenskimi klavnici imajo večji še večje izgube, toda veliki bodo prej „uslišani“ kot majhni, še zlasti če slednji molčijo o težavah. Očitno ne zaradi skromnosti!

Sejmišča

NOVO MESTO: Živahno je bilo zlasti na govejem sejmišču, kjer so rejci ponujali 53 glav goveje živine, prodali pa 37; razen tega je bilo naprodaj 334 pujskov in 16 nad tri mesece starih prašičev. Prodali so jih skupaj 129; pujski so veljali od 1.800 do 2.800 din, starejši prašiči pa od 2.900 do 3.800. Goveja živina je imela naslednjo ceno: voli od 56 do 62 din, krave od 42 do 50 in mlada živina od 52 do 60 din kilogram žive teže, to je več kot na oktobrskem sejmu.

BREŽICE: V soboto so prodajalci ponujali 454 pujskov in 14 nad tri mesece starih prašičev, prodali pa so jih skupaj 316. Pujskom se je vrtela cena med 110 in 120 din, starejšim prašičem pa okoli 80 din za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Konjereja na konju? /II./

Zadnjič smo videli, kako hud udarec je doživela slovenska konjereja v minule desetletju in kakšne načrte imamo, da bi se uprli nadaljnjemu propadanju oz. nazadovanju. Obnove pa ne more biti brez vzreje zrebret in ustreznega znanja rejcev, ki naj bi spet poprijeli za vzrejno delo, zato si danes oglejmo, kaj pravi stroka o tem.

Skrb za zdravo potomstvo se začenja pri odbiru staršev, zlasti plemenjaka. Kobile je najbolje pripuščati pod zrebce iste pasme, saj so čistopasemska zrebeta bolj skladna in rastna kot križanci. Posebne skrbi mora biti deležna kobilica. Po 9. mesecu brejosti je ni priporočljivo več uporabljati za težja dela. Krma mora biti izdatnejša, predvsem pa boljša po sestavi. Zimski dnevni brok naj vsebuje vsaj poltretji kilogram ovsu, kilogram otrobov in nekaj korenja, ob dobrem senu in detelji seveda. Obvezno je tudi rudniško krmilo.

Po porodu, ki je običajno sorazmerno hiter in ne pretežak, deli rejčevce pozornost še neobgleno zrebce. Osvoboditi ga je treba ovojnic, ga dobro zdrgniti s čisto slamo, razkužiti (naj bolje z dermosprejem) popek in ga zavarovati s sterilno gazo in levkoplantom ter poskrbeti, da žebe čimprej dobi prvo mleztivo, v katerem so zaščitne snovi, protitelesa. V prvih tednih življenja naj zrebce sesa po mili volji, tudi do 60-krat na dan.

Naglo rastočemu zrebetu pa mleko dolgo ne zadostuje, zato naj dobi že v drugem mesecu dobro travniško seno, v posebnem koritcu pa kuhan zmečkan oves, ali še bolje, mešanico otrobov in ovsu v razmerju 1 : 1, obogateno z mlekom v prahu, ribjo moko in bovisalom. Podobno kot za piščance in teletja ponuja industrija močnih krmil krmne mešanice — tako imenovane starterje — tudi za zrebeta. Čas odstavljanja zrebeta je dokaj raztegljiv, od 4 do 8 mesecev, v vsakem primeru pa mora biti postopen, nekako dva tedna trajajoč. Vse to bo pripomoglo, da se bo zrebce razvilo v zdravega, lepega konja.

Inž. M. L.

KONEC NEKEGA STROJA — Parna lokomobila, kakršna je desetletja vrtela kolesa v Jugotaniinu. Sedaj stoji vzorno pobarana kot spomenik ne v Senici, temveč pred ljubljanskim Smeltom.

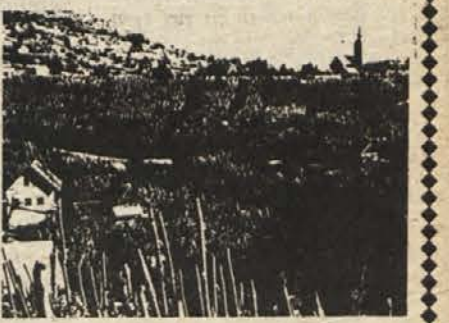
Dobra beseda, dobro mesto najde

Se o odgovornosti v Jugotaniinu — Odgovor IS

Znani so zapleti okrog delegatskih vprašanj o Jugotaniinu na zborih semiške občinske skupščine.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

V zadnji številki Dolenjskega lista smo vinogradnikom posredovali informacije o poteku akcije za spremembo pravilnika o kakovosti vina (Uradni list SFRJ št. 17/81), ki jo je sprožilo Društvo vinogradnikov Dolenjske in Bele krajine. Na istem mestu smo poročali tudi o mnenju in stališču zastopnika Agrokombinata Krško o tej stvari.

Različna stališča do pravilnika o kakovosti vina

Zastopniku Agrokombinata Krško se je na navedeni seji UO Društva vinogradnikov Dolenjske pridružil s svojim stališčem še zastopnik KZ Metlika TOZD Vinska klet inž. Julij Nemanič. On sodi, da bomo morali delo, ki je v zvezi s pravilnikom o kakovosti vina, poenostaviti. Cilji družinskih organizacij s področja vinarstva in cilji zasebnih vinogradnikov morajo biti isti. Vsekakor je med izdajo pravilnika in njegovo uveljavitvijo potrebna prehodna doba in šele po njej naj bi pravilnik začel veljati. Pri tem ni nujno, da pravilnik ostane brez sprememb. Moral bi vsekakor upoštevati točen neustekleničenih vin v kmečkem turizmu, na primer v vinotocih. Pa tudi gostinski obrati naj bi v vinodolnih predelih smeli še naprej točiti neustekleničena domača vina iz bližnjih vinorodnih gričev. Pri tem bi bilo treba točno določiti meje teh območij.

Tako naj bi prepoved točenja neustekleničenih vin veljala le za gostinske obrate izven vinorodnih območij Slovenije. Druženo delo naj bi se v prehodni dobi usposobilo prevzeti izrčnih presežkov vinogradnikov svojega območja. Vprašanje pa je, če bo združeno delo tega območja to zmoglo. Poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo se načelom strinja z določilom o stekleničenju vina, vendar naj bi bile dovoljene izjeme. V petih letih bi morali v OZD povečati kletne zmogljivosti. Nastaja pa težava, ker nihče natanko ne ve, koliko bo čez pet let tržnih presežkov.

Upravni odbor Društva vinogradnikov je zaključil razpravo o pravilniku o kakovosti vina s priporočilom, naj se vinogradniki ravnajo po republiških predpisih o točenju neustekleničenih vin, to je zlasti glede registracije vinskega pridelka in analize vina, ko damo vino v promet. Pravilnika o kakovosti vina pa bi se ne upoštevali, tako kot smo zapisali v prejšnji številki Dolenjskega lista (izjave inž. Anžičev in inž. Kukovca). Vendar je UO društva mnenja, da določila pravilnika ne smemo zanemariti. Treba je o

tež problematiki pisati, razpravljati, iskati in predlagati ustrezne rešitve. UO društva sodi, naj tovrstni predpisi v celoti preidejo v pristojnost republik.

V presoji pravilnika slovensko združeno delo enotno

Do sedaj v uravnih razpravah o pravilniku o kakovosti vina niso sodelovali predstavniki zasebnih vinogradnikov. Vzrok je tudi v tem, ker razen Dolenjske in Bele krajine zasebni vinogradniki v Sloveniji (pa tudi v Jugoslaviji) nimajo svoje organizacije. Tako se o pravilniku pogovarjajo le zastopniki združenega dela, pretežno preko Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo. Dolej pa ta skupnost javnosti še ni povedala, v čem se s pravilnikom ne strinja. Znanec so le izjave dveh članov te skupnosti, objavljene v Ljubljanskem dnevniku 2. septembra. Tako je na vprašanje novinarja Šefica, kako ocenjuje pravilnik o kakovosti vina predstavnik KK Vipava, Marjan Sajovic rekel: „Kar se da hitro bi ga morali uveljaviti in edino le tako lahko zaščitimo kakovost vina. Poenotenje embalaže pa bo težji problem.“ Vodja prodaje KZ Goriška Brda Ivan Persolja, pa je na podobno vprašanje med drugim odgovoril: „Pravilnik o vinu je pravzaprav voda na naš mlin, saj prodajamo izključno ustekleničena vina, tako pa je potrošniku zagotovljena stalna kakovost. Problem je z embalažo. Tudi zastopniki združenega dela iz drugih republik so se o pravilniku pohvalno izrazili, na primer Milan Vukušič, generalni direktor Istra vina, Jovo Gebešev, predstavnik Makedonija Agrocomerac. Nekoliko skeptičen je bil Vili Babič, zastopnik Hepoka, ki je rekel, da pravilnik ni v redu, saj imamo različno kakovost vin in ne moremo vsega trpiti v en koš. Jani Goenc, predstavnik Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije in direktor TOZD Kletarstvo Slovenske gorice pri KK Ptuj, je tajniku Društva vinogradnikov na proslavi 75-letnice trsničarske zadruge dne 12. septembra v Juršincih rekel, da je v Sloveniji glede stekleničenja vin vse urejeno, ker so polnilnice pri obstoječih OZD sposobne ustekleničiti sve tržne presežke vinogradnikov.

Iz povedanega sledi, da se vinogradniki borimo zlasti proti uveljavitvi 51. čl. pravilnika, medtem, ko je velikemu številu predstavnikov združenega dela to določilo pravilnika všeč. In ravno zaradi tega mora Društvo vinogradnikov vztrajati pri svojih stališčih in izposlovati dodatke oziroma popravek pravilnika.

DT

(Nadaljevanje s 1. strani)

zbranimi je o dosedanji poti in vzponu Krke najprej govoril njen generalni direktor mr. ph. Boris Andrijačič, zatem pa je kot slavnostni govornik nastopil Viktor Avbelj-Rudi. Potem, ko je govoril o nastanku partizanstva v novomeški občini in na Dolenjskem, je med drugim dejal:

„Zaradi tolikih nakopičenih problemov in težav se včasih ne zavedamo dovolj uspehov in rezultatov, ki smo jih dosegli z graditvijo in po zaslugi našega družbenoekonomskega sistema, in ga zaradi tega le kritiziramo, namesto da bi se zavzemali za njegovo dograjevanje in za odpravo slabosti pri njegovem izvajanju.“

Govornik je omenil pomen tovarne zdravil Krka za vso farmacevtsko kemijsko industrijo Jugoslavije in rekel: „Krkine proizvodne uspehe je potrebno v precejšnji meri pripisati njemu stalni skrbi za strokovne kadre in za inovacijsko ter izumiteljsko dejavnost, kar ji je omogočilo tehnološko intenzivno proizvodnjo in visoko avtomatizacijo proizvodnih procesov.“

Po proslavi na prostem, kjer je nastopil tudi Krkin pevski zbor, so si gostje ogledali nove proizvodne prostore, njim pa so se pridružili številni krajanji, katerim je bila ta dan „Krka“ odprta za ogled.

R. BAČER

Razvili prapor

Ob letošnjem mednarodnem letu invalidov, peti obletnici Društva invalidov v Metliki in 40-letnici vstaje naših narodov, je metliško društvo 25. oktobra pod pokroviteljstvom delovne organizacije Komet razvilo svoj prapor. Ob tem so s pomočjo metliške kulturne skupnosti pripravili lep kulturni program.

Metliško društvo invalidov ima 256 članov, upravni in nadzorni odbor ter poverjenike v vseh krajevnih skupnostih, Beti, Kometu in Novoteksu. Člani so aktivni v družbenopolitičnih organizacijah, društvi in interesnih skupnostih. O delu društva je na prireditvi govoril predsednik Anton Grašič, ki je nanašal vrsto uspehov in težav.

O uspešnosti dela društva govori tudi 20 priznanj, ki so jih prejeli člani društva ter Zveza društev invalidov Slovenije, Komet in OK SZDL. Na proslavi, ki so se je udeležili tudi predstavniki nekaterih drugih slovenskih društev invalidov in delovnih organizacij, je govoril tudi predsednik slovenske zveze Konrad Valdi, direktor Kometa Franc Kočevar pa je razvil prapor in pripeljal spominski trak podjetja. Po proslavi je bilo v prostorih Kometa, ki se je razvil iz majhnega obrtnega invalidskega podjetja, še prijetno tovariško srečanje.

REGINA FIR

Romuna obiskala Ribnico

Izmenjali izkušnje o delitvi po delu, vlogi sindikata ter življenjskih in delovnih pogojih v lesni industriji

Ves minuli teden je bila na obisku v Jugoslaviji dvočlanska delegacija Sindikata delavcev gozdarstva, lesarstva in gradbenega materiala iz Romunije, v kateri sta bila podpredsednik CK sindikata gozdarstva, predelave lesa in gradbenega materiala Romunije Matei Gheorghe in predsednik sindikata kombinata za predelavo lesa iz mesta Oradea Pele Gheorghe.

V torek sta bila na obisku tudi v Ribnici. Glavni del obiska in razgovora je bil posvečen ribniški lesni in-

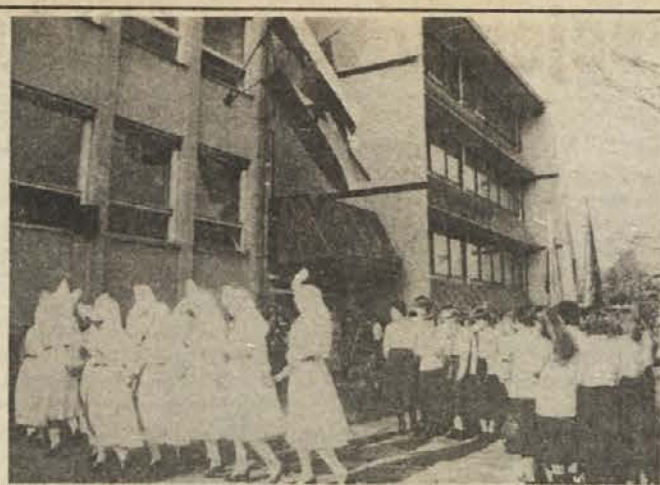
dustriji. Gostje so si najprej ogledali proizvodne prostore Inlesa, nato pa so se pogovarjali s predstavniki vodstva Inlesa in družbeno-političnih organizacij te OZD.

Ob zaključku so ugotovili, da je bila izmenjava mnenj in izkušenj za obe strani koristna. Predstavniki Inlesa pa so povabili, naj jih obišče delegacija iz kakšne sorodne romunske tovarne, če menijo, da bi jim to koristilo. Razgovori so bili povsem odkriti, saj sta obe strani skušali kar najbolj izčrpano odgovoriti na vsa vprašanja, ki so jih zastavljali gostje in domačini.

J. PRIMC

ROMUNA V RIBNICI — Predstavnika sindikata delavcev gozdarstva, predelave lesa in gradbenega materiala Romunije (na fotografiji drugi z desne je podpredsednik CK tega sindikata Romunije Matei Gheorghe) sta si s posebnim zanimanjem ogledala proizvodnjo v ribniškem tozdu Inlesa in se pozanimala za urejenost varstva pri delu. (Foto: Primc)

VEČ PROSTORA, BOLJŠI POUK — Ob otvoritvi novih prostorov Ekonomsko-administrativnega šolskega centra so kulturni program pripravile dijakinje šole, ki so tako zaključile bogato kulturno dopoldne. (Foto: J. Pavlin)

Prizidek pomeni začetek

Slovesna otvoritev prizidka ekonomsko-administrativnega šolskega centra — Šestnajst novih prostorov

V prisotnosti skoraj 500 učencev, predstavnikov občine Novo mesto in pobratenih občin so preteklo sredo slovesno odprli prizidek ekonomsko-administrativnega šolskega centra v Novem mestu. Tako se je pričel realizirati program izgradnje objektov srednjega usmerjenega izobraževanja, ki so ga sprejeli zbori občinske skupščine in izobraževalne skupnosti, z referendumom pa potrdili vsi občani.

Izgradnja novega prizidka, ki je z bogato opremo namenskih učilnic veljal 40 milijonov, pomeni za Dolenjsko veliko pridobitev. Nove so splošne učilnice in specialne učilnice za fiziko, biologijo, in obrambo in zaščito, strojepisnica, knjižnica s čitalnico, prostor za interesne dejavnosti in garderobe. Seveda bo za nemoteno delo, ki ga zahteva proces usmerjenega izobraževanja, potrebno pridobiti še kuhinjo z jedilnico, delavnico in telovadnico. „Ti prostori bodo

ob uporabi sodobnih oblik in metod pouka ter sodobne učne tehnologije omogočili učinkovito izobraževanje za področje poslovno-financijske in upravno-administrativnega poslovanja, ki ob današnji zaostreni situaciji zahteva delavce z ustrezno strokovno in družbeno-ekonomsko razglednostjo.“ je v svojem govoru poudaril ravnatelj ekonomsko-administrativnega šolskega centra prof. Janez Zafred, v imenu šolske skupnosti pa se je za novo pridobitev zahvalila njena predsednica dijakinja Alenka Kastelic.

Otvoritvi je bil posvečen tudi dopoldanski kulturni dan. Ob tej priložnosti so pripravili tudi razpravo o književnosti v NOB in uprizarili enodejansko Jožeta Bona „Zločin na novomeškem trgu“. Dijaki so si ogledali tudi vse pomembne kulturnozgodovinske spomenike Novega mesta in okolice.

J. PAVLIN

Izvoz močno pod načrtovanim

OK ZKS Črnomelj o gospodarjenju v devetih mesecih — Zaradi manjšega izvoza manj pravic za uvoz reprodukcijskega materiala

Enega od sklepov zadnje seje občinske konference Zveze komunistov Črnomelj, ko so obravnavali rezultate gospodarjenja v prvi polovici leta, so takoj in učinkovito uresničili. Komaj mesec dni po izteku devetmesečnega obdobja je osrednja pozornost najvišjega partijskega organa v občini veljala oceni gospodarjenja v občini v tem obdobju.

Da je res, kar je več razpravljavec poudarjalo na prejšnji seji, se je pokazalo tudi v razpravi na ponedeljkovi seji. Namreč, da za odgovorno razpravo in sprejem učinkovitih ukrepov niso potrebne vse mogo-

če natančne številke in podatki, marveč zadostujejo osnovni pokazatelji oziroma ocene gospodarjenja v določenem obdobju.

Vsekakor se tudi po devetih mesecih črnomeljskega gospodarstva ubada z istimi problemi kot po prvem polletju, zato so tudi vsi sklepi in priporočila z zadnje seje občinske konference še prav tako aktualni. Nasploh pa je „recept“ za učinkovitejšo gospodarjenje in vse, kar je s tem povezano, kaj enostaven in preprost: večji izvoz zlasti na konvertibilno območje, boljše in odgovornejše delo in višja produktivnost. Očitno pa je pot do tega marsikdaj tudi po nepotrebnem preveč ozka, vijugava in strma.

Z izgubo so v devetih mesecih poslovale tri delovne organizacije: črnomeljski tozd IMV, IGM Kanižarica in tozd GOK Komunala. Zaskrbljujoče je predvsem dejstvo, da so izvozniki letni plan izvoza na

konvertibilno območje v devetih mesecih izpolnili komaj 36-odstotno, na klirniško pa kar 85-odstotno. Čeprav se bo izvoz v zadnjih treh mesecih, kot napovedujejo, povečal, letos gotovo ne bodo izpolnili zastavljenega načrta izvoza na konvertibilno območje. Seveda je posledica tega manjša pravica uvoza potrebnega reprodukcijskega materiala in vse, kar temu sledi. Tem in ostalim perečim gospodarskim vprašanjem mora veljati tudi velika pozornost vseh komunistov.

A. BARTELI

TEDEN POŽARNE VARNOSTI

V nedeljo, 25. oktobra, so na Trg svobode pripeljali star avtomobil in ga zažgali. Nato so prišli metliški mladinci-gasilci in goreči avtomobil pogasili s peno. Za konec je metliška godba zaigrala gasilsko koračnico.

MARIJA ČRNUGELJ
OS Metlika

Kako do denarja za delovanje KS?

V razpravi predlog dogovora o načelih za združevanje sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb občanov v krajevnih skupnostih na območju ljubljanske regije

Na predlog družbenega dogovora o temeljnih načelih združevanja sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delovnih ljudi in občanov v krajevnih skupnostih je bilo danih na seji medobčinskega sveta SZDL ljubljanske regije, ki je bila 28. oktobra, veliko pripomb.

Kljub temu je bil končno ocenjen kot sprejemljiv in bo dan z nekaterimi dopolnili te dni v široko javno razpravo. Sprejet bo predvidoma še letos hkrati z ostalimi planskimi in drugimi dokumenti za prihodnje leto. V občinah pa naj pripravijo tudi samoupravne sporazume o finansiranju dejavnosti krajevnih skupnosti.

Predlog dogovora predvideva, da dejavnost posamezne KS finansirajo vse OZD (tudi izven svoje KS in izven občine), v katerih krajin posamezne KS ustvarjajo dohodek. V razpravi je bilo poudarjeno, da mora biti prav to v dogovoru natančno opredeljeno. Razen tega so viri finansiranja še samoprisepek in razni prispevki k materialu itd.

Razen tega, rednega pritoka denarja iz OZD v KS, ki smo mu doslej

J. PRIMC

Upokojenci so še aktivni

Letos že drugi Teden upokojencev v Novem mestu

Pod pokroviteljstvom občinskega sindikalnega sveta Novo mesto je Društvo upokojencev Novo mesto letos že drugi organiziralo „Teden upokojencev“ v okviru praznovanja občinskega praznika. Vse prireditve so se odvijale v znamenju mnogih jubilejev: 40-letnice vstaje jugoslovanskih narodov, 35-letnice novomeškega Društva upokojencev in 25-letnice delovanja društvenega pevskega zbora.

Teden upokojencev se je začel 10. oktobra z otvoritvijo razstave ročnih del upokojencev v domu JLA pod geslom „Ustvarjalnost je smisel življenja“. Na njej so sodelovali pevci upokojenci, predsednik novomeškega sindikalnega sveta Stane Zunič pa je v svojem govoru poudaril pomen društva, ki lahko koristi celotni družbi, še posebno ostarelim, ki ob upokojitvi ne vedo, kako z nadaljnjim življenjem. Istega dne je bilo tudi srečanje najstarejših članov društva, ki so jim pripravili krajši kulturni program in pogostitev.

Obveščena še zaostaja

Za izčrpano informiranje samoupravljalcev, delegatov skupščin, družbenopolitičnih teles in občanov nasploh je samo besedna podpora premalo. Potrebna so dejanja. V večini delovnih organizacij obveščena ne posvečajo dovolj pozornosti, čeprav so ponekod že začeli z izvirnimi oblikami. Zanašajo se predvsem na sindikat. Informiranje delegatov in delegacij je sicer zadovoljivo, vendar v gradivih pogrešajo variantne predloge, da bi se laže odločali. Obširne delegatske oddaje ima tudi brežiški radio enkrat tedensko. Ta skrbi hkrati za povratne informacije s sej. Obveščanje v krajevnih skupnostih ne dohiteva življenja in problemov. Do zdaj sta imeli svoji glasili le dve krajevni skupnosti. V občini ni indok centra in tudi pri planiranju so na obveščanje po-

Zvrstila so se tudi športna srečanja upokojencev s športniki raznih delovnih organizacij v kegljanju, balinanju, streljanju in šahu. Na posebnem zabavnem srečanju vseh sodelujočih so vsi prouvrščeni prejeli pokale, ostali pa diplome.

Pevski zbor Društva upokojencev Novo mesto je 14. oktobra pel v Domu starejših občanov, naslednji dan pa je imel v domu JLA pod vodstvom pevovodje Mileka jubilejni koncert v počastitev 25-letnice delovanja. Prehajeno pot zbora in njihove uspehe je na začetku orisal Boris Škedelj, predsednik občinske konference SZDL Novo mesto. Na koncertu je sodeloval tudi pevski zbor grške osnovne šole, Boris Savnik pa je v imenu ZKO podelil zlate in srebrne značke.

Teden upokojencev so sklenili 24. oktobra z nastopom upokojencev instrumentalistov, ki so igrali na harmonike, kitare, citre, itd. Največ pozornosti sta zbudila harmonikarja Tone Berus in Tone Kostrevec ter Jožefa Bratkoviča, ki je igrala na 200 let stare citre.

ROBERT ROMIH

polnoma pozabili. Splošne informacije dobijo občani preko radia in Dolenjskega lista vendar sta oba v finančnih težavah, Radio Brežice pa se vrh tega ubada še s kadrovskimi in prostorski problemi. Tem vprašanjem so namenili ponedeljkovo konferenco OK ZKS v Brežicah.

J. TEPPEY

OB RAZSTAVI „DENARNIŠTVO MED NOB“

Ob počastitvi praznika KS Semič in 40-letnice vstaje je Dolenjski muzej iz Novega mesta v prostorih banke v Semiču pripravil razstavo Denarništvo med NOB. Doslej je te dragocene dokumente ogledalo že nad dva tisoč krajanov. Zanimivo je, da so spet prikazani seznam med vojno danih posojil, na žalost pa ni nikjer zapisano, kdaj bo to posojilo plačano. Na obveznicah in bonih je namreč stalo črno na belem, da bo plačano v treh mesecih po osvoboditvi v tednji narodni valuti. Preteklo pa je že 35 let, a obljuba še ni uresničena.

FRANC DERGANČ

VOLITVE SO PRVA NALOGA

Zadnji posvet predsednikov in sekretarjev osnovnih organizacij ZSMS je bil namenjen pripravi na delegatske volitve v letu 1981. O pomembnih nalogah na tem področju je mladim spregovoril Mirko Jelenič, predsednik občinske konference SZDL Črnomelj. Med ostalim je poudaril, da je evidentiranje naloga številka 1, kajti od nas bo odvisno, ali bodo mladi zastopani v delegacijah ali ne. Ne smemo biti zadovoljni z odstotkom evidentiranih; število in kvaliteta morata postati merilo naše aktivnosti. „Zdaj je trenutek, da se mladi še bolj povežemo s krajevnimi konferencami SZDL ter z ostalimi DPO, da sodelujemo pri izvedbi volitev in da s svojo aktivnostjo prispevamo k vsesplošnemu razpoloženju.“ je na koncu dodal tov. Jelenič.

JOŽE STEGNE

SREČANJE Z BORCEM

Obiskal nas je borec Janet Videnič in nam pripovedoval zgodbe iz svojega življenja. Najbolj mi je bila všeč zgodba o fantku, ki ni poznal kruha. Ni vedel, ali je kruh užiten ali ne. Z zanimanjem smo prisluhnili tudi pripovedi o Brežiški četi. Izdal jo je neki kmet, ki je mislil, da so v njegovem hramu tatovi, bili pa so partizani. Nemci so hram obkolili in nekaj borcev pobili, nekaj pa so jih odvedli v ujetništvo.

ANDREJKA MILIČ
OS Brežice

ZBIRALI SMO STAR PAPIR

Že prejšnji teden smo začeli akcijo zbiranja starega papirja. Učenci naše šole smo papir pobirali po pisarnah, na banki, po blokih, stanovanjskih hišah in povsod, kjer smo mislili, da ga je kaj. Zbrali smo ga zelo veliko. Upamo, da smo s njim pomagali naši industriji.

NATALIJA LUNAR
OS Črnomelj

NASA TESNA SOLA

Nasa šola nosi ime po junaku komandantu Stanetu Rozmanu. Stoji na vzhodni strani Dragatusa. Krasji jo lep vrt, ki ga učenci sami urejamo. Nasa šola je tesna: kuhinja je majhna, knjižnica tudi, pa razredi niso nič drugačni. Najbolj nas boli, ker nimamo kje telovaditi. Drugače smo učenci prizadeti. Sodelujemo v različnih krožkih in akcijah. Na srečo bomo kmalu dobili novo šolo, za katero so ljudje zbirali samoprisepek.

BERNARDKA BAHOR
OS Dragatuš

PRIJATELJSKO SREČANJE

V soboto, 24. oktobra, je bilo v Dragomlji vasi prijateljsko srečanje domačega in pobratene gasilskega društva iz Vojnika pri Celju. Dopolne so odigrali tekmo v malem nogometu, popoldne pa smo se zabavali ob tabornem ognju. Mladim gasilcem iz Vojnika je bilo pri nas zelo všeč. Domov so odšli z upanjem, da se še srečamo.

STANKA in ZALKA
novinarski krožek,
OS Metlika

VAJA Z MOTORNO BRIZGALNO

24. oktobra smo se zbrali pionirji — gasilci v gasilskem društvu Grabrovec. Najprej smo uredili okoliš doma, nato pa pripravili vse potrebno za vajo z motorno brizgalo. Vaja z brizgalo pri vodnjaku nam je uspeha in pionirji gasilci smo uživali, ko smo gledali pad vode.

MARJANA VUKŠINIČ
OS Metlika

ZA BEVKOVO DOMAČIJO

Na dan smrti pisatelja Franceta Bevka smo se učenci naše šole odločili, da bomo sodelovali pri zbiranju denarja za ureditev pisateljeve domačije. Naročili smo 300 značk in jih tudi pokupili. Če bomo kdaj obiskali Bevkov muzej v Zakojci, bomo lahko ponosni, da smo delček za njegovo ureditev prispevali tudi mi.

DUŠICA STOJČIČ
OS M. Sobar — Nataša
Novo mesto

OBISK UREDNICE TV-15

Srečanja s „pravo novinarko“ nas je bilo v začetku kar malo strah. Sramežljivo smo se zbrali v učilnici na našem podstrežju, vendar je Zita Drole takoj uspešno razorožila tudi največje strahopetce. Spraševala nas je, kaj delamo v novinarskem krožku, s katerimi časopisi sodelujemo, kaj najraje pišemo, če si s kotli dopisujemo, če imamo stike z borci in če gremo kaj na „teren“. Pokazala smo ji kroniko in ves naš arhiv. Srečanje s tovariško Zivo nam je ostalo v lepem spominu.

SABINA KUKOVICA
6. 1.
OS Artiče

VELIKA ŠOLSKA URA

21. oktobra smo učenci višjih razredov gledali na televiziji oddajo „Veliki solski sat“ iz Kragujevca. Velikim zanimanjem smo prisluhnili lepim recitacijam naših znanih umetnikov. Ker smo bili na oddaji pripravljivi, smo dobro vedeli, kaj se je zgodilo 21. oktobra v Kragujevcu in čemu je namenjena letošnja proslava. V razredu je bila popolna tišina. Najbolj nam je bilo všeč pismo Draga gospodja Helga, recitaciji Mire Stupice.

ANITA HERČE
OS Artiče, 6. 1.

Ni bilo prav!

O podelitvi značk aktivistom v Semiču

Na proslavo semiškega krajevne praznika, ki je bila v soboto, 24. oktobra, je občinski odbor SZDL povabil vse aktiviste, ki so med vojno delovali na območju Semiča. Ob tej priložnosti jim je pripravil podelitve značk aktivistov OF. Poveljni aktivisti so v soboto prišli v Semič iz vseh krajev Slovenije, gostitelji pa na takšno število gostov niso bili pripravljeni, ker je občinska SZDL delala mimo krajevne skupnosti.

Dvorana je bila nabito polna, mnogi so morali stati. Ko so začeli deliti značke, je bil v dvorani nemir in glasno govorjenje. Mladini, ki so čakali na filmsko predstavo, imena aktivistov očitno niso zanimala. Po končani podelitvi so bili gostje prepričani sami sebi. Le s kakšnimi občutki so odšli iz Semiča?

Če je bil občinski odbor SZDL Crnomelj organizator te podelitve značk, naj bi pripravil tudi srečanje aktivistov. Večina tovaršev je prišla, da bi se videli in pogovorili z nekdanjimi sodelavci. Prav bi bilo, da bi vsaj zadolžili krajevni odbor ZZB Semič. Borci bi z veseljem pripravili srečanje, vendar odbor o podelitvi značk aktivistom sploh ni bil obveščen.

Res živimo v stabilizacijskih časih, niso pa tako zategnjeni, da bi ne mogli pripraviti srečanja, ki bi ne zahtevalo denarja, le organizacijo in dobro voljo. Med NOB je bilo hudo za sredstva, pa smo tako rekoč iz nič veliko naredili!

MARTINA JAKSA
Semič

pisma in odmevi

Kako do vode ob požaru?

Mora najprej zagoreti?

Pred dobrim letom je ekipa šentjernejskih gasilcev pregledovala neoporočnost vodovodnih hidrantov. Ugotovila je, da je edini hidrant blizu mojega stanovanja v Šentjerneju 103 (pri kapelici) pregloboko v zemlji, zaradi česar ga gasilski nastavek ne doseže. Leopold Švalj me je opozoril, da hidrant ni v redu, in mi predlagal, naj poskrbim, da se to uredi. Čeprav za to nisem odgovoren, sem takoj pisal vodovodnemu podjetju v Novem mestu, požarni inšpekciji in na občino. Vendar brez uspeha. Ob ponovnem pregledu pred dnevi so gasilci ugotovili, da hidranta ni še nihče popravil.

Ko je pred okrog 10 leti v bližini gorelo gospodarsko poslopje, so ga gasilci pogasili z vodo iz bližnjih vodnjakov. Kaj pa bi naredili danes, če bi tu zagorelo? Vodnjaki so opuščeni, voda iz vodovoda pa zaradi hidranta nedosegljiva.

ANTON TRATNIK
Šentjernej 103

BILI SMO V MUZEJU

Obiskali smo muzej v gradu. V njem je veliko starin. Ogledali smo si orožje in fotografije. V muzeju sem se veliko naučila.

IRENA RACIČ

Peti knjižni sejem v vsem blišču

Slovenski knjižni produkciji zadnjih dveh let bo namenjenih 190 razstavnih panojev v Cankarjevem domu v Ljubljani - Na vrsto kulturnih in političnih jubilejev bodo opozarjale posebne razstave - Sodelovalca bo tudi novomeška študijska knjižnica

Letošnji slovenski knjižni sejem bo od 18. do 24. novembra v Cankarjevem domu v Ljubljani. Ker bo ta tradicionalna prireditev tokrat tudi jubilejna, saj bo že petič zapovrstjo, so se nanjo dobro pripravili. Napovedujejo, da bo sejem najpopolnejša razstava slovenske založniške produkcije zadnjih dveh let, s posebnimi razstavami pa bodo obeležene pomembne obletnice iz slovenske zgodovine in kulture. Ob knjižnem sejmu se bodo zvrstile najrazličnejše prireditve, od seminarjev, posvetov in drugih delovnih srečanj do pogovorov, na katerih bodo predstavljene knjige in programe knjižnih zbirk za leto 1982.

Za predstavitev dvehletne slovenske knjižne bere (tudi bere zamejskih Slovencev) je pripravljenih 190 panojev. Gre za knjige najrazličnejše vsebine, učbenike, priročnike, periodični tisk in druge publikacije ter sededa gramofonske plošče in kasete. Poseben poudarek bo na medzaložniški aktivnosti in koprodukcijah s prikazom skupnih del ali zbirk, izostala pa ne bo niti literatura, ki izhaja na Slovenskem za pripadnike drugih narodnih skupin. Na ogled bodo tudi nagrajene knjige, knjige za bralne značke in knjižni izbor, ki bo predstavljaval založniško dejavnost Kosova.

Kot je za sejmo običaj, bodo tudi na tem knjižnem in publikacijskem sejmu z 20-odstotnim popustom. Za prodajo bo pripravljenih okoli 20 prodajnih pultov. Dodamo naj še, da bodo slovenski založniki izdali v 4.000 izvodih posebno sejemsko publikacijo „Katalog zaloge knjig“ z navedbo del, ki so izšla do

30. junija letos, sejmu pa bo posvečena tudi „Knjiga 81“, redna publikacija slovenskih založnikov, ki bo izšla v povečani nakladi.

Posebne razstave bodo posvečene književnikom ob njihovih obletnicah (150-letnici Levstikovega rojstva, 30-letnici Adamičeve smrti, 100-letnici Jurčičeve smrti, 75-letnici Gregorčičeve smrti), mednje pa bo vključena spominska razstava del Bena Zupančiča, pisatelja in publicista ter velikega prijatelja slovenskih založnikov. Te razstave bo pripravila NUK v sodelovanju s študijsko knjižnico Mirana Jarca iz Novega mesta (zlasti razstavo prvih izdaj Jurčičevih del). Počastitvi 40-letnice vstaje jugoslovanskih narodov bo namenjena posebna razstava, na kateri bo na ogled izbor povojnih slovenskih knjig s tematiko iz narodnoosvobodilnega boja.

Jubilejni slovenski knjižni sejem torej ne bo samo pomembna manifestacija slovenske založniške dejavnosti, ampak tudi pomemben kulturni in politični dogodek. Ne nazadnje bo to paša za oči obiskovalcev, za mnoge pa tudi priložnost, da dobe celovito informacijo o knjižnih izdajah na Slovenskem, pa tudi priložnost, da s cenejšim nakupom obogatijo domače knjižne police.

I. Z.

Škorpionček

Trdinovih nagrad letos v Novem mestu spet niso podelili.

Bojda zato, ker je bilo med kandidati tudi nekaj takih, ki bi to nagrado resnično zaslužili, vendar pa med njimi nobenega upokojenega učitelja...

Imeniten glasbeni začetek

V okviru koncertnega abonmaja nastopila v Novem mestu sovjetska violinistka - Do konca še štiri prireditve

V ponedeljek zvečer je v Novem mestu nastopila sovjetska violinistka Liana Isakadze in ob klavirski spremljavi Tatjane Sarkisove izvajala dela Šostakoviča, Prokofjeva, Brahmsa in Schumanna. Isakadzejeva je doma iz Tbilisija, kjer je začela tudi svoj glasbeni študij. Neki nemški kritik je zapisal da je Liana Isakadze največji sovjetski violinski fenomen po znamenitem Davidu Ojstrahu. Mnogi pa jo imenujejo kar „madame Ojstrah“.

To je bila tudi prva prireditev koncertnega abonmaja, ki ga je novomeška Zveza kulturnih organizacij razpisala za sezono 1981 - 1982. V okviru abonmaja bodo še štiri prireditve, na katerih bodo nastopili slovenski izvajalci (iz Ljubljane). Tako bodo novomeški poslušalci lahko obiskali klavirski koncert Alenke in Igorja Dekleve, celovečerni nastop znane harfistke Pavle Uršič-Kunej, koncert Ljubljanskega okteta ter prireditev, na kateri bo jazzovski kvartet Toneta Janše izvajal bluesovske in jazzovske skladbe.

Abonmajska vstopnica za obisk vseh prireditev velja za odrasle 250, za mladino pa 200 dinarjev.

ZNANA UMETNICA - Harfistka Pavla Uršič-Kunej, ki bo v Novem mestu nastopila v okviru koncertnega abonmaja, je znana dolenskem občinstvu že s prejšnjih prireditev. Zvokom njenega instrumenta so lahko prisluhnili v Trebnjem, nekajkrat v avli novomeške tovarne zdravil v Ločni in drugod. Na posnetku: Pavla Uršič-Kunej preizkuša „Poslušnost“ svoje harfe pred nastopom.

Oder Mladje za Mirenčane

Slovenski dijaki iz Celovca dobrodošli na Dolenskem

Na poti na Borštnikovo srečanje v Mariboru so se minuli četrtek ustavili na Mirni igralci Odra Mladje s slovenske gimnazije v Celovcu in uprizorili za mirenško mladež „Štiri fante muzikante“ tržaškega avtorja Miroslava Košute. Delo, ki ga je režiral Franci Končan, so mladi gledalci, večinoma šolarji, prisrčno sprejeli.

Na Mirni, kjer so si ogledali tudi tovarno Dana, so se mladi Celovčani srečali z lutkarji tamkajšnje osnovne šole, ki so letos junija gostovali na Koroškem z „Rdečo kapico“. Zanimiv pogovor in srečanje gostov z gostitelji so izrabili sodelavci šolskega glasila mirenške osemletke in se za svoj list pogovarjali s slovenskimi dijaki iz Celovca.

JANEZ DEBELJAK

Še: Popotovanje v prazno

Ugovor h knjižni oceni, objavljeni v Prilogi

Moram se oglasiti v zvezi z vašo subjektivno kritiko knjige Popotovanje k Levstiku, objavljeno v Dolenjskem listu 22. oktobra 1981. Ni vse opravljeno, da poprek nameramo nekaj misli, še posebej če gre za predstavitev. Najprej predstavite ljudem, o čem nameravate govoriti, potem povejte še svoje mnenje.

Knjiga je bila širši javnosti že predstavljena v Književnih listih, (Delo, 24. septembra 1981). Namen knjige je točno označen kot vodnik po velikolaškem literarnem trikotniku Rašica-Podsmreka-Retje. Celozemlje imate na začetku, zato ne razumem, kako naj se bralec - popotnik „stezka znajde“. Drugo: kot vodnik zlasti za šolsko mladino ne prenese ropota znanstvenega voza v akademski, kritični izdaji, ampak na hitro opozarja na posameznosti, ki naj bi jih obiskovalec na literarni ekskurziji ne prezrl. Torej seznanjanje, ne znanost. In kot tako so knjigo člani odbora za republiško praznovanje 150-letnice Levstikovega rojstva tudi sprejeli. Pred tiskom so rokopis dali v oceno znanim levstikoslovcem, kot so dr. Anton Słodnjak in nekateri drugi. Rokopis je bil za tisk celo toplo priporočen, še zlasti zato, ker velikolaški kraji sploh nimajo nikakega tovrstnega vodnika. Zato vaša „nasilnost“ do založbe Obzorja ni na mestu.

Ali niste seznanjeni s tem, da je nekaj zalozb izdalo ali pa še bo preko 10 knjig ob 150-letnici Levstikovega rojstva? Vse so bile od založnikov in avtorjev utemeljene in predstavljene na tiskovni konferenci v Vel. Laščah in vsaka je našla svoje mesto, da bi Levstikova podoba ponovno čimbolj zaživela med Slovenci. V množici prispevkov, ki so jih Levstiku posvetili pisatelji, znanstveniki, glasbeniki, likovniki, arhitekti, politični ideologi, kritiki, gledališki avtorji, režiserji, igralci itd., je tudi moje Popotovanje prispevalo svoj delež. Ponavljam pa, da je namenjeno predvsem krajem iz velikolaške okolice, šolski mladini, ki s svojim znanjem ne seže dosti dje od poznavanja Martina Krpana, in ko itinerarij služi vodičem literarnih ekskurzij. Razumljivo, da se ob obisku ne seznanjamo samo z golo literaturo, ampak tudi s kulturo krajev v najširšem pomenu besede: se pravi z zgodovinskimi, etnografskimi, jezikovnimi ter drugimi posebnostmi. Zato v knjigi različni „utrinki“, ki človeka seznanjajo, ne na novo odkrita dognanja, kot jih vi pogrešate v moji knjigi. Za ta je bil v Ljubljani ta mesec simpozij o Levstiku.

Se to. Zasnova knjige je bila širša, zaradi dostopne cene tudi mladini pa potem skrčena, ker ne bi smela preseči 10 starih tisočakov; zaradi podražitev sicer stane 120,- din. Zato je bil za sofinancirala Kulturna skupnost Slovenije.

Zaključujem. V armadi Levstikovih častilcev ob letošnjem jubileju se nisem postavil v generalni štab, ampak kot navaden strelček s točno določeno nalogo. Kdo od naju je streljal v „prazno“? Da se razumeva, tovariš Drago Rustja. Levstik je bil za ostro kritiko, ampak za objektivno in pošteno.

GASILCI SO OPOZARJALI

Gasilsko društvo Prečna je znano kot delavno društvo v novomeški občinski gasilski zvezi. Tako so prečenski gasilci ob tednu požarne varnosti pripravili akcijo gašenja vnetljivih tekočin ter reševanja ljudi in premoženja. Gasilci so obšli tudi vse vasi v krajevni skupnosti in opozarjali ljudi na nevarnost požara, ki bi lahko nastal zaradi šlabe električne napeljave, napačno narejenega dimnika ali skladiščenja vnetljivih tekočin v hiši.

JOZE SULC

Kdo vse je odgovoren?

Mnenje občana o odgovornosti za Jugotanim v stečaju

V družbi je mnogo pisanja in govorjenja o odgovornosti. V Sevnici imamo primer čudne investicije, ko je tovarna Jugotanim navkljub rekonstrukciji prišla celo v stečaj.

Ob tem se, razumljivo, postavlja vprašanje odgovornosti v vsej dolednosti. Ne samo bivši direktor Slavko Vilčnik, tudi občinska skupščina in vodstva družbenopolitičnih organizacij v Sevnici so moralno, menim tudi, kazensko odgovorni za slabo stanje v tovarni. To zato, ker so dopuščali tako naivno ravnanje pri naložbah, saj je bilo očitno, da se ob tolikih nestrokovnostih stvar ne bo dobro končala.

Na kraju mora gospodarstvo Posavja kriti nad 60 milijonov dinarjev v dveh letih iz ostanka dohodka Temeljne posavske banke. To spoznanje je še bolj bridko ob dejstvu, da je taista banka preko Ekonomskega inštituta pri Združenih ljubljanskih banki v Ljubljani odobrila tako pomanjkljiv projekt, celo pa sedaj plačuje le Temeljna banka v Krškem.

Izkazalo se je, kako prazen list gospodarske učinkovitosti nekdanjega direktorja Slavka Vilčnika brez delovne prakse ne more pripeljati do poslovnih rezultatov. Ta šola stane družbo sedaj nad 170 milijonov dinarjev. Ni to preveč za prepričevanje o sposobnostih nekoga?

S. G.
Sevnica

Dokončno: dolensko - posavska izmenjava

Prva izmenjava gostovanj pod geslom „Spoznajmo se“ bo že sredi decembra - Pomanjkanje denarja je znatno omejilo število gostovanj - Čez Kolpo ne bodo šli

Ze od začetka jeseni teko priprave za izvedbo drugega kroga medobčinske kulturne izmenjave, znane pod geslom „Spoznajmo se“. Zvrstilo se je več sestankov, na katerih so pretresali najrazličnejša vprašanja organizacijske in vsebinske narave. Med drugim se je na njih govorilo tudi o prenosnosti te akcije, s tem da bi izmenjavo razširili na celotno območje Medrepubliške kulturne zveze bratstva in enotnosti, torej tudi čez Kolpo v hrvaške in bosenske občine. Slednjic je prevladalo spoznanje, da bi s tako širokotezostjo v bistvu zatrli nekaj, kar je vzniknilo iz čisto dolenskih potreb in kar naj bi pospešilo razraščanje in kakovost ljubiteljske kulturne dejavnosti v tem delu Slovenije. Poleg tega je bila medobčinska kulturna izmenjava „Spoznajmo se“

od začetka namenjena tistim krajevnim skupnostim v dolenski regiji, ki imajo malo lastnega kulturnega življenja pa tudi ne veliko možnosti zanj. Zato je bilo sklenjeno, da s kulturno izmenjavo čez Kolpo za zdaj ne gre, bi pa kazalo svetovati medrepubliški kulturni zvezi, naj spodbudi podobne akcije oziroma izmenjave na hrvaškem in bosenskem delu svojega območja. Pač pa so Dolenci z odobravanjem sprejeli ponudbo Posavcev, da se vključijo. Brežiška in sevnška ZKO sta medtem tudi že oblikovali programe, ki bi prišli v poštev za izmenjavo. Pričakujejo, da bo v naslednjih dneh podobno ravnala tudi ZKO iz Krškega.

Drugi krog kulturne izmenjave „Spoznajmo se“ bo torej razširjen

le na Posavje, ki z Dolensko sicer prepleta najrazličnejše vezi in inere. Ponudba posavskih občin bo prav gotovo obogatila celoten program izmenjave, o čemer se bodo mogli na lastna ušesa in oči prepričati zlasti tisti, pri katerih bodo Posavci v gosteh.

Zal pa takih krajev v dolenski regiji ne bo veliko, saj stabilizacijsko ravnanje tudi kulturni izmenjavi ne dovoljuje, da bi se preveč razrasla, četudi nastopa pod plemenitim geslom „Spoznajmo se“. O tem, kdo naj bi pri kom gostoval ali koga naj bi kdo sprejel v goste, je bila beseda prejšnji teden v Novem mestu, kjer je predsednik Medobčinskega sveta SZDL za Dolensko Lojze Rataje vodil sestanek usklajevalne skupine za to izmenjavo. Sprejeli so načelo, naj bi vsaka od

vključenih občin s svojimi programi dvakrat gostovala, dvakrat pa imela druge občine v gosteh. Tako bo, denimo, metliška občina sprejela v goste po eno občino iz dolenske in posavske regije, sama pa prav tako šla gostovat dvakrat: enkrat v eno od občin dolenske, drugič v eno od občin posavske regije. Tudi tokrat naj bi bile prireditve zunaj občinskih središč - v krajevnih skupnostih. Jih bo pa znatno manj kot lani. Na omenjenem novomeškem sestanku so ugotovili, da bi izmenjava s prvimi gostovanji lahko stekla že sredi decembra, končana pa naj bi bila v drugi polovici marca. Izvedli naj bi jo torej v času največjega razmaha nove kulturne sezone. Seveda pa ne treba natančneje „vozni red“ izdelati.

I. ZORAN

TELEVIZIJSKI SPORED

6. XI. petek
1
 8.50 TV V ŠOLI: Koledar, TV gledališče
 10.00 TV V ŠOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Mali program, Risanka, Izobraževalna reportaža, Zadnje minute
 13.25 RIJEKA: SLOBODA, prenos nogometne tekme
 17.20 POROČILA
 17.25 CEBELKO HLACEK, japonska risanka
 17.50 ČEZ TRI GORE: OKTET MARLES
 18.15 OBZORNIK

18.25 LEPOTE HILANDARA, dokumentarna oddaja
 18.55 NE PREZRITE
 19.10 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 P. Hamill: MESO IN KRI
 Bobby je sin osamljene matere, ki rada pada v naročje številnih moških. Fant odrašča na ulici, v pustih hotelskih sobah, zaradi uličnega pretepa mora v zapor, tamkaj spozna, da je močan, zato se posveti boksanju. Pred njim sta vzpon in padec. To zgodbo je ameriški režiser Jud Taylor posnel po istonaslovnem romanu Peta Hamilla. Tokrat bo na sporedu prvi, čez teden dni pa drugi del filma, v katerem nastopajo Tom Berenger, Mitchell Ryan, Kristin

Griffith in drugi.
 21.35 V ZNAMENJU
 21.50 NOČNI KINO: PODOBE V POKRAJINI
 Angleški film z gornjim naslovom je 1970 posnel Joseph Losey, glavna junaka, ubežnika, ki ju vojaki zasledujejo celo s helikopterji, pa igrata Robert Shaw in Malcolm McDowell.
2
 16.55 Test - 17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Mali svet - 18.15 Namesto top liste - 18.45 Na svoj način - 19.30 Dnevnik - 20.00 Družina in družba - 20.45 Zagrebška panorama - 21.10 Zeleni kabaret - 21.40 Kultura srca

7. XI. sobota
1
 8.00 POROČILA
 8.05 CICIBAN, DOBER DAN: KAKO PRAVLJICA OŽIVI
 8.20 LOLEK IN BOLEK, poljska risanka
 8.30 JELENČEK
 9.00 PIŠANI SVET: RIBOLOV
 9.30 ČAS, KI ŽIVI: NAPAD NA LOZ
 10.00 VELIKE ŠAHOVSKE OSEBNOSTI
 10.20 ŽUPAN V CASTERBRIDGEU
 11.10 LJUDJE IN ZEMLJA
 12.10 POROČILA
 13.25 VOJVODINA: SARAJEVO, prenos nogometne tekme

16.10 POROČILA
 16.15 CRVENA ZVEZA: PARTIZAN, prenos košarkarske tekme
 17.50 POTOVANJE CHARLESA DARWINA
 18.50 NAŠ KRAJ: VELIKA POLANA
 Prekmurska vas, o kateri bo govor v tej oddaji, je zelo znana in večkrat popisana v delih Miška Kranjca, saj je Velika Polana njegova rojstna vas. In v tej vasi imajo dandanes lepo šolo, malce industrije, prizadevne kmete, kulturnike in športnike, v Kranjčevi hiši pa je muzej naprednega tiska.
 19.05 ZLATA PTICA: ŠTIRJE STUDENTJE
 19.10 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 FINNIANOVA MAVRIČA, ameriški film
 Carovnik skuša priti do zlata,

katerega je na ameriška tla nekdo prinesel postopač... Več o vsebini tega filma, ki ga je režiral Francis Ford Coppola, ne kaže govoriti, povejmo le še to, da gre za filmsko inačico svoj čas zelo uspešnega broadwayskega muzikala. Igrajo Fred Astaire, Petula Clark, Tommy Steele, Don Francks in drugi.
 22.15 MODNI UTRINKI
 22.20 PRVA SOBOTA, zabavno-glasbena oddaja
 23.05 KAŽIPOT
 23.25 POROČILA
2
 17.15 Narodna glasba - 17.45 Glasbeni album - 18.00 Resna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Gore sveta: Himalaja - 21.05 Poročila - 21.15 Športna sobota - 21.35 Feljton - 22.10 Piranski glasbeni večeri

8. XI. nedelja
1
 9.30 POROČILA
 9.35 ŽIVZAV
 10.25 LJUBEZEN PO KMEČKO
 11.10 KAŽIPOT
 11.30 NARODNA GLASBA
 12.00 KMETIJSKA ODDAJA
 13.00 POROČILA
 14.25 ZAGREB 81, posnetek festivalske prireditve
 15.40 ISTRIA NOBILISSIMA, dokumentarna oddaja
 16.05 POROČILA
 16.10 PLINSKA LUČ, ameriški film
 Televiziji bodo predvajali še en

kinotečni film, ki je pred časom že obredel tudi slovenske kine, zato vsebine ne bomo povzemali. Napeto psihološko kriminalko je 1944 posnel George Cukor, igrajo pa Charles Boyer, Ingrid Bergman, Joseph Cotton, Dame May in drugi.
 18.00 ŠPORTNA POROČILA
 18.10 OLIMPIJA: CRVENA ZVEZDA, reportaža o nogometni tekmi
 19.10 RISANKA
 19.24 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 SEDEM SEKRETARJEV SKOJ
 21.00 NOVA MLADOST DVEH MEST
 Morebiti se bodo po dognanjih iz

te oddaje gledovali tudi slovenski reševalci kulturne dediščine. Dokumentarna oddaja bo namreč govorila o tem, kako si v NDR prizadevajo obnoviti in oživiti srednjeveška mestna jedra, in sicer v Quedlinburgu in Wernigerodeju.
 21.35 ŠPORTNI PREGLED
 22.20 V ZNAMENJU
2
 16.00 Nedeljsko popoldne - 17.30 Rio Lobo (ameriški film) - 19.00 Risanke - 19.30 Dnevnik - 20.00 Beograjski jazz festival - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.25 Hvala za pozornost.

9. XI. ponedeljek
1
 8.45 TV V ŠOLI: Koledar, Pesmi in zgodbe za vas, Etnografski muzej, Sodobna afriška književnost
 10.00 TV V ŠOLI: Materinščina, Risanka, Zemljepis, Mali program, Risanka, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute
 15.30 TV V ŠOLI: Obiščimo arheološki muzej, Pesmi in zgodbe za vas, Matematika, Kakšno vodo pijemo
 17.20 POROČILA
 17.25 GLASBA ZA CICIBANE: IZ

ANDERSENOVIH PRAVLJIC
 17.45 MEDINA, češki kratak film
 18.05 ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE
 18.15 IGRA IN IGRACE KOT VZGOJNA METODA IN SREDSTVO
 18.35 OBZORNIK
 18.45 ZDRAVO, MLADI
 19.15 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 L. Vincent: THOMAS GUERIN, UPOKOJENEC
 Naslovni junak živi pri otrocih. Ti ga vsak po svoje izkoriščajo, možak se tudi dolgočas. In tako se odloči, da bo odšel, se naučil svobode, življenja. Sreča štoparko, skupaj se podata v več pustolovščin, ki so

tudi nevarne. Med starčkom in dekletom se splete nežna prijateljska vez, ro scenariju Louise Vincent je televizijsko dramo posnel francoski režiser Patrick Jamain, igrajo pa Charles Vanel, Anemone, Umberto Orsini in drugi.
 21.30 KULTURNE DIAGONALE
 22.10 V ZNAMENJU
2
 17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Pot okoli sveta - 18.00 Miti in legende - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Telesport - 19.30 Dnevnik - 20.00 Znanost - 20.50 Zagrebška panorama - 21.15 Človek hoče navzgor

10. XI. torek
1
 8.55 TV V ŠOLI: Koledar, Obiščimo arheološki muzej, Moj rojstni kraj, Dnevnik 10
 10.00 TV V ŠOLI: Dokumentarni film, Risanka, Književnost in jezik, Mali program, Risanka, Glasbeni pouk, Zadnje minute
 15.40 ŠOLSKA TV: Užiška republika, Hrana in sonce
 17.10 POROČILA
 17.15 LOLEK IN BOLEK, poljska risanka

17.25 NIHČE KAKOR JAZ
 17.55 KJE SO VSI TI LJUDJE
 Oddaja bo govorila o slepem režiserskem pevcu Rinu Chineseju.
 18.30 OBZORNIK
 18.40 MOSTOVI - HIDAK, oddaja za madžarsko narodnostno skupnost
 18.55 KNJIGA
 19.10 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 SKUPNO
 Tokratna oddaja jugoslovanskih televizijcev bo prikazala vzroke za neracionalnost in neučinkovitost izobraževalnega sistema pri nas.

21.05 A. S. Puškin: MALE TRAGEDIJE
 22.15 V ZNAMENJU
2
 17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Pisani svet - 18.15 Knjižni klub - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Bing Crosby, življenje in legenda - 20.55 Stevo Krajačić - 21.25 Zagrebška panorama - 21.50 Silhuete sreče (pakistanski film)

11. XI. sreda
1
 9.00 TV V ŠOLI: Koledar, Učenci v samoupravni družbi, Prekop Donava-Tisa-Donava, Zanimivo potovanje, Za učitelje
 10.00 TV V ŠOLI: Biologija, Risanka, Kocka, kockica, Mali program, Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute
 17.15 POROČILA
 17.20 CIRKUS
 17.45 ROMANTIKA PROTI KLASICIZMU

18.15 OKROGLI SVET
 18.25 OBZORNIK
 18.40 TOKRAT LE MOŠKI, posnetek s festivala MPZ Celje 81
 19.10 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 FILM TEDNA: POSTREŠEK
 O svojem prvencu je kamerunski režiser Daniel Kamwe dejal: „Odločil sem se za tipično kamerunsko zgodbo. Če se hoče mlad fant poročiti, mora za nevesto plačati ogromno vsoto denarja. Prav zato si fantje iz manj premožnih družin

pomagajo na najrazličnejše načine, da bi si prisluzili potrebni denar.“
 21.45 MAJHNE SKRIVNOSTI VELIKIH KUHARSKIH MOJSTROV
 21.50 MINIATURE: GOVORICA SLOVENSKE LJUDSKE SOLE
 22.05 V ZNAMENJU
2
 17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Neven - 18.15 Pod zastavo - 18.45 Pianist Dušan Stular - 19.30 Dnevnik - 20.00 M. Kmecl: Friderik z Veroniko - 21.35 Zagrebška panorama - 21.55 Ljubezni po kmečko

12. XI. četrtek
1
 8.55 TV V ŠOLI: Koledar, Jabolko, Geometrija, O vodi
 10.00 TV V ŠOLI: Kemija, Risanka, OZN, Risanka, Pravljičica, Zadnje minute
 15.55 ŠOLSKA TV: Užiška republika, Hrana in sonce
 17.25 POROČILA
 17.30 JELENČEK

18.00 MOZAIK KRATKEGA FILMA: IRAK, DINAMIČNA DRUŽBA, iraški film
 18.30 OBZORNIK
 18.40 DOKUMENTARNA REPORTAŽA
 19.10 RISANKA
 19.26 ZRNO DO ZRNA
 19.30 DNEVNIK
 19.55 VREME
 20.00 MEDNARODNA OBZORJA
 Prva dva prispevka tokratne oddaje bosta prikazala pestrost mednarodnega dogajanja v zadnjem mese-

cu in poljski sindikat Solidarnost. Zatem bo tekel pogovor o dogodkih na Poljskem, z vprašanji bodo lahko sodelovali tudi gledalci.
 21.35 625
 22.15 V ZNAMENJU
2
 17.10 Dnevnik v madžarščini - 17.30 Dnevnik - 17.45 Mi smo smešna družina - 18.15 Prostor po potrebi - 18.45 Satirični kabaret - 19.30 Dnevnik - 20.00 3-2-1... gremo! - 23.00 Poročila

LIV postojna
 INDUSTRIJA KOVINSKIH IN PLASTIČNIH PROIZVODOV, n. sol. o.
KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA TOZD „KOVINSKI IZDELKI“
 objavlja
 prosta dela in naloge
VODENJE OBRATA V OSILNICI
POGOJI:
 Poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
 - tehnična srednja šola stranje smeri
 - 4 leta delovnih izkušenj
 - poskusno delo tri mesece
 Nudimo dvosobno stanovanje v Osilnici.
 Prijave pošljite v 15 dneh na naslov LIV Postojna, Kadrovska služba.
 Prijavljene kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po dnevu odločitve.
 819/45-81

DELAVSKI SVET „ŽITO“ - TOZD PEKARNA KRŠKO

 objavlja
 za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom
 prosta dela in naloge:
1. TEHNOLOŠKA DELA V PEKARSTVU IN SLAŠČICARSTVU TOZD
2. STROJNO OBLIKOVANJE TESTA
 - za obrat Krško - 3 delavce
 - za obrat Brežice - 1 delavca
Pogoji:
 pod 1:
 - visoka, višja ali srednja izobrazba živilske ali kemijske smeri
 - dve oz. tri leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih
 - delo je delno nočno, zato primernejše za moške kandidate
 pod 2:
 - popolna ali nepopolna osnovna šola, možnost priučitve v pekarski stroki
 - delo je delno nočno
 Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ŽITO - TOZD PEKARNA KRŠKO, Cesta 4, julija 68
 O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izteku roka za sprejem ponudb.

KIT - KZ KRKA - TOZD AGROSERVIS
 objavlja
 prodajo vozila
TAM 2001 (FURGON)
 Vozilo je v voznem stanju
 Licitacija bo 9. 11. 1981 ob 8. uri na dvorišču TOZD Agroservis v Žabji vasi.
 828/45-81

DELOVNA ORGANIZACIJA PREVOZ BREŽICE KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA
 objavlja
 prosta dela in naloge
VOZNIKOV MOTORNIH VOZIL
Pogoj:
 vozniški izpit C in E kategorije
 Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in posebnim pogojem trimesečnega poskusnega dela.
 Kandidate vabimo, da pošljejo svoje prijave z dokazilom o izpolnjevanju pogoja v 15 dneh po objavi na naslov: DO PREVOZ BREŽICE.
 O izbiri bomo kandidate pismeno obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.
 820/45-81

OSNOVNE ŠOLE NOVO MESTO TOZD XII. SNOUB BRŠLJIN
 razpisuje
 prosta dela in naloge
UČITELJA ANGLEŠKEGA JEZIKA
 z dopolnjevanjem (gospodinjstvo, tehnični pouk, fizika, podaljšano bivanje - po dogovoru).
 Razpis velja do zasedbe delovnih nalog.
 822/45-81

 TRIKON®
„TRIKON“ TOVARNA PLETENIN IN KONFEKCIJE KOČEVJE, REŠKA C. 16
 objavlja
 LICITACIJO za prodajo
TOVORNEGA AVTOMOBILA IMV 2200 D - LETO IZDELAVE 1977.
 Izklicna cena znaša 40.000 din.
 Licitacija bo 11. 11. 1981 ob 8. uri v prostorih delovne organizacije „TRIKON“, Reška cesta 16, Kočevje, v obliki javne ustne dražbe.
 Licitacije se lahko udeležijo fizične in pravne osebe. Predstavniki TOZD morajo predložiti pisno pooblastilo in izjavo o prometnem davku.
 V izklicni ceni ni všteti prometni davek, ki ga plača kupec.
 Pred začetkom licitacije je obvezen 10-odstotni polog od izklicne cene.
 Predmet na licitaciji velja kot blago ogledano-prodano, kasnejših reklamacij ne upoštevamo.
 Ogled je mogoč vsak dan od 11. do 12. ure.
 Začetek licitacije ob 8. uri v prostorih komercialnega sektorja.
 830/45-81

Pionir vodi v zvezni ligi

Zanesljivi zmagi nad Bovecem in v soboto še nad Novim Zagrebom — 3 : 0 (12, 2, 3) — Mokronog izgubil s Savo

Mladi iz novomeške krajevnega združenja Drska posvečajo veliko pozornost rekreaciji krajnov. Telesnozgodnje vadbe se udeležuje precej ljudi, mladi imajo v načrtu še izvedbo smučarskega tečaja, pripravljajo več tekmovalnih (smučarski tek, kolešarsko tekmo, namiznoteniški turnir), prvo bo že jutri. Uličnega teka okoli Drske se lahko udeležijo kdorkoli, četudi ni doma iz te krajevine skupnosti. Start teka bo ob 16. uri pri Dolenjini trgovini, tekmovalci bodo nastopili v štirih skupinah in sicer dekleta in fantje do 16 let starosti pa starejša dekleta in fantje. Startnine ni, prijavitelje se lahko eno uro pred začetkom tekmovalja, najboljši bodo prejeli medalje, vsi pa čaj.

Novomeški Pionir se je po treh kolih v II. ZOL—zahod, čeprav novinec, znašel s tremi zmagami na prvem mestu. Zadnja „žrtev“ je bil Novi Zagreb, ki se je upiral le v prvem nizu, pa še takrat delno po zaslugi začasnega slabega blokiranja domačinov. Potem je spet steklo in gledali smo igro mačke z mišjo, saj so v preostalih dveh nizih Zagrebčani zbrali vsega 5 točk. Pričakovali bi, da bo trener Jankovič dal priložnost tudi mlajšim igralcem, vendar je ostal zvest načelu, da moštva, ki zmaguje, ne kaže zamejnjevati. Med Pionirjevimi igralci so se z odličnimi potezami izkazali zlasti Primc, Kosmina in Brulec. Tekmo sta dobro vodila sodnika Gruden in Mišmaš.

Ze med tednom so Dolenjci odigrali zaostalo tekmo z Bovecem v Bovu in prav tako zanesljivo zmagali s 3 : 1 (12, 6, -9, 7). V Bovu se je odlikoval Ljube Babnik. V slovenski odbojarski ligi — zahod je Mokronog doma igral z

vodilnim v ligi — Savo in izgubil z 0 : 3 (-5, -12, -8). Trenutno se nahaja na 5. mestu in ima 2 točki.

LESTVICA II. ZOL ZAHOD

Pionir	3	3	0	9:2	6
Karlovac	3	3	0	9:3	6
Mežica	3	3	0	9:5	6
Salonit	3	2	4	7:4	4
Ina	3	2	1	6:5	4
Drljača	3	1	2	6:6	2
Kamnik	3	1	2	5:8	2
Uljanik	3	0	3	2:7	0
ČKD Bovec	3	0	3	4:1	0
Novi Zagreb	3	0	3	3:9	0

V soboto igra Pionir v Kamniku. Navijači bodo lahko tja potovali s posebnim avtobusom.

M. L.

NA VRSTI JE DRŽAVNO PRVENSTVO

Po odličnem nastopu na prvenstvu Slovenije, ki je bilo v Skofji Loki, sta se članici novomeške Iskre Angelca Dalmacija in Helena Baškovič, uvrstili na državno prvenstvo v kegljaških dvojicah. V Skofji Loki sta zasedli odlično 10. mesto med 27 nastopajočimi dvojicami. Podrlji sta 1.546 kegljev.

JUTRI OB 16. URI ULIČNI TEK OKOLI DRŠKE

Mladi iz novomeške krajevnega združenja Drska posvečajo veliko pozornost rekreaciji krajnov. Telesnozgodnje vadbe se udeležuje precej ljudi, mladi imajo v načrtu še izvedbo smučarskega tečaja, pripravljajo več tekmovalnih (smučarski tek, kolešarsko tekmo, namiznoteniški turnir), prvo bo že jutri. Uličnega teka okoli Drske se lahko udeležijo kdorkoli, četudi ni doma iz te krajevine skupnosti. Start teka bo ob 16. uri pri Dolenjini trgovini, tekmovalci bodo nastopili v štirih skupinah in sicer dekleta in fantje do 16 let starosti pa starejša dekleta in fantje. Startnine ni, prijavitelje se lahko eno uro pred začetkom tekmovalja, najboljši bodo prejeli medalje, vsi pa čaj.

Do točke v zadnji sekundi igre

Dragocen remi Ribničanov v Zagrebu — Rekordna zmaga Novomeščank — Presenečenje v Kočevju — Šentjernejčanke korak bliže vrhu

8. kolo v drugoligških rokometnih konkurencah je tokrat postreglo z vrsto derbijev, najzanimivejše in najbolj negotovo pa je bilo zagotovo v Zagrebu, kjer so Ribničani v zadnji sekundi iztržili dragoceno točko. V ženski konkurenci so Novomeščanke prepričljivo ugnale varaždinsko Koko, medtem ko so si v republiški konkurenci kočevske rokometnice privoščile hud spodrsrljaj z Mariborčankami.

ZAGREB — INLES 20:20 (11:9) — Čeprav so domačini vodili domala celo srečanje, so na koncu ostali zgolj s polovičnim izkupičkom. Dobesedno v zadnji sekundi je namreč Ribničan Karpov z za-

NOV VOD V OREHOVICI

Taborniki odreda Samotni hrast iz Šentjerneja smo ustregli želji učencev podružnične šole v Orehovicah, da se vključijo v taborniško življenje. V Orehovicah smo ustanovili vod Orehki, ki ga sestavlja 21 novopečenih medvedkov in čebelic. Mali taborniki so se seznanili z organizirano šolo v naši organizaciji, s taborniškimi igrami in pesmimi.

MATEJA CEKUTA
Šentjernej

Borbenost premalo za uspeh

II. zvezna liga—zahod: Alkar—Novoles 84:73 (49:38)

Kakšnih 500 gledalcev je v Sinju videlo zanimivo in borbeno srečanje, v katerem navzlic nenehnemu vodstvu domačinov ni manjkalo razburljivosti.

"Brežiški oktober,"

Preko 200 tekačev na tradicionalnem uličnem teku

Na predvečer brežiškega občinskega praznika so 27. oktobra prizadevni atletski in športni delavci iz Brežic organizirali tradicionalni ulični tek „Brežiški oktober“. Kljub slabemu vremenu se je tekovanja udeležilo preko 200 tekačev iz Slovenije in sosednje Hrvaške. Organizatorja tekovanja, Atletski klub iz ZTKO Brežice, sta najboljšim posameznikom in ekipam podelila medalje, pokale in diplome.

V štafeti 3 x 600 m so prva mesta zasedli: med mlajšimi pionirji ekipa SSD Dolenjske Toplice (Zupančič, Muhič, Potočar), med mlajšimi pionirkami ekipa SSD Jurij Dalmatin iz Krškega (Svetišek, Peterkovič, Povhe), med starejšimi pionirkami AK Zeljeznicar iz Karlovca (Papec, Sučević, Mehle), med mlajšimi mladinkami AK Zeljeznicar iz Karlovca (Obajdin, Jovanović, Hasan) in med starejšimi mladinkami AK Brežice (Bosina, Zičkar, Kajs).

V štafeti 3 x 1.000 m so prva mesta osvojili: med starejšimi pionirji AK Postojna (Zemljič, Skutar, Premr), med mlajšimi mladinci AK Zeljeznicar (Matešič, Cvitiččin, Kostadin) in med starejšimi mladinci AK Brežice (Podgoršek, Zevnik, Močnik).

P. ROVAN

Cestni tek za praznik

Po nekaj letih smo v Novem mestu spet videli cestni tek in glede na število prijaviteljev ter organizacijo enournega tekaškega popoldneva lahko rečemo, da je uspel. Upajmo, da bo tek postal tradicionalen, saj je to pravzaprav edina množična tekaška prireditev v Novem mestu. Nastopili niso le šolske oz. klubske štafete in atleti, ampak tudi veliko število kolesarjev, rokometaske, smučarjev in tekačev rekreativcev.

V pionirski štafeti so zmagali učenci OŠ Katja Rupena s časom 6:07,1 pred OŠ Dolenjske Toplice 6:07,6 in OŠ Grm 6:09,5. Pri pionirkah so premočno zmagala dekleta OŠ Brunšice in pri tem celo premagale ekipo Zeljeznikarskega atletskega kluba Ljubljana; tretje so bile učence OŠ Dolenjske Toplice. Pri mladinkah je zmagala ekipa Gimnazije Novo mesto (9:09,8) pred EAŠC (9:15,5) in SŠTU (9:26,2).

Zmagovalci pri mladincih so bili učenci Srednje šole tehniških usmeritev, ki so presenetljivo premagali

2. Kramar, Godler 4, Mrhar 1, Mršnik 11, Udovc, Robek.

Lestvica: Velenje 16, Zrinski in Lokomotiva 12, Novo mesto 10.

V naslednjem kolu gostujejo Novomeščanke v Djakovem.

NEPRIČAKOVAN PORAZ

ITAS KOČEVJE — BRANIK 21:22 (10:15) — V derbiju 9. kola v SRL za ženske so Kočevke doma nepričakovano izgubile z mariborskim Branikom in tako zapravile dragoceno vodstvo na lestvici.

ANDRAŽ — ISKRA ŠENTJERNEJ — 15:24 (9:11) — Z visoko zmago so Šentjernejčanke še korak bliže vrhu in tako postajajo v jesenskem delu eden najresnejših kandidatov za vrh lestvice.

Lestvica po 9. kolu: Itas Kočevje 15, Iskra Šentjernej 14 itd.

V naslednjem kolu bodo imele Šentjernejčanke v gosteh Smartno, Kočevke pa Eto.

MOKERČ — KRŠKO 27:19 (11:8) — Po dokaj izenačenem prvem polčasu so domačini zaigrali učinkoviteje in dodobra napolnili mrežo Krčanov. Ti so po 9. kolu z 10 točkami na 4. mestu.

V naslednjem kolu potujejo Krčani v Maribor k Braniku.

POKAL MILIČNIKOM

Strelska družina „Jože Mihelčič“ iz Semiča je ob krajevnem prazniku organizirala ekipna strelska tekmovalja. V ponedeljek, 26. oktobra, so v Semiču pripravili tekmovalje v streljanju z zračno puško, dan kasneje pa še tekmovalje z malokalibrsko puško in pištolo na Smuku. Prehodni pokal je zasluženo osvojila ekipa ljudske milice iz Semiča, ki je prekosila tudi lanske zmagovalce, strelce iz Iskre.

Prireditev je z organizacijo potrdil, vendar pa ni bilo dobrega odziva, saj se tekmovalje niso udeležili vse ekipe, ki delujejo. Semiška strelska družina vabi v svoje vrste vse, ki jih ta lepi in koristni šport priteguje. V načrtu imajo organizacijo še nekaterih tekmovalj, strelšče v Semiču pa je ta čas na voljo za priprave.

P. GOLOBIC

ekipo ZAK Ljubljana, kjer je kot zadnji tekel državni prvak v teku na 1000 m Medvedšek. Zadnji tekač SŠTU, najboljši novomeški mladi srednjeproglaš Sikonia, pa je Ljubljana v močnem finišu premagal za 1 sekundo in ekipi pomagal do pokala.

V članskem teku na 2000 m so nastopili atleti in tekači rekreativci.

Zmagal je mladi prof. telesne vzgoje z OŠ Katja Rupena Mario Mohorovič, ki so ga pred tem s šafetno zmago razveselili njegovi učenci. Drugo mesto je osvojil Polde Bučar, ki je dan pred tem zmagal na cestnem teku v Brežicah, pred tednom dni pa tudi v Kostanjevici. Tretji je bil tudi član AK Novo mesto Božič, četrti Goršek (Lesk.), 5. Kajba (Lesk.), 6. Filak SŠTU, 7. Doljak (13. maj—milica), 8. Udovc (ZAK Ljubljana). V ženskem teku je zmagal lličin (ZRK Novo mesto) pred klubskima tovarisicama Nevenko Turk in Tatjana Sitar.

J. P.

OKNO NAMESTO VRAT? — Prostor kuhinje Solskega gostinskega centra restavracije na Glavnem trgu, so očitno brez vrat, saj ekonomije sveža goveja stegna (na sliki) in podobne dobrote podajajo v „obdelavo“ kar skozi okno. Po isti poti pa potujejo nekajkrat na dan v vozila tudi pripravljene jedi. Ob vsem tem dostavljanju in razpošiljanju pa promet ob tržnici ohromi. (Foto: J. Pavlin)

Obračun nad Hmeljnikom

Nerazumljivo nasilje zakonskega para Pšeničnik iz Novega mesta — S pištolo po glavah nakladalcev drv

V gozdu nad Hmeljnikom je bila 28. oktobra popoldne predstava, ki bi še najbolj spadala v filme o nasilju najslabše vrste.

Albin Dragan, Zdravko Franko in Anton Florjančič so se pripeljali s tovornjakom po drva. Tovornjak so ustavili na cesti, da bi nanj začeli nalagati polena. Za njimi sta se z osebnim avtom pripeljala zakonca Franc in Marija Pšeničnik iz Novega

mesta, zato je Darko Kavšek, voznik tovornjaka, vozilo umaknil. Pšeničnik je takrat ustavil in (kot piše v policijskem poročilu) skočil iz avtomobila s pištolo v roki ter z njo začel deliti udarce po glavah Dragana, Florjančiča in Franka. Florjančiču je sicer uspelo, da je Pšeničniku iztrgal orožje iz rok, takrat pa je vmes posegla Marija Pšeničnik, ki je hitro skočila iz avtomobila in vzela pištolo.

Par je nato sedel v avto in se odpeljal mimo tovornjaka. Po glavah poškodovana trojka je morala po zdravniško pomoč v novomeško bolnišnico. Francu Pšeničniku so pištolo, za katero ima orožni list, odvzeli miličniki. Zadeva se bo končala na sodišču.

SPET VLOM NA STRAŠKI GORI

V noči na prvi november je nekdo vlomil v zidnico Petra Nahtigala na Straški gori. Nepridiprav je odnesel skodelice in plastično posodo s 5 litri žganja. Vlomilec je skušal vlomiti tudi v zidnico Alojza Grčarja iz Rumanje vasi, ki je Nahtigalov sosed. Vrata so bila zanj pretrd oreh.

SKOZI ŠTRANIŠČE

V noči na 27. oktober je bilo vlomljeno v gostilno Jožeta Mraka na Selih pri Ratežu. Nepridiprav je zlezl v hišo skozi straniščno okno. Iz predala točilne mize je vzel 1.200 din ter nekaj napolitank in cigaret. Hišo je zapustil skozi vhodna vrata, ki jih je prej odklenil z notranje strani. Vlomilcu so že na sledi.

POKVARJENE ZAVORE AVTOBUSA IMV

Leopold Zupančič iz Dol. Gradšča pri Šentjerneju je 28. oktobra dopoldne peljal s tovornjakom od Mokronoga proti Zburam. V nepreglednem ovinku pri Malih Poljanah mu je nasproti pripeljal avtobus IMV, ki ga je vozil Franc Kos iz Gor. Lakenc. Voznika sta zavirala, pri čemer je avtobus zaradi neprimerne hitrosti in pokvarjenih zavore zaneslo v tovornjak. Škode je za 300.000 din.

OMAHNIL POD KOLESA

Janko Matešević z Velikega Vrha pri Ozlju je 29. oktobra zvečer vozil s traktorjem od Gradca proti Metliki. Na zadnjem delu je bila na blatnika položena deska, na kateri je sedel 42-letni Drago Matešević z Velikega Vrha. Pri Grmu je Drago Matešević omahnil z deske pod kolesa priklole. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

VELIKO TRUDA ZA NIČ

V noči na 22. oktober je bilo vlomljeno v kiosk Kmetijske zadruge Krka na Trdinovi v Novem mestu. Vlomilec je razbil steklo in se skoz odprtino splazil v notranjost. Čeprav je premetal vse predale, ni našel več kot 400 din drobiža. Seveda ga je vzel.

POTA IN STRAN POTI
§
VLOM POTI

dežurni poročajo

KJE JE MALA ŽABA? — V noči na 26. oktober je neznanec odpeljal Slavku Pavlinu z Otočca osebni avto znamke Citroen GS, ki je stal pred hišo. Avto z registrsko številka NM 604-60 je vreden 160.000 din.

DRAGA PIJANOST — V Dol. Toplicah so 27. oktobra zvečer pridržali do iztreznitve 26-letnega Dragišo Radojkoviča iz okolice Svrlijca. Fant se ga je nalezal, nato pa razbil po vratih gostišča Rog. Nihče se ni oglasil. Mladenič se je polotil oken in pri tem razbil steklo, vredno 10.000 din.

Mož s pištolo hudo ranil ženo

Streljanje v romskem naselju Žabjek — Bojan Brajdič v priporu

V romskem naselju Žabjek je 29. oktobra zvečer 30-letni Bojan Brajdič s strelom iz pištole hudo ranil svojo 29-letno ženo Ljubico. Brajdičeva sta se pogosto prepirala. Ljubica je pred desetimi dnevi zaradi tega odšla od moža k sorodnikom v Dečjo vas pri Ivančih gorci, kar je moža razkurilo. Ko se je Ljubica 29. oktobra vrnila, je v začetku lepo kazalo. Oba sta bila pri sosedih, kjer je Bojan popival v družbi. Okoli 16. ure je Ljubica družbo zapustila in odšla v baroko k svojemu bratu. Čez dve uri je prišel za njo tudi mož. Najprej je ustrelil s pištolo v zrak, potem pa je pomeril še v ženo in jo tudi zadel. Ko je padla na tla, je Bojan Brajdič zbežal v gozd.

Ranjeno Brajdičevo so odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer so ugotovili, da je zelo hudo ranjena. Prestreljeno ima desno stegno, odprtl zima stegenske kosti in raztrgane žile. Novomeški miličniki in kriminalisti so Bojana Brajdiča še isto noč prišli in priprli.

POŽAR V DANI

V Dani je 28. novembra dopoldne med avtogonim varjenjem močan ogenj zajel omaro z oblačili delavcev. Domači gasilci in delavci so preprečili večjo škodo. Gorilnik in tesnila bo seveda treba pregledati.

VSAKOKRAT PRGIŠČE DROBIŽA

V noči na petek je bilo vlomljeno v gostilno Kolar na Mirni. Vlomilec je prišel v gostišče skozi priprto okno z dvoriščne strani poslopja. Iz točilnice je odnesel nekaj drobiža. Dejanja je osumljen 16-letni mladenič. Z njim se bodo pogovorili tudi o seriji vlomov v Mercatorjevo prodajalno na Mirni. Vsakokrat je zmanjkalo za prgišče drobiža.

TATINSKI SLADOKUSEC

V noči na 1. november je bilo vlomljeno v nedograjeno hišo Rudija Škofa v Ulici Slavka Gruma v Novem mestu. Tat je vdrl v klet skozi garažo in odnesel vlozene kumarice, gobe in nekaj vina. V isti ulici je bilo to noč vlomljeno tudi v barako Ivana Baloga iz Novega mesta. Z vlomilcem je šel zaboj piva, mimogrede pa so se v tatinski bisagi znašli še trije zajci Franca Hrena.

DEČEK STEKEL POD KOLESA

Darja Bizjak iz Koprja je 31. oktobra popoldne vozila z osebnim avtom od Novega mesta proti Metliki. Pri Trnovcu ji je nasproti pripeljal traktor. Za njim je šla skupina otrok. Ko je Bizjakova pripeljala do otrok, je 7-letni Jože M. nenadoma stekel čez cesto in se znašel pod avtomobilskimi kolesi. Dečka so odpeljali v novomeško bolnišnico.

KRONIKA NESREČ

NEPRIMERNA HITROST — Ivan Drempeč iz Donje Stubice je 27. oktobra zjutraj vozil dostavni avto od Zagreba proti Ljubljani. Na Catežu je zapeljal k bencinski črpalnici in zaradi neprimerne hitrosti trčil v zadnji del stoječega tovornjaka Marka Vojniča iz Subotice. Drempeč je bil ranjen, odpeljali so ga v brežiško bolnišnico.

ZASPAL JE — Nemški državljan Anton Sabo je v četrtek vozil z osebnim avtom od Ljubljane proti Zagrebu. V Krakovskem gozdu je zadremal, avto je vrglo s ceste čez poteček na travnik, kjer se je prekucnil. Poleg voznika so bili ranjeni še žena, sin in hči. Zdravijo se v novomeški bolnišnici. Škode je za 140.000 din.

NA STREHO — Dušan Malenšek iz Strekljčeva je v soboto vozil z osebnim avtom od Črmošnjic proti Ručetni vasi. V Blatniku ga je v

ovinku zaradi neprimerne hitrosti zaneslo, zadel je v železno ograjo, od koder ga je odbilo, tako da se je prekucnil na streho. Voznika so odpeljali v novomeško bolnišnico, sopotnika Antona Golobiča iz Semiča in Alojza Kofolta s Kala pri Semiču pa so pokrpali v črnomaljski ambulanti. Škode je bilo za 50.000 din.

PREHITEVAL PO DESNI — Neža Pavlič z Dol. Težke vode je v soboto vozila z osebnim avtom od Težke vode proti Novemu mestu. Pred odcepom za Stopiče je z vključenim smernikom nameravala zaviti v desno, vendar jo je Ljubljancan Ismet Lulič z osebnim avtom začel prehitovati po desni, tako da sta vozila trčila. Lulič je trčil še v 17-letnega Romana Murna iz Črmošnjic, ki se je pripeljal na motorčku od Stopič. Ranjena sta bila Lulič in njegov sopotnik Asim Osmič iz Ljubljane. Škode je za 90.000 din.

lesna
slovenj gradec

gozdarstvo in lesna industrija r.o.

62380 Slovenj Gradec, Gosposvetska 4

s svojimi TOZD-i vam
nudi naslednje izdelke in
storitve:

- SORTIMENTE GOZDNEGA LESA
- ŽAGAN LES IGLAVCEV
- IVERNE PLOŠČE
- OPLEMENITENE IVERNE PLOŠČE
- STENSKÉ OBLOGE
- STROPNE OBLOGE
- SUMO - suhomontažna vrata
- INTRO-okna
- IZOLIR-okna
- KLASIČNA okna
- KLASIČNA vrata
- TERMO - izolacijske žipe
- ROLETE za okna
- OMARICE za rolo
- OMARICE za platnene zavese

Preko obrtne zadruga „Hrast“
vam nudimo tudi fco. vgrajene proizvode.

Vse informacije dobite pri Obrtni zadrugi „Hrast“
Novo mesto - Dalmatinova 1; tel. 22802

Mercator - Rožnik

TOZD

Metlika

SOZD Mercator, n. sub. o.

trgovina na debelo in drobno,
gostinstvo in storitve, n. sub. o.

RAZSTAVA IN PRODAJA POHIŠTVA v času od 9. 11. do 21. 11. 1981

v novem maloprodajnem SKLADIŠČU, Cesta XV. brigade Metlika

- kuhinjsko in sobno pohištvo
- oprema za dnevne in otroške sobe
- sedežne garniture in preproge

- prodaja na potrošniški kredit
- 10-odst. popust na razstavljeno pohištvo
- 5-odst. popust na razstavljene sedežne garniture in preproge

Razstavni prostor bo odprt vsak dan od 7. — 18. ure, v nedeljo, 15. 11., od 8—11. ure.

Priporočamo se za obisk!

OBVESTILO O DERATIZACIJI

(zastrupljanju podgan in miši!)

V OBČINI TREBNJE

Po odloku o obvezni splošni deratizaciji v občini Trebnje (Skupščinski Dolenjski list št. 24/76 z dne 18. 11. 1976) ter na podlagi odločbe skupščine občine Trebnje — oddelka za skupne in družbene službe št. 50—04/70—2 z dne 6. 10. 1980, s katero je določen za izvajalca deratizacije Zavod za socialno medicino in higieno Novo mesto, bo ta izvajal leto s svojimi ekipami v naseljih TREBNJE, MIRNA, MOKRONOG IN ŠENTRUPERT v dneh od 9. 11. 1981 do 13. 11. 1981.

Točna navodila in opozorila bodo objavljena povsod, kjer bodo izvajali deratizacijo.

Zavod za socialno medicino
in higieno Novo mesto
Mej vrti 5, tel. 21—253
831/45—81

AVTO—MOTO DRU—
ŠTVO NOVO MESTO

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo dveh osebnih
avtomobilov

ZASTAVA 750

Licitacija bo dne 8. 11.
1981 ob 8,00 uri na Ljubljanski cesti 8/b.
Interesenti morajo položiti
pred licitacijo 10 % varščine.

829/45—81

Mercator

Preskrba Krško

vabi na

modno
revijo

v hotelu Sremič
7.11.1981 ob 20. uri

glasba za ples
bogata izbira
kulinaričnih specialitet

Mercator Preskrba Krško

vabljeni!

Na podlagi 4. in 9. člena Zakona o kumulaciji dejavnosti posebnega družbenega pomena (Ur. list SRS št. 24—1184/75 in 14—688/75) ter 9. člena Samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Občinske komunalne skupnosti Črnomelj je skupščina komunalne skupnosti na seji dne 30. 6. 1981 sprejela

SKLEP

o višini prispevka za priključitev na javni vodovod

- I.
- Za priključitev na javni vodovod se investitorjem zaračunava prispevek v višini:
1. za vsako stanovanjsko enoto v stanovanjskem bloku — družbena gradnja	4.000,00 din
2. za individualno visokopritlično stanovanjsko hišo	3.000,00 din
3. za individualno enonadstropno stanovanjsko hišo	5.000,00 din
4. za individualno obrtno delavnico	7.000,00 din
5. za individualno obrtno delavnico skupaj s stanovanji	9.000,00 din
6. za samostojno garažo in garažo v stanovanjskih blokih	3.000,00 din
7. za pridobitev stanovanjskih prostorov v stanovanjski hiši (dograditev, nadzidava, adaptacija)	2.000,00 din
8. za objekte družbenega varstva, šolstva, zdravstva in drugih družbenih dejavnosti: 2 promila od predračunske vrednosti objekta.	
9. za TOZD in OZD: 4 promila od predračunske vrednosti objekta.	

II.

Zavezanci prispevka plačujejo prispevek za priključitev na javni vodovod pred izdajo lokacijskega dovoljenja. Prispevek za priključitev na javni vodovod plača investitor na račun TOZD KOMUNALE ČRNOMELJ po pismeni pogodbi.

III.

Vplačana sredstva prispevka za priključitev na javni vodovod se uporabljajo le za razširjeno reprodukcijo vodovodnih objektov in naprav, razen pavšalnega zneska 500 din za stroške izdaje soglasja, po programu Občinske komunalne skupnosti Črnomelj.

IV.

Ta sklep začne veljati 8. dan po objavi v Skupščinskem Dolenjskem listu.

V.

Ko prične veljati ta sklep, preneha veljati 2. točka sklepa o soglasju k cenam za vodovodne priključke — dopis SOB Črnomelj št. 38—2/78 z dne 24. 1. 1980.

št.: 103/81
Črnomelj, 30. junija 1981

PREDSEDNIK skupščine
Občinske komunalne
skupnosti Črnomelj:
LOZAR VINKO, l. r.

POPRAVEK

V razpisu IGM „SAVA KRŠKO“ dne 29. oktobra 1981 v Dolenjskem listu št. 44 je pod točko 1 prišlo do napake pri razpisnih pogojih. PRAVILNO SE GLASI:

Višja šola pravne smeri...

Ostala določila so nespremenjena.

EMONA DOLENJKA TOZD ENGRÖ—DETAJL
NOVO MESTO

objavlja prosta dela in naloge:

1. MESARJA — PRODAJALCA,
2. SKLADIŠČNO—TRANSPORTNEGA DELAVCA.

Pogoji:
pod 1. končana živilska šola.
pod 2. končana osnovna šola.
Rok za vlaganje prijav je 15 dni po objavi.

za ribami smo na vrsti ljudje

„Z vsako ribo je tudi mene manj,“ bi lahko parafrazirali znani verz, ki ga je za motto romana „Komu zvoni“ vzel slavni ameriški pisatelj Ernest Hemingway, in bi tako morda še širše pokazali na tesno povezanost vsega živega na tem svetu. Te povezanosti se sodobnik vse premalo zaveda, saj če bi se je, bi gotovo ne ravnal tako neizprosno sebično in kratkovidno. Crknjena riba, ki s trebuhom navzgor plava po onesnaženi reki ali potoku, ne pomeni samo, da je pač ene ribe manj na svetu. Če bi šlo res samo za ribe! Toda beli trebuh poginulih rib so klicaji, ki z vso resnostjo kličejo k premisleku: kaj je z našimi vodami? Od vode je namreč neposredno odvisno vse življenje!

Letos je bilo v slovenskih rekah in potokih že več kot šestdeset večjih in manjših pomorov rib. Na tone rib je poginilo zaradi onesnaženja tekočih voda, zaradi nepremišljenih gradbenih posegov in zaradi neukosti, malomarnosti in brezvestnosti posameznikov. V republiškem zavodu za ribištvo v Ljubljani so letos zabeležili 19 hudih poginov rib zaradi odpadka iz prečiščevalnih naprav (!), gnojšč, tovarniških obratov. Takšen primer smo imeli tudi na Dolenjskem. Odplake iz Kolinske in Danč, ki sta začeli predelovati sadje in poljščine, so septembra meseca podušile ribji zarod na precejšnji vodni površini Mirna. Deset pomorov rib so povzročila gradbe-

na dela. Tudi tak primer smo imeli na Dolenjskem, ko so julija delavci Geološkega zavoda minirali in skoraj povsem zajezili Mirno pri Žapužah, kar je povzročilo pogin vloženih postrvi in drugih rib.

Na zavodu za ribištvo so našli še: 7 pomorov rib zaradi spusta škropiv in deratizacijskih sredstev, 4 pogine zaradi industrijskih odpadkov belil in klor, 3 zaradi galvanskih odpadkov, 3 zaradi izliva naftnih derivatov, 2 pomora rib zaradi izliva kislin in lugov itd. Škoda je, kot trdijo slovenski ribiški strokovnjaki, katastrofalna. Pri izračunu pa sploh ne upoštevajo vsakodnevnega crkavanja rib v tistih delih slovenskih rek in potokov, ki so uradno že mrtvi kanali, a se od časa do časa v njih le zaredi kaj ribi podobnega. Žal ne za dolgo.

Vse to dovolj zgovorno priča, da so slovenske vode vse bolj ogrožene. Stopnja onesnaženosti je že takšna, da vsaka najmanjša sprememba povzroči pogin rib in uničenje drugega življenja ali pa vsaj občutno poseže v sestavo faune in flore. Minili so — kot kaže, enkrat za vselej — časi, ko smo Slovenci lahko pili vodo iz naših rek in potokov. Zdaj se ribe ne morejo živeti v njih!

Ribiči so tisti, ki so ob poginih rib najbolj glasni, vendar je njihov poziv k streznjenju klic, ki bi moral globlje odjekniti v vsej družbi. Voda je eden od osnovnih elementov življenja, in ko

jo nerazumno kvarimo, si režemo vejo, na kateri sedimo. Skoraj nerazumljivo je, da ob vse večji porabi vode in ob načrtovanju porasta porabe pitne in industrijske vode (ki mora biti tudi primerno čista!) ugotavljamo iz leta v leto slabše stanje slovenskih voda. Ko torej crkujejo ribe, umirajo reke in potoki, z njimi, pa če si to priznamo ali ne, tudi mi. Dobri in lepi sklepi, da bomo v Sloveniji do konca tega srednjeročnega obdobja odpravili največje onesnaženosti voda, žal, ne bodo uresničeni.

Ekološka zavest si je utrla že kar široko pot v slovensko družbo, vendar pa je v ravnanju ljudi še čutiti čudno dvoličnost. Kot občani se prizadevajo za gradnjo dragih čistilnih naprav, zmrdujejo se zaradi „kozmetične“ onesnaženosti rečnih bregov, kot delavci v tovarnah in kot odgovorni pri sprejemanju investicij v nove tehnologije pa mirno dopuščajo, da se iz tovarn cedijo strupene odplake v vode, odločajo se za novo tehnologijo, pri tem pa jih ne zanima, ali je vanjo všteti tudi očiščevalni postopek uporabljenih voda. Drugače pač ni mogoče razumeti hotenega izpuščanja uničevalnih odpadkov v tekoče vode, odlaganja nevarnih snovi na prostori, kjer lahko predro do podtalnic, ipd.

Za takšna ravnanja so predvidene kazni, vendar so večkrat smešno nizke. Dogodi se lahko, da bo krivolevec več plačal za ulovljenega sulca

v času lovopusta, kot bo plačal odgovorni za pomor tisočev rib zaradi onesnaženja reke.

Tisti, ki onesnažujejo naše vode, vedo še nekaj: zaradi narave tekočih voda je težko ugotavljati krivca po preteku več ur. Brez dokaznega postopka, ki zahteva prave strokovnjake, nobeno sodišče ne bo močneje pritisnilo kršilcev z akona o varstvu voda. Za nameček pa sodni mlini tako in tako meljejo počasi.

Takemu računu bo odzvonilo! Pri Inštitutu Jožef Štefan so ustanovili posebno mobilno enoto ekološkega laboratorija. Zamisel o takih enotah se je porodila ob krški jedrski elektrarni. Sprva so predlagali, da bi imeli le enoto, ki bi ugotavljala morebitno onesnaženost voda z radioaktivnostjo, potem pa so predlog razširili in tako ustanovili enoto, ki z najsodobnejšo opremo in ob pomoči laboratorijev v Ljubljani hitro ugotovi, kaj je z vodami in tudi, kdo je krivec za onesnaženje. Strokovnjaki opravijo prve analize vodnih vzorcev že na terenu, natančneje pa še v laboratorijih.

Onesnaževalci se bodo torej težje skrili, vendar pa v prisili verjetno ni prava pot k resničnemu varstvu voda. Dokler bodo crknjene ribe opozarjale, da z vodami ravnamo napačno, toliko časa bo veljalo, da se do bistvenih stvari ne znamo obnašati kot zreli in razumni ljudje.

M. MARKELJ

daljša jopa ali krajši plašč

V letošnji jeseni in zimi so ustvarjalci mode na vidno mesto postavili daljše ohlapne ali vsaj ravno krojene jopiče za ženske vseh starosti. Tako vrhne oblačilo je lahko različnih dolžin, od sedemdesetinske, ki pomeni skrajšan plašč, do tričetrtinske dolžine, ki sega 20 centimetrov nad kolena. Jopiči lahko nosite h krilu ali k hlačam, v raznih kombinacijah za različne priložnosti.

suho meso. Na maščobi prepražimo čebulo, moko, strt česen in paradiznikovo mezo. Prežganje zalijemo z mrzlo vodo in ga malo pokuhamo. Ko se meso skuha, ga vzamemo iz ričeta, ga narežemo na kockice in damo nazaj v ričet. Istočasno dodamo prežganje in sesekljan zelen peteršilj. Nazadnje dodamo še fižol, katerega smo kuhali posebej. Jed izboljšamo s poprom in argo juho.

z vilicami razvaljamo, dobro prebodemo in damo v srednje vročo pečico. Pečene mlince nalomimo na večje kose in poparimo s slanin kropom. Takoj jih odcedimo in zabelimo z pečenkino maščobo.

KOSTANJEV ZAVITEK

Naredimo vlečeno testo. Skuhamo kostanj in nato olupimo. Olupljenega prepiramo in pustimo, da se ohladi. Posebej v posodi umešamo margarino, dodamo rumenjaki, sladkor, vanilijev sladkor, naribano limonino lupino in vse dobro premešamo. Posebej iz beljakov naredimo trd sneg in mu dodamo malo škardorja. Razvaljamo in razvlečemo testo, z žlico premešamo maščobo po testu in dodamo prepirani kostanj, kateremu smo dodali trd sneg. Testo zvijemo, damo v pečico, po vrhu dodamo na kockice narezano margarino in pečemo v pečici 1 uro. Pečenega narežemo na kose, posipamo s sladkorno moko in serviramo.

PEČENA GOS ALI PURICA Z RDEČIM ZELJEM IN MLINCI

Perutnino očistimo, operemo, dobro nasolimo in damo v pečico. V odprtino purice damo kocko masla ali margarine in prelijemo z vročim oljem. Med pečenjem pridno prelivamo z lastnim sokom, kateremu dodamo po par kapljic vode. Bolj pridno prelivamo, bolj bo jed sočna. Pečeno perutnino razrežemo, prelijemo z omako in serviramo. Zraven ponudimo mlince ali pražen krompir in dušeno zelje.

DUŠENO RDEČE ZELJE

Oprano zelje narežemo na rezance in ga pokapamo z limoninim sokom. Na maščobi zarumenimo sladkor, kateremu dodamo drobno sesekljano čebulo, in pražimo, da čebula zarumeni. Prepraženi čebuli dodamo zelje, naribano jabolko, prilijemo malo črnega vina, solimo in pokrito dušimo. Med dušenjem večkrat premešamo, po potrebi dolijemo juhe ali vode, da se nam jed ne prismoči. Po okusu dodamo še malo popra in kumine. Če hočemo okus spremeniti, dodamo malo kutine.

MLINCI

1/2 kg moke, 2 jajci, malo masla in po potrebi mleko. Iz sestavin naredimo testo. Razdelimo ga na hlebčke. Testu pustimo počivati približno pol ure, nato ga

KOSTANJEVE LEDENE KOCKE S SMETANO

Kostanj olupimo in ga kuhamo v vreli vodi pol ure. Nato kostanj odcedimo, prelijemo z mrzlo vodo in olupimo rjavo kožico. V kozici raztopimo malo margarine, dodamo očiščen kostanj in slatkor ter prelijemo z mlekom. Vse skupaj kuhamo toliko časa, da je kostanj kuhan. Nato vse prepiramo, damo v procelanasto posodo in postavimo v hladilnik, da se dobro ohladi. Ohlajen pire narežemo na kocke, postavimo na steklen krožnik, dekoriramo s stepeno smetano in serviramo.

Na Martinovo soboto si lahko te poslastice ob prijetni glasbi privoščite v hotelu Metropol ali v gostišču na Loki v Novem mestu.

Kuha PETER BEVČ

martinove posebnosti

KUHANI GOVEJI JEZIK

Svež goveji jezik kuhamo 3 do 4 ure, odvisno od velikosti. V vrelo vodo damo opran jezik in jušno zelenjavo. Začimbe so poper in lovorov list. Kuhan jezik olupimo in vročega serviramo z jajčnim hrenom.

JAJČNI HREN

Očiščen hren naribamo, ga damo v porcelanasto skledo, dodamo olje, kis, sol, nariban kuhan jajček in naribano jabolko. Vse dobro premešamo in serviramo.

JESPRENČKOVA JUHA

Jesprenj preberemo, dobro operemo in namočimo. Posebej operemo in namočimo fižol. Ko se je jesprenj nekaj ur namakal, ga damo kuhati v mrzlo vodo. Ko zavre, ga odcedimo in ponovno zalijemo z vodo. Ko zavre, mu dodamo na kocke narezan koren, peteršilj, krompir, lovorjev list in

kam s ključi?

V vsakem gospodinjstvu se nabere kup ključev, ki jih polagamo na „skrita“ mesta v stanovanju, da jih ne bi založili, pa se kljub temu zgodi, da jih vedno znova iščemo. Na domiselni način si lahko pomagamo tako, da desko za rezanje mesa prebarvamo z živo barvo, kakršna sodi v kuhinjo ali v jedilni kot, nanjo pa nabijemo okrasne žebličke in obešamo ključe. Vedno bodo pri roki in vendar spravljene na istem mestu.

VOJAŠKI KOTIČEK

STRATEŠKI BOMBNIK B-1

V Ameriki je bilo do danes izrečenih že veliko besed o izdelavi strateškega bombnika B-1. Predsednik Ronald Reagan je zdaj odobril njegovo vključitev v oborožitev, še ne tako davno tega pa je obrambni minister Mc Namara celo prepovedal vse nadaljnje študije o tem projektu, ki so ga pričeli snovati že leta 1962, v javnost pa je prišel leta 1965 pod nazivom AMSA (Advanced Manned Strategic Aircraft). Prvotno mišljenje je bilo, da bodo za potrebe strateškega letalstva zadostovali nadzvočni bombniki Convair hustler B-58A, ki pa so se pokazali za neustrezne (iz oborožitve so jih vzeli 1970). Kasneje so mislili, da bo tem zahtevam ustrezala General Dynamicsova izvedenka letala F-111, F-111B v varianti strateškega bombnika. Vendar so zaradi sorazmerno veliko nesreč s tem letalom opustili idejo. Firma North American Rockwell je pričela na

delih za B-1, ki je za North American-70 valkyre verjetno najdražje letalo v zgodovini letalstva, takoj po razpisu. Rockwellovi inženirji so namreč uspešno odpravili napake, ki so se pojavljale pri F-111, predvsem odpovedanje sistema za širjenje kril med spuščanjem. V tej tekmi je bila udeležena tudi firma Boeing, vendar je njen projekt AMSA zaostal za projektom Rockwell. Konstrukcija B-1 je prva konstrukcija letala z gibljivimi krili, pri kateri so krila nameščena v spodnji višini trupa, torej je nizkokrilček.

Letalo B-1 je namenjeno za polete z veliko hitrostjo na velikih višinah in s podzvočno hitrostjo na manjših višinah. Bombniki B-52 letijo na najmanjši višini 300 m, vendar so se tu že pojavljali problemi, kot je utrujenost materiala, obremenitev posadke zaradi visokih vibracij itd. B-1 ima za letenje na najnižjih višinah poseben sistem LARC (Low Altitude Ride Control), ki mu bo omogočal, da bo razmeroma varno letel na višini od 30 do 50 m s hitrostjo 1000 km/h.

Zanimiva novost, s katero je opremljen B-1, je sistem opazovanja s pomočjo infrardeče svetlobe. Ta elektronski sistem je del elektronsko optičnega sistema za opazovanje v primeru, ko je posadka prisiljena zapreti zastekljene površine zaradi atomske eksplozije ali v primeru, ko bo letalo moralo preleteti območje, bombardirano z jedrskimi bombami. Naloga

sistema je, da omogoči opazovanje zemljišča pod letalom in varno letenje.

Za motenje nasprotnikovih radarskih sistemov nosijo letala B-1 brezpilotne projekte-pasti AGM-86A. Ta raketni sistem je namenjen predvsem za povečavo reflektiranih radarskih signalov. Na zaslonih radarjev nasprotnikove protizračne zaščite naj bi rakete-pasti predstavljale obris, ki je podoben obrisu B-1. Raketa meri v dolžino 430 cm, elektronika pa tehta 91 kg. Predvidevajo celo, da bi raketni projektil opremlili z jedrskim nabojem. Tako nasprotnik cilja ne bi podcenjeval in bi tudi zoper njega sprejel ukrepe za prestrazanje.

B-1 pa lahko nosi tudi popolnoma nov projektil za motenje. Razvili naj bi ga do lani in naj bi nadomestil AGM-86A. Ta projektil naj bi bil dolg okrog 150 cm, premer pa naj bi bil 7,6 cm. V posebnem kontejnerju letala B-1 naj bi bilo 100 teh projektilov, ki bodo opremljeni tudi z različnimi motilnimi napravami. Uporaba različnih blokov bo privedla do najboljših izbir za motenje protizračne zaščite. Poseben blok u gotovi stopnji nevarnosti in v pravem trenutku izstreliti raketo z glede na nevarnost in okoliščine ustreznimi motilnimi bloki.

Glavno orožje letala B-1 so projektili zrak-zemlja tipa SRAM. Ta vodljivi izstrelki so dolgi 426 in imajo premer 45 cm, tehta pa približno 1000 kg. Opremljen je z jedrskim nabojem moči 200 KT. Največja hitrost rakete je 3

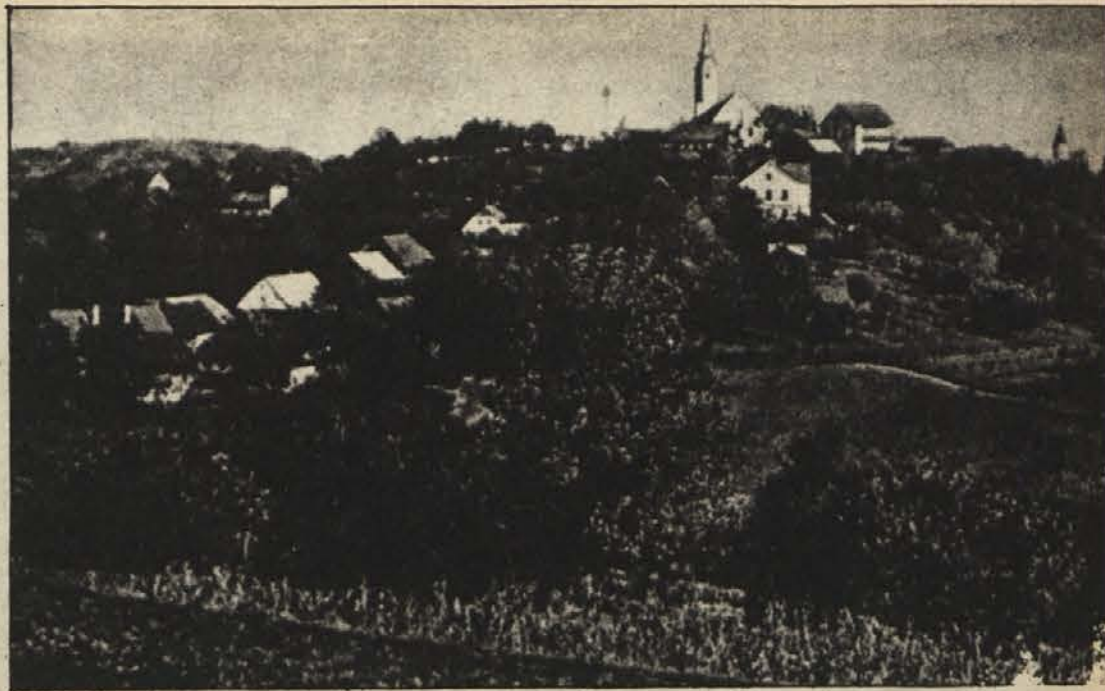
mache, dolet pa 300 km. Sistem vodenja je inercialni, opremljen pa je z elektronskim računalnikom in radarskim višinomerm. Najdaljši čas letenja rakete do cilja je 3 minute, poleg tega pa strokovnjaki menijo, da je uničevanje teh raket z jedrskim polnjenjem v bližini objektov celo nevarno. Raketni sistem SRAM je odporen tudi proti jedrskim eksplozijam. To mu omogoča zelo odporna obloga iz litine, ki mora vzdržati kinetično segrevanje v času leta.

Letalo Rockwell-International B-1 je korvinski nizkokrilček z gibljivimi krili, grajen iz durala, titana in kompozitnih materialov, ki so zastopani v veliki meri. Letalo je dolgo nekaj čez 43 metrov, široko pa glede na gibljiva krila od 23,8 do 41,6 metra. Največja vzletna teža je 176.820 kg. Konstrukcija letala je predvidena za območje hitrosti do termičnega zidu (2,5 macha). Letalo pogajanja štirje turbopostisniki General Electric YF-101 s skupno potisno silo 54.480 kp. Največja hitrost na višini 12.000 metrov je 2.335 km/h, na nadmorski ravni pa malenkost čez 1000 km/h. Posadko letala sestavljajo 4 člani, in sicer pilot, kopilot, operater, ki upravlja s sistemi za lansiranje in vodenje orožja, ter operater, ki upravlja s sistemi za obrambo letala. Akcijski radij letala je 9.820 km, konstrukcija je predvidena za več kot 13.000 ur letenja. Vsak od treh prototipov B-1 je veljal 88 milijonov dolarjev, program okrog 240 letal po cenah izpred dveh let pa 23 milijard dolarjev.

NAPAD NA BUČKO JE BIL ŠOLA

Miha Marinko

V letu, ko slavimo 40-letnico vstaje, razumljivo vzbujajo veliko zanimanje tudi prvi partizanski napad na Dolenjskem, napad na Bučko. Ta prijazna vasica, sicer dokaj odmaknjena od večjih središč, je bila pomembna nemška postojanka na tako imenovanem mejnem področju nemške okupacijske oblasti desno od Save. Nemaški vojniki so kot datum tega partizanskega napada omenjali 1. november 1941, nekateri domačini pa zatrjujejo, da je šlo za čas med 30. oktobrom in 1. novembrom. Bolj ko je blizu štiridesetletnica tega napada, bolj prevladuje spoznanje, da ta bitka naše komaj dobro porojene partizanske vojske še ni dostojno ovrednotena. Ne manjka mnenj, da je bil njen pomen mnogo večji, kot so sodili sami borci, ki so doživeli ta dogodek. Kakorkoli že, sevniški občini, kjer slavijo občinski praznik 12. novembra v spomin na drzen podvig heroja Dušana Kvedra — Tomaža in soborcev, posvečajo letošnje spominsko praznovanje prav Bučki. 7. novembra ob 10. uri bo tam osrednja proslava ob občinskem prazniku in odkritje dostojnega spomenika (zdaj je tam pravzaprav le preprost nagrobnik edini žrtvi tega napada, Jožetu Sašku). Uro pred proslavo, kjer bo predvidoma govoril predsednik Zveze združenj borcev Slovenije Janez Vipotnik, bo slavnostna seja vseh treh zborov občinske skupščine. Na njej nameravajo po soglasnem sklepu skupščine z dne 27. oktobra komandantu tega napada na Bučko, revolucionarju Mihi Marinku izročiti listino o častnem občanstvu sevniške občine.

Za kakšen napad je torej šlo že v prvem letu druge svetovne vojne na dolenjskih tleh? Miha Marinko ima v knjigi „Moji spomini“ posebno

poglavje pod naslovom „Bučka“. Z vajenostjo partizanskega stratega, ki se je takrat že kalil kot vsa naša borba, najprej opisuje cilj tega napada. Partizani in vodstvo slovenske KP so si postavili visokega: Nemcem onemogočiti izseljevanje naših ljudi z mejnega območja vsa od Polšnika in Kuma v Zasavju do Brežic! Želeli so tudi mobilizirati nove borce med ljudmi, ki so jih Nemci nameravali pregnati in na njihovih domovih naseliti Kočevarje.

V nekakšno tipanje terena je bil najprej poslan v Mirenko dolino pokojni dr. Aleš Bebler kot načelnik Glavnega štaba. Tisti čas so se namrač partizanske akcije snovale še bolj pri vrhu, v Ljubljani. Sledil mu je Miha Marinko. Načrtovali so, da se morajo na tem delu naše zemlje dobiti močne partizanske sile: Belokranjska, Mokronoška, Novomeška in Brežiška četa ter Štajerski bataljon. Miha Marinko pa piše v svojih spominih, da se je v globači pod Trebelnim utaborila le Mokronoška četa. „Tja blizu je prišel tudi del Novomeške čete, Belokranjska pa je morala priti v okolico nad Šentrupertom. Nekje pri Čatežu pa bi se morali dobiti z Revirskima in Celjsko četo.“ Marinko meni, da bi ju morala pripeljati izkušena španska borca Stane Rozman in Dušan Kveder.

Žal se niso srečali ne z eno ne z drugo četo. Belokranjsko četo je celo zadela žalostna usoda, da so Italijani borce med prenočevanjem zajeli in jih pobili. Tega Marinko in soborci takrat seveda niso vedeli. Zgrešili so se tudi z revirsko četo. „Ostali smo sami, okrog 40.“ ugotavlja komandant Marinko in pristavlja, kako so bili to večinoma fantje iz Most in Šiške pri Ljubljani.

Sami so se pogumno — udeleženci in ranjenci v tem napadu Niko Šilih, je pred dobrim desetletjem ob podobni slovesnosti na Bučki dejal mladim, da prepogumno — odpravili proti cilju. Šilih je bil na to akcijo delegiran iz novomeškega okrožnega komiteja KP. Neposredne priprave in sam napad opisuje Marinko z njemu znano jednatostjo. „Na italijanski strani smo si za bazo izbrali vas Telče. Tu je do vojne učiteljaval znani komunist Jože Jurančič. Neke višine smo si ogledali lego Bučke. Imeli smo samo enega fanta, ki je teren okoli Bučke poznal le približno.“ Podnevi so Bučko opazovali z daljnogledom, zvečer pa so, ne da bi se povezali z drugimi četami, sami odšli v napad na ta skromnejši cilj, izrecno piše Marinko, da bi tako vseno opozorili prebivalce teh krajev nase ter jih opogumili za beg čez mejo na italijansko stran.

Partizanski boj ni poznal le bleščečih zmag in bitk. Miha Marinko v knjigi odkrito prizna, da jim ni uspelo presenetiti Nemcev. Navaja celo navidezno nadobnost, ki pa je okupatorju lahko bila dovolj, da je postal pozoren. Preden se je Marinkova skupina 40 borcev približala nemški postojanki pri župnišču na hribu, so namreč prerezali telefonske žice. Je, posadka kot pristavlja sam Marinko, že pred napadom ugotovila, da nima telefonske zveze? Da je bila smola popolna, jih je še nemški stražar opazil prej, preden so partizani lahko sploh obšli cerkev. Streljal je na partizane in pobegnil v župnišče. Naši borci so Švabe sicer pregnali iz pritličja, nadstropje pa je ostalo nezavzetno. Nemci so se med drugim branili tudi tako, da so na stopnišče metali

bomba. Tu jo je, kot pravi Marinko, sk. tudi Devi — Jože Sašek iz Šiške. Niko Šilih p. ranjen pri obkoljevanju župnišča. Mladim po vojni na Bučki povedal, naj si partizanske vojske kratkoma ne mislijo kot usposobljeno vojsko od vsega začetka. Šami so šli nad Švabe na Bučki skozi sadovnjak kar vzravnani, kot na lov.

Partizani so se morali umakniti, ne da bi postojanko uničili ali zaplenili kaj orožja. Zanimivi so Marinkovi opisi, kako so nato tavalili po Dolenjskem, kjer večinoma niso še ničesar, posebno ne okrog Litije, vedeli o partizanih. Sovražnik pa je bil tik pred veliko hajko. Pri tem umiku so si, tudi da bi zaslepili sovražnika o smeri poti, v vasi blizu Dol privoščili, da so zakorakali skozi vas z razvito zastavo, sklicali ljudi in jim govorili o neizogibnosti vstaje! Vse to pred zimo leta 1941! Miha Marinko na kraju tega poglavja priznava, da so jih Nemci podili kot zajce šest dni zapored. Ko je Marinko po prihodu v Ljubljano poročal o akcijah, je Boris Kidrič že vedel o njihovih mitingih po osamljenih vaseh na italijanskem okupacijskem območju. „Imeli so večji odmev, kakor smo mislili,“ pristavlja tovariš Marinko. Na kraju navaja tudi poglavni nauk, zakaj niso uspeli, kot so si vse skupaj zamislili.

„Ni nam uspelo, ker na tem področju nismo imeli skoraj nobenih organizacij, ampak le redke posameznike, ki smo jim lahko zaupali. Spoznali smo, da se v naših razmerah brez političnega dela in organiziranih terenskih odborov OF s samo vojaško akcijo ne da kaj prida napraviti.“ Bilo pa je šele leto 1941!

Priljavil: A. Ž.

11. novembra letos mineva štirideset let od tedaj, ko je padel Maks Henigman. Čeprav je veliko napisanega o NOB in revoluciji pri nas, se je veliko dogodkov in imen pozabilo ali pa so le skromno prikazani. O mnogih, ki so delavskemu gibanju utirali prve in najbolj trnove poti, tistih, ki so prvi brez omahovanja krenili v boj, vemo zelo malo. Bitke, v katerih so padali, niso bile zmagovite, niso bile velike in odločilne, pa morda od vseh najtežje.

Tudi po štiridesetih letih je v meni še vedno živ lik človeka, ki mi je bil in mi je ostal vzor in opora v mnogih težkih trenutkih. Obujam spomin naj, čeprav se zavedam, da bo nekaj utrinkov, ki sem jih z njim doživel sam, le drobec v bogatem mozaiku njegovega kratkega življenja.

Maks Henigman je bil doma iz Dolenjskih Toplic. Bil je čevljar, ki si je kot priden delavec prislužil svojo čevljarsko delavnico. V času predvojne kapitalistične Jugoslavije, tedaj, ko so bili delavci povsod okoli le orodje, s katerim so si delodajalci do skrajnih možnosti kopičili dobiček, so v delavnici Maksa Henigmana na vladali že neke vrste samoupravni odnosi. Zaposloval je več pomočnikov in vajencev, ki so že takrat sodelovali in sodelovali pri razporejanju dohodka. Svoje delavce je vzgajal v naprednem revolucionarnem duhu. Vsi so bili kasneje udeleženci NOB.

Dolenjske Toplice so bile središče organiziranega delavskega gibanja na področju od Črmošnjic, Dvora, Žužemberka in Straže do Novega mesta, v katerem je Maks Henigman odigral izredno pomembno vlogo. Zaradi svoje doslednosti, umirjenosti v ravnanju in preprostih, a globokih besed, s katerimi je znal pridobiti vsakogar, je bil priljubljen med ljudmi. Zaupal je v človeka in se je na vsakem koraku in ob vsakem času boril za spremembo takratnega režima.

Maksa Henigmana sem poznal od leta 1934. Od leta 1939 je pogosto zahajal v Polje, Sotesko in Drenje. Stike je navezoval le s posamezniki, npr. s Francem Picljem na Gor. Polju, Francem Fifoltom v Soteski, Francem Puceljem in Perom Brkovičem v Drenju, z Makonom in Podhosti. Pogosto se je oglašil tudi pri nas. Od Henigmana sem dobil prvo knjigo o ruski revoluciji in delavskem gibanju v svetu. Ko sem mu knjigo vrnil, sva se pogovarjala o njeni vsebini. Trudil se je, da bi mi pojasnil nekatere dogodeke, ki jih sam tedaj nisem dojel. Tako mi je bil, kot verjetno tudi mnogim drugim, prvi učitelj naprednih misli. Ostalo mi je v živem spominu njegovo vztrajno in požrtvovalno delo, saj je ob vsaki priliki govoril ljudem, kje so vzroki tedanjega trpljenja delavcev, in prikazoval, kje je izhod iz bede.

Maks Henigman

NAJMANJ ZMAGOVITE, A NAJTEŽJE BITKE

Leta 1939 sem peljal z bratovim osebnim avtomobilom Maksa, njegovo sestro Angelco, Ruda Zupanca in njegovo ženo Marijo na delavsko zborovanje in partijski sestanek v Trbovlje. Na slavlolu pred delavskim domom je z velikimi rdečimi črkami pisalo: „Delu čast in oblast!“ Prvič sem videl tak napis, in ostal je v spominu. Henigmanas je ob tej priliki peljal na Fakinov grob. Povedal nam je, zakaj se je ta človek, delavec, revolucionar boril in dal življenje. Poklonili smo se njegovemu spominu. Ob sleherni priliki si je Henigman prizadeval širiti obzorje ljudi.

Ob kapitulaciji stare Jugoslavije so reakcionarne sile različno opredelile svojo pripadnost okupatorju in tako razdvajale ljudi, kar je bilo pri nas še posebno izrazito. Maks Henigman je prepričeval ljudi, da je vsak okupator lahko samo sovražnik ljudstva. Ob italijanskem odloku o predaji orožja mi je naročil, naj orožje na vsak način shranimo, ker ga bomo še potrebovali.

V začetku junija 1941 — bil je še v ilegali — je Francetu Pucelju in meni naročil, naj ustanovimo odbor OF za področje Soteske in Drenja. Določil je delo in naloge, ki naj bi jih vsak član odbora

OF opravljal. Tako smo na njegovo pobudo odbor tudi ustanovili. Med vojno je odigral izredno pomembno vlogo.

Zadnji širši sestanek delegatov OF, na katerem je bil navzoč Maks Henigman, smo imeli v gozdu nad Podhosto v oktobru 1941. Navzočih nas je bilo okrog trideset delegatov in odborov OF in članov KP iz tega dela Dolenjske. Od ljudi, ki sem jih poznal in se jim spominjam, so bili na sestanku navzoči: Rudo Zupanc, Jože Bradač, Franc Pucelj in živinozdravnik iz Novega mesta, čigar imena ne vem več. Maks nas je takrat odločno pozival, naj tudi pri nas preidemo k oboroženim akcijam. Pripovedoval nam je o akcijah na Gorenjskem in v drugih delih države in nas prepričeval, kako je končno tudi pri nas prišel čas, ko naj pokažemo zobe okupatorju. Čeprav je bilo med nami tudi nekaj omahljivcev, ki so se zbal odločne akcije, je Maks Henigman v prvih dneh novembra 1941 s skupino članov KP krenil v svojo prvo in zadnjo oboroženo bitko. Dan ali dva pred odhodom se je še oglašil pri nas v Soteski, z bratom nama je nasmejan segel v roko in odšel za vedno.

Padel je pri Sv. Križu (sedanja Gabrovka pri Litiji), ko so se vračali iz boja pri Bučki.

„Maksa Henigmana ni več!“ Nemo smo Maksovi sodelavci in prijatelji sprejeli sporočilo njegovih soborcev. Malo smo govorili. Le spogledovali smo se in brez besed drug v drugem iskali odgovor na vprašanje, ki se nam je vsiljevalo: Kako bomo nadaljevali brez Maksa Henigmana? Bomo sposobni zapolniti vrzel, ki je nastala ob njegovi smrti?

Bil je eden od organizatorjev delavskega gibanja pri nas. Zaupali smo vanj, zanesli smo se na njegovo mnenje, sprejemali smo ga, ker nas je z lepim, človeškim odnosom znal pridobiti za pravo stvar. Od nas ni ničesar zahteval, kljub temu smo mu radi sledili. Znal nas je prepričati, da je pot, po kateri smo krenili, edino pravilna. Bil je visoko moralna osebnost, dosleden, pravičen. Okrašen je bil z največjimi vrednotami človeka komunista. Svoje osebne interese je podredil interesom delovnih ljudi. Boril se je proti oportunistom, sektašem in vsem, ki so razdvajali ljudstvo in mu zmanjševali njegovo revolucionarno zavest in moč.

Če nam je ob smrti Maksa Henigmana zestal korak, smo potem nadaljevali njegovo delo, zakaj ledina je bila zaorana, pot je bila začrtana in vpliv Maksa Henigmana tako močan, da smo bili sposobni nadaljevati. Delo za NOB smo širili in stopnjevali, vzpostavljene so bile vezi z novimi sodelavci. V najtežjih odločilnih trenutkih pa smo Maksa Henigmana vedno pogrešali.

LUDVIK BLATNIK

eksperimentalna raketa — Sirij-5, referat — avtorjev A. Kersteina, P. Omeršela, L. Goljufa in M. Zidariča predstavili z vso znanstveno natančnostjo. Brošurico so prodajali zgolj za uporabo na kongresu po 3 ameriške dolarje.

In s čim so naše gore listi vzbudili zanimanje, da so prišli v znanstveni program kongresa? Referat so uvrstili v program Vzgojne motivacije s pomočjo vesoljskega razvoja, kot bi se glasilo dobesedni prevod. Pri Siriju-5 gre za tristopenjsko raketo na tekoče gorivo, ki so jo celjski amaterji razvili v tesnem sodelovanju z elektrotehniško fakulteto ljubljanske univerze v desetletju od 1970 do 1980. Naši raketarji so se ravnali po edini možnosti, ki preostaja amaterjem, namreč, da so vsi deli in sklopi rakete narejeni na moč preprosto, dajejo pa kar največ. Vse skupaj so imenovali celo „design za minimalno ceno“ in vzbudili zanimanje tudi v tujini. Tudi za samo izstrelitev potrebuje projekt Sirij-5 minimum posebne opreme, ravno tako tudi za vodenje. Prvi polet te rakete je predviden za sredino prihodnjega leta. Preskus kritičnih elementov so opravljali od leta 1979. Raketa bo lahko ponesla 20 kg koristnega tovora 150 km visoko. Opisovanje nadaljnjih posebnosti tega projekta bi bilo prav gotovo preveč suhoparno, posebno še v primerjavi z doživetji naših fantov na kongresu.

Zidarič ne bi bil to, kar je, če tudi tu, podobno kot že prej v Beogradu, ne bi prišel prav do trenutno najpopularnejšega astronavta Paula Crippana, ki je poletel v vesolje in se tudi zmagoslavno vrnil z vesoljskim taksijem (Space Shuttle). Kajpa je bil tam tudi sovet Valerij Rjumin. Kot pripoveduje Marjan, so tile Sovjeti povsem prijetni ljudje, brz pa, ko so se pojavili Američani, je prišlo do pravcatega showa. Navreli so novinarji, kamere so brnele, sovjeti pa ostali v senci, kot da jih ne bi bilo. Ve se pač, kje so doma mojstri show businessa. Lepe spomine ima Marjan tudi na srečanje z ameriškim astronavtom Vanceom Brandtom, ki se je udeležil skupnega poleta Apolla in Sojuza.

Marjan Zidarič in vrstniki bodo posej imeli tudi povsem drugačno mnenje o italijanskem vesoljskem programu in še čem. Italija ni namreč le Pontę Rosso. Ne le da z radarji izza rimskih gričev domala lahko ločiš barke na naši obali, temveč so lahko videli od blizu Aeritalia, njene številne znanstvene skupine in nasploh vrhunsko elektroniko in vesoljsko tehnologijo. Z lepimi barvnimi prospekti, ki jih lahko študiraš doma, predstavivami strokovnjakov, ki so bojda „voljni“ povedati vse, so se tudi srečali. Očitno so se Italijani marsikaj naučili preko velike luže.

Če bi naši fantje imeli s seboj boljše polovice, bi zanje poskrbel komite dam na čelu z Giovannello Afan de Rivera. Cel kongres je bil tudi posel. Na vidnem mestu so objavljeni dobrotniki tega visokega srečanja, tudi Banca di Santo Spirito. Ko je bil na programu ogled Vatikana, je bil Marjan že v letalu za domovino. Štednja pač.

Ko se je tam v večnem mestu kongres nagibal že h kraju, Marjan pa ni videl nobenega našega novinarja, je po telefonu poklical Radio Ljubljana. Tam so rekli, da ga bodo kar posneli. In res je tisti večer govoril v prvem radijskem dnevniku o kongresu in našem Siriju.

Navsezadnje je važno, da smo se dostojno predstavili z mladimi ljudmi in programom, ki pomeni vzgojo. Ravno to pa je za deželo, ki je mnogo preskromna in revna, da bi lahko segala po zvezdah sama, največ vredno.

ALFRED ŽELEZNIK

SIRIJ 5 BO DOSEDEL VESOLJE

Od 6. do 12. septembra je bil v Rimu pod zvanečim naslovom „Vesolje; četrti življenjski prostor človeštva“ XXXII. kongres mednarodne astronavske federacije (IAF 81). Kot se za tak shod najvidnejših svetovnih vesoljskih strokovnjakov in astronavtov spodobi, je pokroviteljstvo kongresa prevzel sam predsednik republike Italije Sandro Pertini, v častnem odboru so bili vsi ministri in kdor kaj pomeni v italijanskem vesoljskem programu.

Sodelovalo je tudi zastopstvo Jugoslavije. V uradnem kongresnem katalogu pa ni npr. našega zaslužnega dipl. inž. Milivoja Jugina, temveč preprosti mladi fantje, med njimi tudi Sevnčan Marjan Zidarič. V indeksu več desetih akademikov in ostalih je sicer vestnim italijanskim gostiteljem verjetno zmanjkalo strešč, tako da so bralcem Dolenjskega lista dobro znanega sevnškega raketnega amaterja in organizatorja „prekrstili“ v Zidariča, pri Pergamon Presu, ki tiska znanstvene publikacije v Oxfordu, New Yorku, Torontu, Sydneyu, Perizu in Frankfurtu, pa so naš projekt Sirij 5 —

Vasja Matjan

zadovoljno pripoveduje, da so v krški občini razširili umetno osemenjevanje po domovih, ali kot še pravijo, „na poziv“.

„Pričakujemo, da bo osemenjevanje, ki poteka od letošnjega septembra po hišah, prineslo večjo rodnost živali. Doma so zvečine ostareli kmetje, zato smo morali nekaj ukreniti, da bi bilo njihovo življenje manj naporno in bi morda zadržali na kmetiji kakšnega izmed odrasčajočih otrok. Občina bo iz proračuna krila razliko v ceni osemenjevanja, ki je zaenkrat še dražje, pozneje pa ne bo več,“ ocenjuje načelnica oddelka za gospodarstvo pri krški občinski skupščini Zdenka Lipovž.

Kmetijski referent Gabrijel Metelko meni, da je delo pospeševalcev in osemenjevalcev lažje, dosežena pa je tudi večja preglednost nad stanjem v hlevu. Še vnaprej ostajajo osemenjevalne točke Dovško, Mali in Veliki Kamen ter Koprivnica, kjer do posameznih hiš ni možen dostop z avtomobilom.

Vsi kmetje se za novost še niso povsem ogreli, čeprav so z novim osemenjevalcem zadovoljni. Pomembno za živinorejce je zlasti to, da se zaradi pomoči občine zanje ni nič podražilo, kljub

temu da vedo, da se bo vrtoglavi ples cen preselil še semkaj. „Ko bo telefon povsod, bodo vsi srečni,“ napoveduje veterinarski inšpektor Miro Mikeln. Bolj oprijemljiva in stvarna je ocena tega strokovnjaka Medobčinskega inšpektorata Krško o dosežkih osemenjevanja na domu. „Približujemo se srednjeevropskim standardom na tem področju. 65 do 70 odstotkov brejosti po prvi osemenitvi je dober dosežek. Pet ljudi osemeni na leto do 11.000 goved. Na tak način osemenjevanja bi morali iti tudi v Brežicah, v krajih ob prometnicah. Če bi prebili občinske meje in uvedli zaključene krožne vožnje, bi precej prihranili, saj bi se zmanjšala kilometrina. Tako pa je pač nekaj vsakdanjega, da krški osemenjevalec pride do Viher, brežiški pa do Skopic, vsak do roba občinske meje. Pri „rušenju“ takih ovir Posavski veterinarski zavod ni odigral svoje vloge,“ kritično opozarja Mikeln in dodaja, da je do leta 1966 brestaniška veterinarska postaja osemenjevala tudi v sevnški občini.

Pravcato manjšo „revolucijo“ boljše organiziranosti veterinarske službe pa brestaniški živinozdravniki in tehniki pričakujejo, ko bodo z zveznega komiteja za promet in zveze dobili dovoljenje za delo s petimi UKV postajami. Čeprav prostih frekvenc ni ravno na pretek, upajo, da se bodo koleša v zvezni administraciji hitreje zavrtela, saj bi radi do zime oživeli zastavljeni novi način obveščanja. Postaje, ki jih je že pred letom veterinarjem kupilo Društvo za vzajemno varstvo živali pri TOK Kooperacija krškega Agrokombinata, bodo prihranile marsikakšen dinar. Preko UKV postaj se bodo veterinarji lažje in hitreje dogovorili, potemtakem bodo tudi hitreje pri kmetih. Če bo imel, denimo, živinozdravnik delo v Kostanjevici in se že odpravil proti Leskovcu, ga bodo iz „centrale“ v veterinarski postaji Brestanica obvestili, da naj se poprej ogledi še v bližnjem Podbočju. Tako

bo seveda precej manj vožen, kaj to pomeni pri cenah goriva, pa menda ni potrebno razglabljati.

Vasjo Matjana imajo kmetje kar za nekakšnega svojega tribuna. Zadnjič ga je pohvalil kmet na Raztezu, drugič spet v Slivju, češ kako dobrodušen možak je in da rad prisluhne in pomaga odpraviti kakšno kmetovo tegobo, ki ni v najtesnejši povezavi z Matjanovim poklicnim poslanstvom. Da vsi živinozdravniki niso ravno priljudni s kmeti, je jasno, kot velja to za slehernega drugega smrtnika v odnosih do sočloveka; a pri Matjanovi priljubljenosti gre za resnično globoko izkazano kmetovo zaupanje, ki gotovo nima korenine v tradicionalnem spoštljivem odnosu do „gospoda zdravnika“. Kmetje očitno kaj hitro spoznajo, s kakšnim človekom imajo opravka. Pri Matjanu cenijo odkritost in neposrednost. „Kmetje po dve uri oaplajo do veterinarske postaje, pozimi tudi do pasu v snegu. To je mučenje ljudi in kot da se nikomur ne smilijo! Če se ne bodo uredile telefonske zveze, bomo tudi zanje uredili postaje,“ ogorčeno razlaga Matjan, čeprav sam dobro ve, da je bilo ogromno tekanja že za ureditev zvez preko UKV postaj za veterinarje. Več kot eno leto so zaman čakali, da bi lahko postavili rele na Gorjancih, ko pa so se odločili za Špic hrib pri planinski koči na Bohorju, so s pomočjo občinskega izvršnega sveta v Krškem v enem mesecu uredili vse formalnosti. IGM Sava je poskrbela za hišico za repetitor in drugo tehniko. 11. oktobra pa so ob 10. uri vzpostavili že prvo poskusno zvezo. „Odlična slišnost je do Zidanega mosta, Bizeljskega in Bele krajine, razen v Metliki, kjer bo potreben še en repetitor,“ smehljaje pove Vasja Matjan in še omeni, da se za take zveze zanimajo tudi gasilci.

Gotovo bodo brestaniškemu zgledu sledili še Brežičani in Sevnčani. Navsezadnje ne gre za lagodnost ali muho enodnevnico, marveč za željo, da bi pridelali več domače hrane.

PAVEL PERC

TELIČKI „NA POZIV“

Da bi kmetov in njihove živine ne izpostavljali raznim nevarnostim, predvsem pa da bi jim olajšali vsakdanjik in se jim približali, so se tudi na brestaniški veterinarski postaji odločili za osemenjevanje na domu. Namestnik vodje te enote Posavskega veterinarskega zavoda Vasja Matjan, ki je hkrati vodja reprodukcije pri zavodu,

V KOČEVJU NE BO VESOLJNEGA POTOPA

„Po objavi članka v Ljubljanskem dnevniku, da Kočevje lahko zalije voda iz novega rudniškega jezera, so me obiskali mnogi novinarji iz vse Jugoslavije. Vsi so bili pod vtisom, da bo voda zdaj zdaj preplavila mesto. Novinarja zagrebških Večernih novosti sem po nekajurnem razgovoru odpeljal kar do jezera. Prepričan se je, da mestu ne grozi poplava. Ob pogledu na jezero je celo vzkliknil, da je kočevsko jezero lepše od Blejskega, in ker je po poklicu arhitekt, je začel takoj razpredati misli, kako bi se dala obala in okolica jezera urediti,“ nam je povedal predsednik izvršnega sveta občine Kočevje Alojz Petek.

Nadmorska višina Kočevja je 460 m (po stari specialki), pri železniški postaji pa še 5 m višja.

Nadmorska višina gladine rudniškega jezera je znašala leta 1979 okoli 458,5 m, leta 1980 okoli 463,5 in letos blizu 468 m. Naraščanje vode bodo merili še naprej. Do kod bo narasla, oz. če bo zapolnila vso kotlino nekdanjega dnevnega kopa rudnika, se ne ve. Domnevajo pa, da bo dosegla določeno raven, potem pa ne bo več naraščala. Tudi med vojno, ko stbla dnevni kop in jama zalita, voda ni prišla do roba kadunje, ker je prej začela odtekati pod zemljo proti Željnjskim jamam. V zborniku „Rudarji ob 20-letnici Kočevskega zbora“ je to zalitje sicer omenjeno, ne pa, do kod je segalo. Tudi v zborniku, ki je izšel ob 500-letnici mesta Kočevje (leta 1971) medvojno „rudniško jezero“ ni omenjeno, pač pa

na str. 60 piše, da je prav tu, na območju premogovnika, izoblikovano razvodje Med Krko in Kolpo. Med drugim v tem zborniku lahko preberemo: „Na Kočevskem polju je zanimiva ponikalnica tudi Rudniški potok, ki priteka umazan iz premogovnika... Druga, čistejša ponikalnica priteka iz premogovnika v podzemeljsko jamo pod cesto jugozahodno od Željna in se v jami spaja z Rudniškim potokom. (Ta dva potoka se zlivata v Radešco oz. Krko — op. pis.) Nekaj malega vode priteguje od zahodnega roba premogovnika Rinža.“ (Ta se zliva pri Bilpi v Kolpo — op. pis.). Iz tega se vidi, da je območje Rudnika imelo in še ima talen odtok vode. Zaradi tega prebivalci Kočevja, Rudnika in okoliških krajev ne verjamejo, „da bi voda jezera narasla do roba, podrla ali predrila bregin poplavila Kočevje“.

Prepričani so, da se bo naraščanje vode na neki točki zaustavilo in da bo nato voda pod zemljo odtekala že po bolj ali manj ustaljenih poteh, ki jih je ubirala tudi že prej, ko tu niti še ni bilo rudnika in njegove kadunje.

Prav dejstvo, da nihče ne ve, do kod bo naraščala voda, onemogoča, da bi izdelali in uresničevali načrt za ureditev obale, kopališč in sploh okolice jezera. Če bi na primer že zdaj ob obali uredili kopališče, bi ga lahko čez leto ali več naraščajoča voda zalila. Ta neznanka onemogoča zamisli krajevnih skupnosti Rudnik—Šalka vas in Kočevje—mestopa tudi turističnega društva

o urejanju okolice jezera. Vsi pa so prepričani, da bo jezero posebnega pomena vsaj za rekreacijo Kočevcev in okoličanov, če ne celo za večji razmah turizma.

Med prvimi, ki so pokazali zanimanje za rudniško jezero, ki je dolgo 900, široko pa 400 metrov, so bili lovci in ribiči. Lovci so že pred več leti tu našli divje race, vendar so bile, resnici na ljubo povedano, bolj domače kot divje. Domačini z območja Šalke vasi in Kočevja so jih prihajali sem krmit s starim kruhom in drugim. Race so jim takrat jedle skoraj iz roke, medtem ko so danes že bolj „divje“. Precej fotoamaterjev je prihajalo race tudi fotografirat.

Posamezni ribiči so v nekdanje rudniške luže kar na lastno pobudo že pred dvajsetimi in več leti prinašali ribe. Ribiška družina Kočevje pa je začela vanj načrtno vlagati ribe šele po opustitvi rudnika. Ribi se v jezeru zelo hitro množijo in pridobivajo na teži. Žal pa prihaja na jezero mnogo krivolovcev, ki imajo dobro organizirano „opazovalno službo“, da jim ribiči in drugi skoraj ne morejo do živega. Ribiči postavljajo v bližini jezera svoj dom, katerega gradnja pa iz raznih vzrokov bolj počasi napreduje. Ko bo zgrajen, bo tu več ribičev in bo zato tudi krivolova manj.

Med prvimi so jezero odkrili kopalci. Ti menijo, da je to edina čista odprta voda na Kočevskem, razen Kolpe seveda. Bolj ko je jezero naraščalo, več je imelo še drugih obiskovalcev.

Nekateri na njem čolnarijo, drugi jadrajo, medtem ko je vožnja z motornimi čolni po njem prepovedana. Zelo živahno je ob jezeru in na njem tudi pozimi.

Zamisli o izkoriščanju jezera oziroma njegove vode pa je še več. Nekatera industrijska podjetja že razmišljajo, kako bi jezersko vodo uporabljala za svoje namene kot tehnološko vodo. Po eni izmed zamisli pa naj bi odvečno vodo speljali iz jezera proti Rinži in tako okrepili njen tok, ki je zdaj skromen (poleti znaša pretok vode pri zapornicah včasih samo 6 do 7 l na sekundo) in je zato Rinža umazana. Seveda je načrtov gotovo še več.

Voda postaja vedno bolj dragocena, podobno kot energija in hrana. Zato je rudniško jezero za Kočevje in vso občino bogastvo. Vodi pa le ne bi smeli dopuščati, da povsem po svoji volji narašča in počne, kar hoče.

„Za to je poskrbljeno“, pravi predsednik izvršnega sveta Alojz Petek. „Strokovnjaki sicer ne vedo, do kod bo jezero samo od sebe naraščalo, kljub temu pa so mu določili najvišjo gladino vode. Ko bo (oziroma če sploh bo) voda narasla do tu, bo odtekala iz jezera po posebnem odtoku, in sicer v Željnske jame. Ta ukrep strokovnjakov pa dokazuje, da ugibanja o tem, če bo Kočevje zalila voda iz rudniškega jezera, nimajo nobene prave osnove in da lahko Kočevci mirno spimo.“

JOŽE PRIMC

SAVI IZTRGALI 1600 HEKTAROV POLJ

Obrambni nasip na levem bregu Save je davna želja prebivalcev poplavnih območij od Trnja do Mosteca, Mihalovca, Dobove in Loč v brežiški občini. Ogroženih je 1600 hektarov plodnih površin. Ljudje živijo v stalni negotovosti, saj nikoli ne vedo, kdaj jim bo podivjana voda odplavila seme ali uničila letino na polju.

Kadar Sava prestopi bregove, mnogim vdira v hleve, kleti in celo v stanovanjske prostore, iz katerih od povodnji do povodnji komaj preženejo vlogo. Tako niti pospravljeni poljski pridelki niti seno in stelja niso varni pred izbruhi muhaste reke.

Letos so prizadeti prebivalci vendarle dočakali začetek gradnje nasipa in 27. oktober je zanje dan velikih obetov. Zagotavlja jim, da bo reka postopoma ukročena in da bodo mladi rodovi v ogroženih vaseh živeli brezskrbnejše življenje.

Vodarji so nasip načrtovali že pred desetletji, z gradnjo pa odlagali ne samo zaradi pomanjkanja

denarja, ampak tudi zaradi sporazumevanja s sosednjo republiko. Če bi poseg slovenskih graditeljev v naravo našel Hrvaško nepripravljeno, bi Zagreb lahko ponovno plaval. Česa takega si sosedje onstran Sotle ne upajo tvegati, dokler se sami ne bodo učinkoviteje zavarovali. To je razlog, da nasipa ob slovenskem toku Save od Brežic navzdol ne bodo dokončali na mah. Gradili ga bodo v treh etapah do 1994. leta. Do takrat pa bodo tudi na Hrvaškem ukrenili vse potrebno, da Sava ne bo ogrožala prebivalstva.

Območna vodna skupnost Novo mesto načrtuje v prvi etapi od 1981 do 1987 štiri kilometre levega obrambnega nasipa od starega savskega mostu v Brežicah proti novemu mostu. Vzporedno s to gradnjo je predvidena regulacija obalnih pritokov, Gabernice, Negota in Bučlena.

Celotni nasip, katerega idejna zasnova sega v 1953. leto, bo dolg 12.430 metrov. Vzdlž Save bo segal 8650 metrov daleč, ob Stoli 2620 metrov in ob Šici 1160 metrov. Za prve štiri kilometre je zagotovljenih 73 milijonov dinarjev, vrednost skupne investicije pa je 300 milijonov dinarjev. Območna vodna skupnost Novo mesto, ki združuje občine Črnomelj, Metlika, Trebnje, Novo mesto, Krško, Sevnica in Brežice, bo prispevala 30 odstotkov, druge vodne skupnosti v Sloveniji pa 70 odst. od skupne investicijske vsote.

Nasip ob levem bregu Save bo zavaroval pred poplavami 1600 hektarov plodne zemlje. Vse te površine bodo lahko spremenili v njive in jih brez

strahu pred vodno ujmo posejali s pšenico in koruzo ter zasadili s krompirjem in drugimi poljščinami. Brežiška občina, ki ima zdaj 6000 hektarov njiv, bo bogatejša za novih 1600 hektarov.

Bitka za nasip je bitka za rodovitno zemljo in varnost ogroženega prebivalstva. Zmaga nad vodno stihijo po zatrtanju vodarjev in občanov opravičuje napore in denar, ki ga slovenske občine solidarno nalagajo v ta veliki varovalni projekt. Spominimo se samo nasipa na desnem bregu Save. Z njim so zavarovane Čateške Toplice, in če ga ne bi bilo, bi danes tam zagotovo ne stali novi zdraviliški in turistični objekti. Turizem bi se veliko skromneje razvijal. Isto velja za kmetijstvo in za vrtnarijo z rastlinjaki na Čatežu. Nasip je spodbudil napredek in tam, kjer je bila prej divje zaraščena vrbina, so zdaj najboljše njive in nasadi sadnega drevja.

Zatorej se lahko nadajamo, da bo tudi ukrotenje Save na nasprotnem bregu prinesla tja novo življenje, ko narasla voda ne bo več povzročala škode.

Strokovnjaki za vode in drugi ljudje, ki v tem delu spremljajo življenje Save, vedo povedati, da se ta na petdeset ali sto let nevarno razbesni. Bregove prestopi na vsakih deset ali enajst let ter zalije polja in hiše v ogroženih vaseh. Nekaj zadnjih desetletij to ne velja več. Uničujoče poplave se ponavljajo v veliko krajših razdobjih, celo leto za letom. Najnevarnejši čas zanje sta pomlad in jesen, ko je zaradi deževja v strugi največ vode.

Sava je nevarna zaradi hudourniških lastnosti. Njen pretok je desetkrat večji od pretoka Krke, ki občuti njeno premoč ob velikih poplavah. Tedaj jo Sava potisne nazaj tja do Podbočja in prisili, da se tudi ona razlije čez bregove.

Prebivalci savske ravnine so bili od nekdanj ogroženi. Voda je bila močnejša od njih, zato so se ji stoletja samo umikali. Na brežiškem območju je bila kaka dva kilometra nad mestom najbolj izpostavljena vas Zasavje. Velika povodenj 1781. leta je odplavila skoraj vse hiše in pustila za seboj grozljivo razdejavanje. Zasavja že dolgo ni več. Prebivalce, ki so zaradi graditve prekopa zlasti na prelomu prejšnjega stoletja doživljali vedno pogostejše poplave, so tedaj dokončno preselili na varno, v Krško vas. Večina današnjih Brežičanov ne ve nič o usodi vase in njenih ljudi, le starejši občani se še spominjajo pripovedovanja o tem, kako je Zasavje za vselej izginilo s površja.

Do sredine prejšnjega stoletja so po Savi mimo Brežic in Krškega plule težko naložene ladje. Sava je bila pomembna vodna pot, ki jo je 1962. leta izpodrinila železnica. Načrti za prihodnost ji ponovno obetajo plovnost, ker je rečni promet za gospodarstvo še vedno zanimiv. Med Krškim in Jesenicami na Dolenjskem so Savo večkrat regulirali. Njen tok so preusmerjali z jezovi in že pred prvo svetovno vojno zgradili več prekopov. Dolgo jo krotijo in preteklo bo še nekaj vode, preden ji bodo dokončno preprečili prestopanje bregov.

JOŽICA TEPPEY

Z zanimanjem sem prebral zapis Jožeta Simčiča o vinogradništvu Mije in Janeza Lorencija. Uredništvo je storilo prav, da je z objavo prispevka dipl. inž. agr. Julija Nemaniča „Idealizem ne toči poceni vina“ odprlo širšo razpravo o vrsti problemov našega vinogradništva.

Inž. Julija Nemaniča zelo cenim kot strokovnjaka in človeka, manim pa, da v svojem polemičnem pisanju nima čisto prav.

Predvsem bi rad povedal, da je resnica o vinu samo ena. Ta pa je, da je vino kmetijski proizvod, pridobljen s popolnim ali delnim naravnim vrenjem svežega grozdja, drozge ali grozdnega mošta plemenite vinske trte brez dodajanja sladkorja, koncentriranega mošta, drugih sladkih snovi in kisline (opredelitev skupne tržne organizacije za vino Sveta EGS z dne 28. 4. 1970 ter Zakona o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina, Ur. l. SRS št. 16/74, čl. 3. in 8).

Pa tudi v vinu je ena sama resnica: uživati ga je treba ob hrani in pametno, kajti le tako „nam oživlja žila, srce razjasni in oko“.

Vse kaže, da smo pri nas še vedno sprti s tema resnicama. Ali zaradi delovnega človeka ali zaradi „naše družbe“? Očitno je namreč, da v proizvodnji vina še vedno ne dajemo prednosti vinogradniku, temveč trgovini z vinom. Ko so vino pri nas proglasili za alkoholno pijačo, so ga poistovetili s ponaredko žganih pijač najslabše vrste, medtem ko se drugod z uvajanjem vina k hrani borijo zoper alkoholizem. Zato je pri nas z žganimi pijačami in pivom nacejani vzrok „vinjen“, čeprav ni popil kapljice vina, namesto da bi bil alkoholiziran ali kratkoma pijan, kar v resnici je.

Zaradi takšnih okorelih nazorov nekaterikov nismo razvili vinske kulture, kakršno bi si zaslužilo naše kakovostno vino in naša dežela, ki se danes lahko pohvali, da je z 247.000 ha pod trto, s 131.000 vagoni grozdja in 6.700.000 hl vina — deseta v svetu.

Bojim se, da bomo ob doseganju odnosa do vinogradništva v geografsko izrazitih vinogradniških predelih, v odnosu do vinogradnika — tudi do „vikendarja“ — in do vina, kmalu ob takšnih sloves. Kajti posledice so očitne. Od leta 1955 do 1979, t. j. v 24 letih se je površina vinogradov v Jugoslaviji skrčila za 33.000 ha! Naša vinogradniška površina znaša 2,4 % vinogradniške površine v svetu, v pridelku grozdja komaj 1,7 % in vina 2,17 %. V Jugoslaviji ga na prebivalca popijemo povprečno 27 l, v Sloveniji 33 l — v Franciji 112 in Italiji 118 litrov!

Potemtakem smo ga leta 1979 popili 6 milijonov hl. Izvozili smo ga 1 milijon 100 tisoč hl. To pa je že 400.000 hl več kot smo ga pridelali. Ob tem se postavlja nekaj vprašanj: Zakaj ga ne popijemo več? Odkod se je vzelo 800 tisoč hl vina za predelavo v vinjak? Zakaj nismo izvozili več?

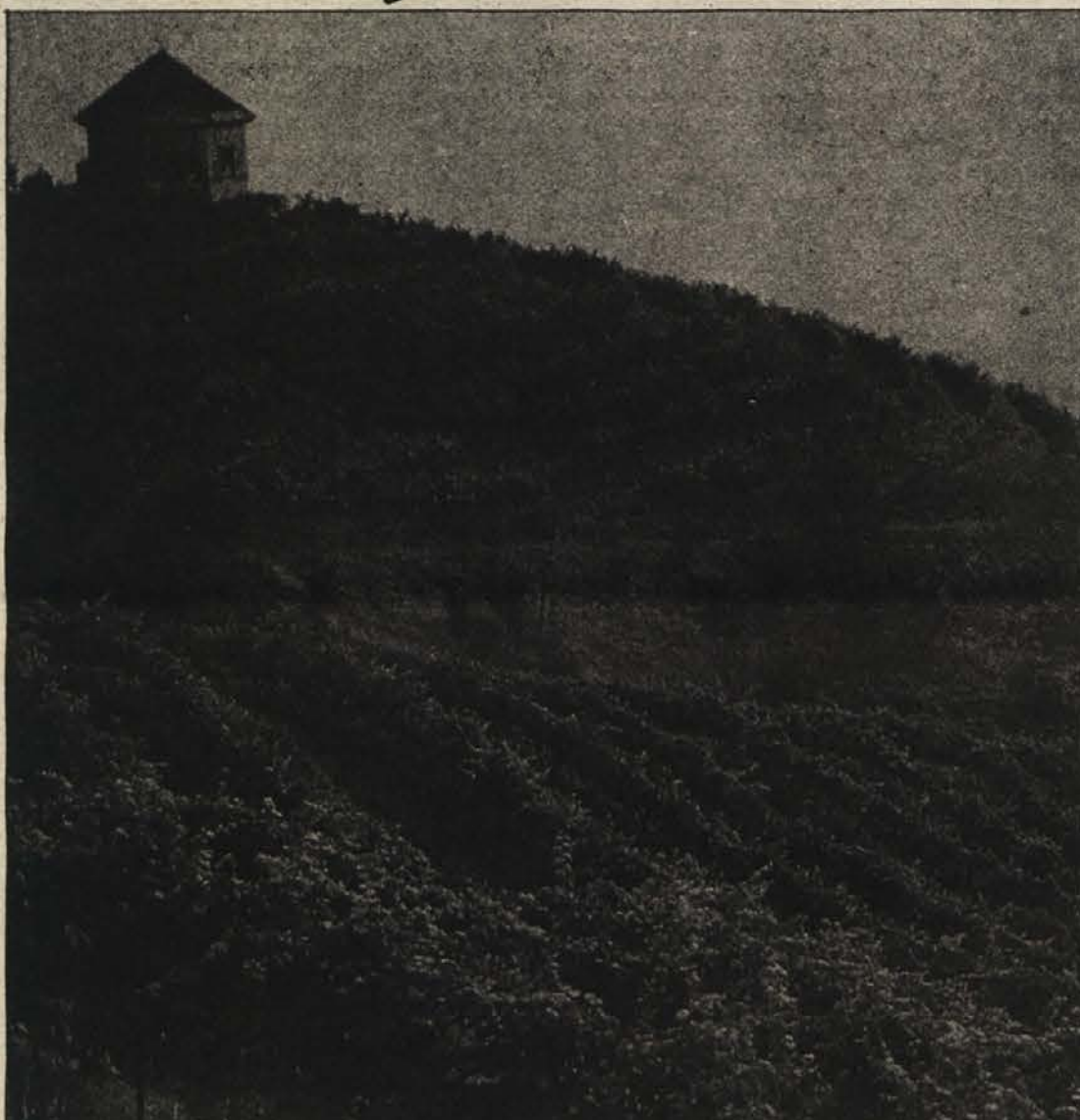
Vina ne popijemo več, ker namesto vinske kulture razvijamo kulturo pitje neprimernih ali z devizami plačanih žganih pijač.

Presežki vina za vinjake in podobne žganine nastajajo — kot ob „vinski krizi“ 1970 — zaradi neorganiziranega izvoza in zaradi neuravnanega uvoza vina. Še leta 1970 so izvozniki kot surovino prodali prek 80 % vina, ki so ga tujci prodajali pod svojim imenom in bogateli na naš račun. Za hektoliter takšnega vina smo dobili komaj 20,5 dolarjev, medtem ko za hekt stekleničenega kakovostnega vina lahko dobimo 44 do 51 dolarjev.

Ne glede na to, koliko in po čem smo vino prodali v tujino, je to čisti izvoz, torej z znatnim neto prilivom deviz. Če vamo, da je leta 1970 od skupnega pridelka 5.390.000 hl zasebni sektor pridelal 4.000.000 hl vina ali 65,25 %, potem ni neumestno vprašanje, kolikšen odstotek deviz je za to dobil.

Pred dnevi sem govoril z znanko Slovenko, ki je prišla na obisk iz Zaira. Pripovedovala je, da v Kinshashi lahko kupi — sicer zelo drago — kakršnokoli kakovostno vino iz najširšega izbora vin v svetu, le jugoslovanskega ne. Jugoslavija nudi Zairu tehnično in drugo pomoč. Se pravi, da vina ne znamo niti ponuditi (ob tehnični pomoči), kaj šele prodati! Lep primer je Japonska, kamor so izvozniki prodali še leta 1972 komaj 480 hl vina, šest let kasneje pa že 39.000 hl.

Te stvari sem moral zapisati, da bi videli, odkod izvirajo poglavitne napake v odnosu do vinogradništva, vinogradnika in vina. Očetje so lahko kje visoko. Nič manj pa niso zanje krivi in odgovorni vinski trgovci in vinarski avanturisti, ki s proizvodnjo raznih vinskih zvarok v bistvu zavirajo razvoj vinogradništva in končno spodrežajo tudi vejo, na kateri sedijo. Kajti takšne avanture so nedvomno bolj nevarne od tistih, ki jih predlaga Lorenci.

RESNICA O VINU JE ENA!

Vse to so stvari, ki močno zadevajo slehernega vinogradnika vsak dan bolj. Kajti vse kaže, da ob današnji „zadružni“ organiziranosti vinogradari zgolj iz idealizma. Resda idealizem ne toči pocni vina, toda z idealizmom pridelano drago, a poceni odkupljeno vino je, natočeno v kozarec, še mnogo dražje!

Pri tej trditvi se opiramo na nekatere podatke vinogradnika Branka Mrmolje s Sel pri Črničah, ki o svojem vinogradništvu že 12 let strokovno vodi knjigovodstvo. S tem ga pravzaprav tudi izzivam k sodelovanju v tej zanimivi razpravi. Iz podatkov je razvidno, kako so se gibale odkupne cene za grozdje, koliko je iztržil za

grozdje, prodano zadrugi, in koliko so znašali obdelovalni stroški brez investicijskih stroškov.

Leto	Odkupna cena	Iztržek	Obdelovalni stroški
1975	7,07 din	57.939,20 din	23.208,40 din
1976	7,38 din	90.622,70 din	81.070,00 din
1977	7,21 din	38.655,95 din	76.004,35 din
1978	8,02 din	280.254,50 din	90.251,40 din
1979 ^x	11,38 din	328.207,00 din	121.242,10 din
1980 ^{xx}	9,87 din	171.444,00 din	221.423,20 din

x = akontacija z delnim doplačilom
xx = akontacija še brez doplačila

Naraščanje obdelovalnih stroškov v primerjavi z odkupnimi cenami kaže nesorazmerno naraščanje odkupnih cen. Iztržek se je povečal zaradi nove rodnosti, 1980 pa se je zmanjšal zaradi naravnih ujm. Vinogradnik ima 4 ha vinograda, vse mehanizirano. V 12 letih je imel 400.000 din čistega dobička ali letno povprečno 33.333,34 din, brez obračuna lastnega dela in amortizacije. Izjavlja, da ne more in ne sme dati vsega grozdja zadrugi, ker bi tako imel povprečno 50.000,00 din izgube na leto. Tako mora del vinskega pridelka prodati po tržni ceni.

Očitno je, da ne gre zgolj za „lasten proizvod s svojo etiketo, imenom in priimkom, kar laska...“ To Nemanič prav dobro ve, kljub temu stvari po svoje razlaga. Nič novega ni, da je za kletarjenje, še posebej za stekleničenje, osnovni pogoj — čistoča. Toda zato prav gotovo ni potrebno veliko vlaganje v drag gradbeni objekt, po možnosti obložen z marmorjem in ploščicami, kakor bi to radi nekateri, ki jim nikakor ni do tega, da bi vinogradnik znal bolje ovrednotiti svoje delo in trud, znal torej stekleničiti, pri čemer seveda tveganje ni izključeno.

Zavračam Nemaničev nasvet, v katerem se sklicuje na ceno najenostavnejše opreme za polnjenje, ker navaja najdražjo ponudbo. Vso to opremo je možno kupiti najmanj za 50 % ceneje. Dva vinogradnika sva kupila rabljen filter 20 x 20 švicarske izdelave za 8.000 din, na za toliko šilingov! Polavtomatski pralni stroji italijanske izdelave se lahko kupijo za 7.000,00 do 13.000,00 din. ltd.

Mislím, da so svarila tov. Nemaniča o kvarjenju vina, ustekleničenega v kmečkih zidanicah, pretirana. Sam s začel z ročnim „motorjem“ (več rok in več vod v tekočem traku!), za hujše primere sem imel krtačo za vrtni stroj in razen naprave za ovinjenje steklenic in filtra nisem imel druge naprave. Vina nisem žveplal (razen sodov!) in nikoli nisem oddajal konzervansov. Od leta 1971 dobivam najboljšo oceno pri Kmetijskem zavodu v Mariboru in na Mednarodnem sejmu vina v Ljubljani. Kako se vino ne kvari (kljub ne dovolj tehničarjenim tenologijam), se tov. Nemanič lahko prepriča na vseh letnikih, ki jih imam v arhivu od letnika 1970. Iskreno ga vabim na pokušnjo!

Oprema za stekleničenje res ni poceni. Toda kdo si upa trditi, da jo je treba nabaviti vso naenkrat in prej, kot bi imel eno samo rodno trto v vinogradu? In kdo, da si mora vse potrebno sam nabaviti, ko se o tem lahko sporazume z enim, dvema ali več sosedji? In končno: zakaj zadruga ne bi imela vseh teh naprav in opreme za stekleničenje v prevoznem kombiju kot servisno dejavnost, vključno s tekočo vodo? Kajti sklicevanje na pomanjkanje tekoče vode ni le sramota, temveč tudi pokvarjenost. Bolje bi bilo vprašati, kaj so zadruga, ki so ji vinogradniki tri desetletja dejali več ko dvajsetino, storile za to, da bi imele zidance tekočo vodo? Kaj so storile zadruga, da vinogradniku ne bi bilo treba hoditi po vsak figov repromaterial v tujino?

Kvarjenje vina v steklenici je res lahko velika nesreča, še večja nesreča za porabnika pa je, če steklenica napolnimo s „kemiziranim“ vinom, da se ne bi kvarilo! Mislím, da Pasteur ni zastoj zapisal: „Vino je najbolj zdrava in higienična pijača“! Ne trdim, da ima vsaka zidanka pogoje za stekleničenje. V večini, kar sem jih kdaj obiskal — in teh ni bilo malo — pa je dišalo prijetneje kot v marsikateri moderni vinski kleti.

Ker tov. Nemanič govori o naši zadružni organiziranosti in o predelovanju grozdja v velikih zadružnih kletah na Štajerskem, ga moram opozoriti, da na Štajerskem ni nobene takšne kleti. Tamkajšnje velike kleti so v grotlni osnovi nastale iz nacionaliziranih vinogradov in dediščine nekdanjih vinskih zadrug, ki so od članov prevzemale mošt, vino donegovale, v prodajo in članu po prodaji doplačale razliko. Ob solidni ceni in samoupravno krojanem poslovanju se članu ni splačalo vina niti donegovati niti zanj iskati kupca. Današnje kleti so razen redkih izjem odtujene od vinogradnika gmotno in samoupravno. O odkupni ceni vinogradnik ne odloča. Tov. Nemanič je bil na strokovnih ogledih, npr. v Franciji, ZR Nemčiji. Tam zadružniki nimajo „samoupravljanja“, samoupravno pa odločajo tako o akontacijski kot o prodajni ceni vina. Torej tudi o delitvi dohodka!

Poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije, na katero se sklicuje, ko pravi, da „zasebne vinogradnike predstavljajo predstavniki TZO“, je skupnost vinogradništva, vinarstva, trgovine z vinom in gostinstva. Koliko predstavnikov TZO je v odboru za tržišče in cene — zasebnih vinogradnikov v primerjavi z njihovo površino vinogradov in v primerjavi s številom ostalih članov? Kako se v sedanjem razmerju lahko enakopravno sporazumevajo in dogovarjajo, lepo osvetljuje priznanje, da „bo potrebno zagotoviti manjšo akumulacijo v kletah“, da „glede na vloženo delo in sredstva ima najvišji dohodek od vina trgovina“, kakor tudi, da „ne moremo odobravati, da gostinci pri litru vina dobijo več kot skupaj vinogradnik, kletar in trgovec“!

In za konec: Pisatelj Ivan Potrč je ob ustanovitvi Zveze prijateljev vin Slovenije zapisal: „Vsako vino z vsakega našega brega ima svoj značaj, kakor ga ima vsakteri izmed nas. Ohranjajmo to različnost, tudi v tem je bogastvo naših vin.“

STEFAN KUHAJ

obzorja

prebrali smo gargantua in pantagruel

Kolikor „Gargantua in Pantagruel“ je šlo v eno ne predebelo knjigo, tolikanj tega znamenitega renesančnega romana je bilo poslovenjenega na začetku petdesetih let. Odtlej pomnimo le nekaj odlomkov v večkrat ponatisnjem Kosovem izboru svetovne književnosti pa napovedan, a nikoli udejanjen izid tega dela v zbirki Sto romanov. Popolno poglavje slovenskega seznanjanja s Francoisom Rabelaisom, prvim velikim francoskim pisateljem, se je začelo z nedavno izdajo vseh petih knjig „Gargantua in Pantagruel“; prevod je oskrbel Branko Madžarevič, njegova je tudi spremna beseda, v dveh knjigah pa je roman izdal Cankarjeva založba in sicer v zbirki Okrogle povesti.

Rabelaisovo življenje (okoli 1494 – 1553) in delo sta kakor pomanjšana podoba francoske

renesanse v celoti. Označuje ju navdušenje za antiko, naklonjenost renesančnim in reformacijskim idealom, kritičnost do raznošterih ustanov, ki so onemogočale vse, kar je težilo k izražanju novih presoj in zagovarjalo prirodnost. Da bi se ubranil cenzorskih posegov v svobodo ustvarjanja, je Rabelais roman zastavil kot zabavno

pravljico pripoved o „grozovitih dejanjih in junaštvih“ velikana, znanih iz starih ljudskih kronik. To je bila kajpak le lupina, pod njo pa o v dotlej neznanem bogastvu francoščine kipela pisčeva hotenja po upodabljanju tipično renesančne volje po uživanju in proučevanju sveta. Domala fantastičen način podajanja stvarnosti je Rabelais pripeljal tudi do temačnih, ne samo lepih plati takratnega človekovega pehanja in nehanja; in ker ni izbiral besed, temveč je uporabljal celo povsem nespodobne, se je po dolgem in počez zameril cenzorjem, še zlasti, ker je roman prepletel z ostro satiro. Nič čudnega torej, ako je bil Rabelais zaradi svojih literarnih junakov preganjan, knjige pa so se znašle na grmadi.

Dogodivščine naslovnih dveh in številnih drugih junakov so Rabelaisu služile za neprestano posmehovanje lažnim vzgojiteljem, krivičnim sodnikom, mračnjaškim teologom, jalovim filozofom, nespametnim puščavnikom, pravovernim in krivovernim... Z literarnozgodovinskega gledišča poznavalci v romanu najdejo ostanke srednjeveške literarne tradicije (alegorija, groteska, besedna igra ipd.), po zgledu antičnih proznih umetnin je „Gargantua in Pantagruel“ obložen z enciklopedičnimi podatki in znanji, hkrati pa gre za novoveški način pisanja, saj so junaki prikazani kot samosvoje osebnosti, ki si lastijo pravico govoriti o vsem, ne da bi izbirali izraze.

V ospredju je humor, zdaj prefinjen, zdaj robat, drastičen, nazorsko pa je najvrednejša Rabelaisova vera v osvoboditev človekove telesne in duhovne pojavnosti izpod jarma nazadnjaštva, vera v vsestransko, skladno razvito osebnost renesančnega človeka; ta naj bi omogočil gnotni, razumski in moralni napredek človeštva nasploh. Roman torej kaže pot k polnejšemu načinu življenja, „pantagruelizmu“, Rabelaisov „trink“ (pij) označuje opijanje z življenjem v vseh njegovih oblikah. Ne nazadnje je treba zapisati, da je slovenščina v vseh ozirih kos temu delu, ki je (po P. van Tieghmu) polno „besednih orgij“. D. R.

razoroženi prerok

Matija Ihan, profesor zgodovine in zemljepisa na tehniški šoli, je junak novega romana izredno plodovitega slovenskega pisatelja Pavleta Zidarja (roman je pod naslovom „Razoroženi prerok“ izdala Državna založba Slovenije v svoji knjižni zbirki Nova proza) in kot večina Zidarjevih junakov je tudi on obremenjen s premišljevanjem. Morda je tokratni junak še toliko bolj usmerjen v razmišljanje o nekaterih bistvenih življenjskih vprašanjih, ker mu je pisatelj začrtal življenjsko pot dokaj nevsakdanje.

Novi Zidarjev junak doživi v otroških letih nedolžno spolno izkušnjo, vendar ga dogodek travmatično zaznamuje ter po svoje usmeri v prenapeto življenje. Naključje, ki pa se kasneje razkrije kot prefinjena oblika obvladovanja ljudi v politiki cerkve, ga pripelje v samostan-

sko šolo, kjer doživlja mistične vznesenosti, tiplje v globino vere, hkrati pa si v drobcu srca ohrani dvom. Ta tihi sum mu ostane tudi po posvečenju in ves čas, ko opravlja službo duhovnika. Pripelje ga ob nekaterih odločilnih dogodkih do tega, da zavrne duhovniški talar in se posveti običajnemu življenju družinskega očeta. Vendar, kot

iz izložbe

Knjiga „Božidar Jakac in Dolenjska“ s slikami Božidarja Jakca in spremnim besedilom Milčka Komelja je prijetna novost v slovenski umetnostni publicistiki.

Komelju je temelj pisanja dejstvo, da se je umetnik v svojem dolgem in plodnem življenju umetniško toliko ukvarjal z Dolenjsko in rodni Novim mestom, da je dolenjski slikarski opus pomembno, domala odločilno poglavje v vsem Jakčevem delu. Iz umetnikovega ekspresionizma izvirajoča valovita linija, ki je postala tudi ob docela realistični osnovi Jakčev najbolj osebni in najtipičnejši izrazni element, se je namreč še posebej izrazito ujemala s temeljno valovito obliko „lahkotno davninske“ (kot je rekel Miran Jarc) pokrajine okrog Novega mesta, ki je ob tem srečanju gotovo tudi sama povratno vplivala nanjo in ki jo je Jakac kot posebno specifiko Dolenjske pravzaprav prvi odkril. Ni torej čudno, da domale vsi umetnostni zgodovinarji, drugi pisci in tudi likovno neizobraženi ljudje gledajo na Dolenjsko – z Jakčevimi očmi! Ko nas Milček Komelj pelje skozi umetnikovo življenje, skuša ob vsaki pomembnejši postaji stehtati, kakšno vlogo je odigrala v njem podoba rodne dežele in Novega mesta.

Kot je zapisal Peter Krečič, se Komeljevo delo opira na tisto smer raziskav slovenske umetnostne vede, ki je ob zgodovinskem postavila tezo o vplivu določenega krajinskega okolja na sicer aktualno slogovno umetnostno osmritev. Čeprav je Jakac s svojim delom odličen in hvaležen zgled za takšna razmišljanja, je treba Milčku Komelju priznati, da se je dela lotil zelo temeljito. Znotraj neposrednega vpliva domače zemlje na Jakčevo slikarstvo in njegov razvoj se mu je posrečilo skicirati tudi umetnikov notranji portret. Komelj je šel v svojem pietetno kritičnem razmišljanju o Jakcu v posebno smer, ki je danes v umetnostni publicistiki nadvse aktualna in nadvse zahtevna. Kljub temu je besedilo vsakomur umljivo.

Za širšo javnost bo posebno privlačen slikovni del monografije z bolj ali manj znanimi podobami Dolenjske in njenih ljudi. Izbor reprodukcij sta naredila Božidar Jakac in Milček Komelj. Zdi se, da bi se predvsem pri barvnem delu morebiti lahko brez škode izognila nekaterim že malone turistično mikavnim slikarskim pogledom na Dolenjsko in njene kraje. Če pa se današnjemu okusu v

njegovi razčustvovanosti nekaj tega ali onega zdi vse prej kot umetnost, pa je treba za Komeljem nedvomno pribiti, „da tudi občinstvo z najbolj odklonilnim odnosom do romantično obarvanega gledanja na svet ob Jakčevih tehnično najboljših in najbolj sproščenih tovrstnih delih ne more dvomiti o umetnikovi iskrenosti in prepričljivi sposobnosti, da tako svoje gledanje tudi ustrezno ali celo popolno izrazi.“

Monografijo „Božidar Jakac in Dolenjska“ je izdal in založil DITC, tozdr Časopis Dolenjski list, natisnila (kvalitetno) pa tiskarna Mladinska knjiga. Oblikovalec je bil Tadej Tozon, prevod v angleščino je delo Dušana Gabrovška. M. BAUER

v vsem drugem, tudi v zakonu ne najde iskane polnosti življenja.

Pisatelj je roman zgradil zelo zapleteno. Retrospektivno osvetljeva prehojeno junakovo pot, precej pozornosti posveča tudi življenjskim usodam stranskih oseb v romanu in uporabi tudi dokaj izvirne prijem nekakšnega mističnega vpogleda v življenje, ko junak pripovedi v zgoščenih drobcih časa premisli „svojo dolgo življenjsko blodnjo“.

Nedvomno ostajajo Zidarjeva odlika pripovedna spretnost, dognan jezik in bogata metaforika, vendar pa bo „Razoroženi prerok“ ostal pod vrhom pisateljskih dosežkov našega najbolj plodovitega književnega ustvarjalca. MiM

kratka proza

S češkim književnikom Bohumilom Hrabalom smo se na Slovenskem bežno seznanili 1967, ko sta v izboru sodobne češke kratke proze izšli tudi dve njegovi črtici. Glede na to, da je bil Hrabal v letih pred prelomnim avgustom 1968 eden vodilnih čeških pripovednikov, poslovenjeni besedili še zdaleč nista mogli potešiti zanimanja po ustvarjalnosti človeka, ki se je uveljavil prav s kratko prozo, po njegovih zgodbah pa so na veliko segali tudi filmarji; Jiriju Menzlu je film, posnet po Hrabalovih „Strogo nadzorovanih vlakih“ prinesel celo oskarja.

Kot že ob koncu petdesetih in na začetku šestdesetih let je Hrabal padel v nemilost pri oblasteh tudi po avgustovskih dogodkih 1968. Pisati ni nehal,

četudi ni smel objavljati, ko pa so se razmere zasukale na boljše, so se ljudje spet gnetli pred knjigarnami, da bi kupili njegove knjige, od katerih vsaka pomeni svojevrsten literarni dogodek. Končno imamo priložnost pobliže, da še zmeraj ne v primernejšem obsegu v slovenščini spoznati, o čem govorijo Hrabalova, za neko ozkosrčno družbo „sporna“ besedila. Državna založba je namreč pripravila izbor desetih zgodb – knjiga ima naslov po noveli „Strogo nadzorovani vlaki“ – ponatisnjeni sta tudi črtici „Pabitelji“ in „Bife Svet“ (ti dve je prevedla Ada Muha, druga besedila pa Branko Šeomen).

Zgoščeno Hrabalovo pripovedovanje je posvečeno zvečine preprostemu človeku, ki se znajde na robu družbe, a je vso eno notranje čist. Nad usodno

zavrženostjo ne jadikuje, celo nasprotno, kar počne v svoji bedi, se zdi, ko da to opravlja z nekakšno življenjsko obsedenostjo. Pri opisovanju takega človeka je Hrabalu uspelo izogniti se „semantični zmedi“, stvari in dogodke je lahko pomenoval „s pravimi imeni in znamenji“. Pisatelj zagotavlja, da je vse, o čemer govorijo črtice, novele, bodisi doživel ali slišal. Za doživetje raznovrstnih usod je imel doktor prava obilo priložnosti, saj je delal tudi kot uradnik, težak, odpravnik vlakov, trgovski potnik, premikač kulis. Po taki življenjski skušnji ga nekateri primerjajo z Gorkim ali Londonom, njegove junake, „pabitelje“, pa s Švejkom, Benderjem in še kom. D. R.

s kraljem in sam

Vse mogoče funkcije stavljajo k njegovemu imenu, vse pa so kakor si že povezane z glasbo, petjem in muziciranjem, pa naj nastopa kot ravnatelj, pedagog, dirigent, predsednik, organizator ali kaj drugega. Kajti Silvester Mihelčič jynajprej in predvsem glasbenik, glasbenik po prepričanju, ravnanju in notranjem klicu. Sledeč temu klicu je nekega dne odkril, da bibe v njem tudi skladateljska žilica. Elektronska harmonika, s katero sta postala znana in nerazdružljiva, mu je mogla poslej zapeti tudi tone in akorde, ki jih ni še nihče slišal. In glas o Silvestru Mihelčiču kot ustvarjalcu in poustvarjalcu je začel hoditi daleč pred njimi. Zanj so slišali najrazličnejši prireditelji in vabila na koncerte in festivale so kar deževala. Že prej je začel Silvester za svoj priimek pripisovati obvezni „mlajši“, da bi se vedelo, za koga

iz znane belokranjske družine, ki je dala Slovincem že veliko skladateljev in poustvarjalcev, pravzaprav gre.

Kolikokrat je nastopil na koncertih ali sodeloval na prireditvah kot pridružen izvajalec, ne ve. Prav tako ne, kje vse je že bil. V spominu pa nosi malone vse podrobnosti z dolgoletnega drugovernja z dramskim igralcem in recitatorjem Borisom Kraljem. Imela sta nič manj kot 215 nastopov. Prireditve, na kateri Kralj recitira, Mihelčič pa pritiska na gume elektronske harmonike, sta krstila „Beseda in glasba“. To ime sta skupnemu nastopu dala kmalu po tem, ko sta začela sodelovati. In to je bilo pred osmimi leti.

„Natančneje: novembra 1973,“ se spominja Silvester Mihelčič. „Bilo je golo naključje. Po literarnem večeru dolenjskih pesnikov, na katerem je on recitiral, jaz pa skrbel za glasbeno spremljavo, sem Kralja, ki se je že spravljal v svoj džip, vprašal, ali bi hotel z menoj sodelovati na mladinskih koncertih, da pa bi se o konceptu še pogovorila. Bil je sila vljuden in je takoj pristal, čeprav še ni vedel, kaj ga čaka. Že naslednji dan sem ga obiskal v Ljubljani. Povedal sem mu, da bi bil najin skupni nastop v Beli krajini, in sicer za črnomaljske gimnazijce, s čimer je bil zadovoljen. Vse prej kot zadovoljen in prijazen obraz pa je Boris Kralj pokazal, ko se je moral domenjenega dne s hudo gripo že ob sedmih zjutraj pojaviti v Črnomlju. Preklinjal in zmerjal je vsevprek, najbolj pa mene, češ kaj nam je le moglo biti, da smo

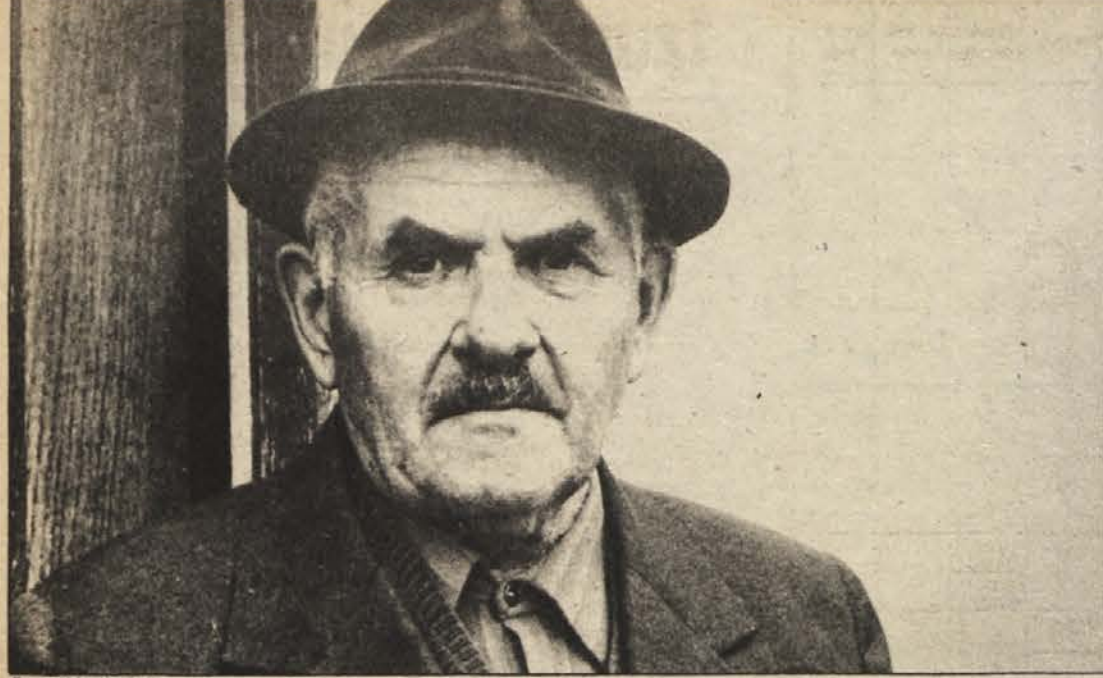
tako zgodaj ponoreli s prireditvami. In kako je šele zavil z očmi, ko sem mu povedal, da koncertu za gimnazijce precej sledita še dva, zamolčal pa sem, kje bosta. Spominjam se, da sva šla z gimnazije na poklicno kovinarsko šolo, kjer sva bila tako navdušeno sprejeta, da je Boris v hipu pozabil na lastne bolezenske tegobe, potem pa povsod, kamor sva v teh letih še šla, pripovedoval poslušalcem o mladih črnomaljskih fantih v modrih kovinarskih haljah.“

Kralj in Silvester sta do danes obredla malone vse šole in kraje v Sloveniji, nastopala pa tudi pred zamejskimi Slovenci in zdomci. Vandranje je bilo nemalokrat hudo naporno, saj sta katerikoli nastopila tudi štirikrat v enem dnevu, in to v krajih, ki si niso blizu.“ „Boris Kralj je nekoč izračunal, da sva naredila za poldrugi ekvator dolgo pot, na kateri nam je prisluhnilo kakih 80.000 poslušalcev.“ Silvester pravi, da se ni nikoli pokesal, da je šel z Borisom v „španovijo“. „Na kratko lahko rečem, da je z njim čudovito delati. Takoj sva se ujela, nikoli ni prišlo kaj navzkriž zavoljo programa, on je zaupal meni, jaz njemu. Pred vsemi poslušalci je nastopal kot profesionallec, to pa je veliko pomagalo tudi meni, da sem vztrajal.“

Koncertna popotovanja: so obema vzela dosti časa, nikakor pa ne vsega. Zato je mogel Silvester Mihelčič uresničiti še prenekatero pomembno stvar. Dragoceno je ljudsko blago, ki ga je napa berkoval iz črnomaljske glasbene zapuščine. Z magnetofonom je zapisal za

osemnaest ur živega in neposrednega ljudskega izročila. Domačini so za njegov magnetofonski trak peli, igrali, plesali, recitali, pripovedovali. Nekaj tega so predvajali na radiu, izšli pa sta tudi dve kaseti z zapisi s Sinjega vrha in iz Stare lipe. Za več zaenkrat ni denarja. „Na vprašanje, kaj delam zdaj, čisto na kratko: več pišem, kot koncertiram. Pišem „Islandsko rapsodijo“, in sicer po zapiskih, ki sem jih s svinčnikom in beležko naredil na Islandu. (Kot je videti, zelo rad potujem). Med počitnicami pa sem uglasbil Kajetana Koviča delo „Maček Muri“. To je nekakšna mladinska rock opera za enourno predstavo. Upam, da jo bomo uprizorili z učenci črnomaljske glasbene šole. Z delom smo že začeli. Zasedba predvideva osem pevcev oziroma igralcev. En izvod „Mačka Murija“ sem dal Mari Brodarič iz Dragatuša, ki tačas, kot mi je povedala, pripravlja uprizoritev v Ljubljani.“

Več skladb je Silvester Mihelčič napisal tudi na najrazličnejše festivale zabavne glasbe. Besedila mu marljivo piše Toni Gašperič. Plod skupnega dela je tudi popevka „Kopalnica“, ki se je kar deset tednov obdržala na tako imenovani top lestvici, od tega pet tednov prav na vrhu. „Nad uspehom sem resnično presenečen, saj štejemo to skladbo za eno svojih slabših,“ pravi Mihelčič. Nemara bo res, da mu pomeni skladanje za festivale bolj rekreacijo in da se počuti povsem doma in trdnega šele v resni glasbi. I. ZORAN

Peter Henigman

Pavel Henigman

DVOJČKA S PETEROKRAKO

Kot bi imel nekje v sebi neviden motorček, ki ga kar naprej poganja skrivnostna moč, je videti predvojni topliški komunist Pavel Henigman, ki je z dvojčkom bratom Petrom septembra letos dopolnil 75 let. Stanuje v Dolenjskih Toplicah, a čez teden se zadržuje največ na Pahi nad Otočcem, kjer ima vinograd in nenavaden vrt z zdravilnimi rastlinami. Na Pavla Henigmána pa lahko naletiš tudi v najbolj skritih predelih Roga, Gorjancev ali kakega gorenjskih vršacev, kjer nabira zdravilna zelišča. Je eden najboljših poznavalcev zdravilnih rastlin na Dolenjskem. Kot samouk se je že pred vojno zapisal zeliščarstvu, ni ga opustil niti v partizanih, še bolj pa se mu je posvetil po vojni.

Zanimiva osebnost, lahkih nog in urnega koraka, večkrat na mopedu, sicer pa po lastni izjavi poln raznih bolezni, od živčnih do srčnih. Vse življenje pa ima težave zaradi močne kratkovidnosti.

Izhaja iz znane Henigmanove družine v Dol. Toplicah, kjer je oče obrtnik zgodaj umrl in zapustil 9 otrok. Najmlajši je bil komaj 14 dni star. Tako so eden za drugim otroci odhajali z doma, v svet, za kruhom. Tudi Pavle je že v mladostniški dobi za sestro odšel v Zagreb, kjer je kot „pikolo“ začel v raznih kavarnah in lokalih, dokler ni postal pravi gostinec. Komunist je postal že leta 1937, po začetku vojne pa se je vrnil v domači kraj, a ker so ga imeli Italijani na spisku kot komunisto, je junija 1941 odšel v partizane.

„Najprej sem šel na Brezovo reber, kjer so se takrat zbirali ilegalci in komunisti, potem pa sem vsa leta v partizanih prebil kot borec, čeprav sem bil tako kratkoviden. Najhuje je bilo kadar sem izgubil očala, zato sem dostikrat kolovratil v bitkah in hajkah kar za glasovi,“ je povedal.

Pavle Henigman je bil sprva intendant v Zapadnodolenjskem odredu, nato je kot izkušen komunist opravljal dolžnost komisarja čete, bil je politdelegat v četi brigade Matije Gubca in tudi v mitralješkem vodu, pa tako naprej vse do 1944.

„Jeseni 1944 me je Franc Krese—Čičan opazil, kako sem na pohodu obnemogel. Brez očal nisem videl in je bil nevarno, da bi me zajel sovražnik. Pa je poslal konja pome in me nato dodelil v ozadje. A sem bil kljub temu v jurišnem batajlonu. Demobiliziran sem bil po vojni s činom kapetana.“

Na črni žametni blazinicí hrani kar 9 odlikovanj od medvojnih za hrabrost do povojnih visokih odličij, kot je red bratstva in enotnosti z zlatim vencem. Kot je bila njegova usoda burna v štiriletnem medvojnem času, tako ga je po vojni kadrovanje premetavalo sem in tja po Sloveniji. Leta 1945 je začel kot upravnik menze Radia Ljubljana, nato pa so ga poslali v povsem prazno in precej uničeno zdravilišče Dolenjske Toplice, da bi ga postavil na noge. Danes se zdi neverjetno, kako so takrat direktorji začeli iz nič.

„Kot uslužbenec zdravilišča sem bil sprva sam, za upravnika in ekonomo in vse ostalo z admini-

stracijo vred. Najprej smo s pomočjo domačinov nosili kamenje iz gostinskih sob, v pisarni pa se je nabiral kup pisem, na katera je bilo potrebno odgovoriti. Pisalnega stroja ni bilo, pa sem se spomnil, da smo nekoč v hajki enega zakopali v gozdu. Sel sem ga iskat, ga dal v Ljubljano popraviti, in tako je zdravilišče dobilo prvi pisalni stroj. Hkrati sem takrat v Toplicah vodil partijsko celico.“

Iz Toplic je bil kmalu premeščen v prav tako opustošeno gostinstvo na Jezerskem, od tam pa k železniškemu gostinstvu. Pristal je v Novem mestu na postaji, ko pa je bil bife na Glavnem trgu, ki je takrat dobil ime „Ribja“, ki se ga drži še danes, v težavah, je bil spet Pavel Henigman tisti, ki naj bi ga spravil na zeleno vejo. Zdrav ni bil nikdar, leta so se nabirala in kot 60-odstotni vojni invalid je šel v pokoj. Nikakor pa še dve desetletji zatem ne živi upokojskega življenja.

„Z zeliščarstvom sem se začel baviti še pred vojno v Beogradu povsem slučajno, ko sem delil sobo z nekim kolegom, ki je kot brezposeln nabiral zelišča. Rastlinje pa me je zanimalo že od mladih nog, zato sem tudi sam začel spoznavati skrivnosti zelišč. Po vojni, ko sem bil hudo bolan, sem se še bolj posvetil zeliščarstvu. Nabavljal sem si knjig, leksikonov, nekaj mi je dala praksa, in tako sem zase začel delati razne zvarke, maže in drugo. Meni je pomagalo, pa so prišli po pomoč še kolegi borci. Tudi njim sem pomagal, če sem vedel in zal. Zdaj imam na Pahi posajene rastline, ki sicer ne rastejo prosto v naravi, so pa pomembne v zdravilstvu. Te gojim, sušim, predvsem pa me zanimajo zelišča, ki pomagajo bolnim na živcih, proti sklerozi, ki so dobra za srce in jetra.“

Z dvojčkom Petrom nimata nič skupnega. Prav nič si nista podobna na zunaj in ne po značaju. Peter se je izučil za mizarja, pomagal bratu pri njegovih ilegalnih poslih že pred vojno, pa tudi po okupaciji, ko je pisal na židove parole. To je bila njegova specialnost. Še danes se spomni, da si je ob različnih političnih dogodkih znal izmisliti primerne napise. Ko so Italijani v Afriki doživeli poraz, je imel v hiši vojake, ki so pili, on pa je medtem skočil na ulico in pisal po zidovih: „Vinceremo, iz Afrike gremo.“

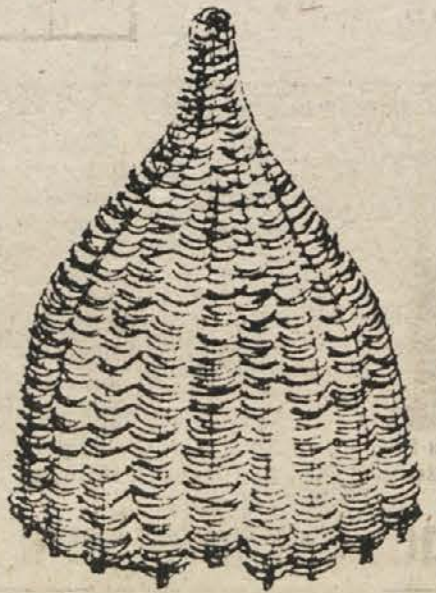
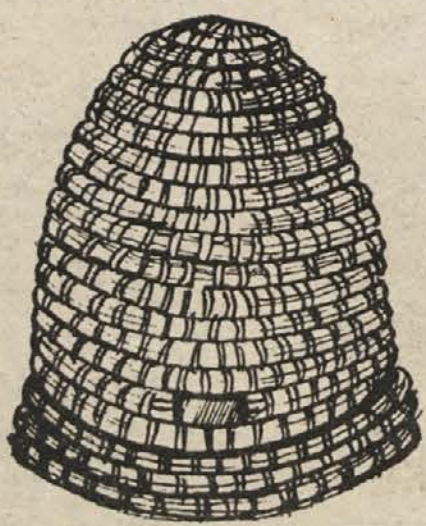
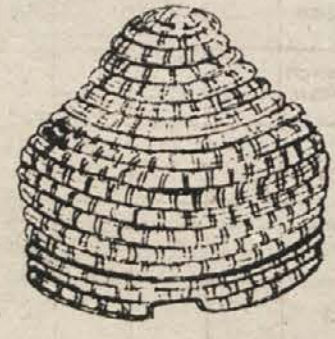
Do roške ofenzive je bil Peter Henigman zaupnik na terenu, potem so ga ujeli in odpeljali v internacijo v Padovo. Čim je prišel domov, je šel v partizane in prišel v bataljon, kjer je bil Pavel za komisarja. Petrov konjiček je bilo puškarstvo, in kot izkušen samouk v tej stroki je v partizanih hitro dobil dela čez glavo. Popravil je orožje, delal bombe in bil tudi borec. Tudi tri leta mlajši brat Ivan je bil med partizani in tako se je primerilo, da so bili nekaj časa vsi trije v isti brigadi. Peter se je po vojni kot mizar zaposlil v zdravilišču in ostal na tem delovnem mestu vse do upokojitve. Je vnet lovec, bil je dolga leta eden vodilnih pri gasilcih, ima tri odlikovanja, ampak zadnje čase se bolj drži doma. „V nogah sem bolan in kar zavidam našemu Pavlu, kako teče po Toplicah. Jaz zelo težko hodim, bolečine v križu pa me dajejo še iz partizanskih časov,“ je potožil.

Oba jubilarita pa sta s svojo osebno zgodbo le eden od nešteti primerov dolenjskega človeka ki mu je vojna vihra povsem spremenila življenjsko tirnico.

IR. BAČER

NAŠI ZAKLADI

SLAMNATI DOMOVI

Čebela je po mnenju naravoslovcev veliko starejša od človeškega rodu. Najdbe v okaminah dokazujejo, da so današnjim zelo podobne čebele živele že v terciaru. Fosilnim ostankom pračebel, ki so jih odkrili v okameneli smoli nekdanjih baltskih iglavcev, pa pripisujejo starost 10 do 15 milijonov let. Odkrite preproste risbe na stenah jamskih prebivališč naših davnih prednikov pričajo, da je pradedni človek poznal čebele in tudi najpreprostejše oblike čebelarjenja oz. lova na čebele in med. O čebelah, čebelarjenju in medu govorijo mnogi ohranjeni zapisi starodavnih civilizacij. O tem so pisali grški, rimski, egipčanski in mnogi drugi misleci in naravoslovci. Očitno so poznali tudi hranilno in zdravilno vrednost medu, saj so ga že v najstarejših časih priporočali kot zdravilo za različne bolezni.

Že iz zgodnjih časov so poznane tudi kazni, ki so jih predpisovali za krajo čebel in praznih panjev. Le-te so bile še posebno ostre v srednjem veku. Po pravnih določilih germanskih plemen je tatu čebel gozila smrtna kazen, za manjše prekrške pa je bil krivec lahko ob roko. 50 udarcev s palico pa je dobil, kdor je samo poskusil ukrasti čebelje panje. Seveda gre tu že za domače ali hišno čebelarstvo v koših. Francoski kralj Karel Veliki je namreč določil, naj se na vsaki krajevni pristavi uredi vzoren čebeljak, za katerega je moral skrbeti človek, ki se je dobro spoznal na čebelarstvo.

Na vzhodu je čebelarstvo ubralo drugačno pot. V obširnih gozdovih med Alpami, Severnim in Vzhodnim morjem ter Labo in Uralom, torej tudi v krajih, ki so jih med preseljevanjem zasedla slovenska plemena, se je udomačil drugačen način čebelarjenja, ki so ga prinesla plemena s seboj iz zakarpatске pradomovine. Gre za gozdno čebelarstvo oz. čebelarjenje v pravih panjih živih dreves. Stari Slovani so bili pridni in sposobni čebelarji. Gozd so znali izkoristiti za pridobivanje cenjenega medu in voska, iz medu pa so znali pripraviti tudi odlično pijačo medicco. Močvirna in slabo rodovitna zemlja, zaraščena z obširnimi, predvsem mešanimi gozdovi, z obilico grmovja in podrasti, je bila dobra paša za čebele. Zaradi izkoriščanja gozdov v čebelarske namene so bili gozdovi razdeljeni na manjše čebelarske okoliše. Eden je običajno štel okrog 60 izvotljenih in s čebelami naseljenih dreves, panjev, ki jih je upravljal poklicni čebelar. Njegova naloga je bila predvsem pobiranje medu, vsako leto pa je moral izdolbsti tudi določeno število novih panjev za nove roje. Srednjeveški čebelar seveda ni pasel samo v gozdu, ampak je imel nekaj panjev tudi pri domu. Število panjev pri domu je z leti vse bolj naraščalo, v gozdu pa upadalo. Klada, izdolbena v živem drevesu, je značilnost gozdnega čebelarstva, natančen posnetek „živega čebeljega drevesa“ in nedvomno narodopisni spomenik slovenstva, medtem ko je slamnati koš značilen za germansko čebelarstvo. Natančnejša in številnejša potrdila o čebelarjenju na Slovenskem so

še v srednjeveških urbarjih, ki izpričujejo npr. za Štajersko velike dajatve v medu. Kot davek so morali dajati med tudi tolminski podložniki in drugi.

O čebelarjenju na Slovenskem poroča že Valvasor, da je na Kranjskem precej razvito. Medtem ko so bila o čebelarjenju, čebelarjih, pridobivanju medu itd. na Slovenskem že v preteklosti napisana mnoga strokovna dela, pa je manj pozornosti posvečene čebeljim bivališčem, čebelarskim orodjem in pripravam. Zato naj se na kratko ustavimo pri tem. Čebelarstvo so bila v raznih obdobjih in na različnih območjih namreč namenjena različna bivališča oz. „zbiralnice medu“: izvotljeno deblo, korita—polklade (poznane predvsem na Gorenjskem), kranjič, pokončni AŽ panj, panj iz šibja (ptujška okolica), iz slame pleten koš, ki je bil v rabi na Štajerskem in v Beli krajini. Panji so bili postavljeni samostojno ali v posebni stavbi — čebelnjaku. Med čebelarskimi zgodovinarji so različna mnenja o izvoru in preoblikovanju posameznih vrst panjev. Tako so menda podložniki Vetrinjskega samostana, ki je imel svoja posestva v slovenskem delu Koroške, še v 13. stoletju čebelarili v panjih iz drevesnih debel. Tovrstne panje pa so uporabljali celo štiri stoletja kasneje, saj je Valvasor pisal, da imajo za čebele na Kranjskem poleg štirioglatega, iz desk narejenega panja, tudi štor, ki ga je izvotlilo gnitje lesa. Ležeči panj iz drevesnega debela je bil narejen iz izdolbenega bukovega debela. Na Slovenskem je bil splošno v rabi na območjih, kjer so kasneje uporabljali kranjiče. Že v drugi polovici 19. stoletja so bili na Koroškem in Kranjskem v rabi tudi panji v obliki poveznjenega korita, polklade. Že v 17. stoletju so slovenski čebelarji poznali tudi panje, zbite iz desk, med katerimi je bil najbolj splošno razširjen kranjič. V hribih nad Kostanjevico in v Beli krajini pa so tako kot še ponekod drugje v Sloveniji čebelarili v koših, iz slame pletenih panjih. Na prostem stoječe koše so pred dežjem ščitili slamnati plašči, opasani z železnimi obroči in na vrhu pokriti z lepenko ali staro lončeno posodo.

Velik preobrat je čebelarstvo doživelo sredi 19. stoletja in tudi na Slovenskem napravilo velik skok naprej. V začetku 20. stoletja so skoraj povsod na Slovenskem prevladale dokaj enotne priprave in orodja za čebelarje, ki so jih največ izdelali kar vaški obrtniki. Za čiščenje dna v panju se je začela uporabljati grebljica, za spodrezavanje satja v panju pa poseben nož spodrezalnik. Medtem ko danes čebelarji odstranjujejo čebele s satov z omelci, so včasih uporabljali kar kurja peresa. Za odlaganje satja se je uveljavila zložljiva kozica. Roje ogrebajo čebelarji v lesen zabojček ali v slamnate koše in drugovrstne stare panje. Točilo za med omenja Levstik že leta 1869, vendar so še na začetku tega stoletja nekateri čebelarji odcejali med iz satja tako, da so na toplo peč ali sonce postavili veliko skledo, nanjo položili palice, nato te pa v piramido zložili satovje, tako da je med počasi odtekal v skledo.

Nič ne gre mimo mladih

Novo vodstvo občinske konference ZSMS Novo mesto — Čas in razmere ne dopuščajo stanje mladih ob strani

Z izvolitvijo Darje Colarič za predsednico republiške konference ZSMS je prišlo do sprememb tudi v novomeškem mladinskem vodstvu. Na ponovljeni seji občinske konference ZSMS pretekli teden je predsedstvo dobilo nekaj novih članov, za sekretarko je bila izvoljena Metka Hrastar, za novega predsednika pa dosedanjí sekretar Tone Anderlič. Z njim je tekel pogovor o delu in nalogah mladih v sedanjem trenutku, o tem, kako peljati naprej delo mladine in mladinske organizacije v novomeški občini.

„Mladi nismo izključeni iz družbenega dogajanja. Vsi problemi, s katerimi se pri nas srečujemo, so tudi problem mladih. In čeprav smo sredi mandatnega obdobja 1980—82,

TONE ANDERLIČ

so v naših enoletnih programih do prihodnje jeseni podčrtane naloge mladih v prizadevanjih za uresničitev gospodarske stabilizacije in vseh ravneh in v vseh sredinah, v organizacijah združenega dela, krajevnih skupnosti, šolah. Zavedamo se težke gospodarske situacije in smo večinoma tudi pripravljene prevzeti precejšen del odgovornosti in nalog za izboljšanje razmer. Ni nam tuj problem nizke produktivnosti in vsega drugega, saj nismo le člani mladinske organizacije, ampak tudi delavci v združenem delu, samoupravljalci, zato bomo skušali doseči, da se bodo mladi v svojih sredinah s svojim delom aktivno vključili v reševanje težav in problemov, seveda po svojih močeh. Še posebno pozornost bomo tudi v prihodnje posvečali vprašanju, ki so za

nas mlade še posebnega pomena, npr. zaposlovanju, štipendiranju, uresničevanju usmerjenega izobraževanja itd.“

— So mladi pripravljene delati? Kako povečati učinkovitost mladinske organizacije?

„Ze razprave na prvi prekinjeni in tudi ponovljeni seji občinske konference ZSMS kažejo, da so mladi pripravljene delati, reševati aktualne probleme, tudi tiste, ki se jih življenjsko ne tičejo, če o čem to sploh lahko rečemo. Če pa smo večinoma že pripravljene prevzeti svoj del odgovornosti pri reševanju problemov, in to v kvalitetnem smislu, brez temeljite informiranosti o trenutnih težavah in uspehih ne gre! In ne le da bi se moral naš glas bolj slišati, tudi upoštevati bi se moral bolj! Kako do večje učinkovitosti? Delati in še delati, uspešno izpeljati konkretne akcije, ne pa kritizersko stati ob strani, kar se tudi dogaja. Pri tem je nujno nadaljevati z izobraževanjem mladih v združenem delu, krajevnih skupnostih in šolah, ne le vodstev, temveč vsega članstva. Da se bo naš glas bolj slišal na prvem mestu, v delegatskem skupščinskem sistemu, pa moramo evidentirati in izbrati zares prave ljudi. Razvijali bomo tudi vse vrste prostovoljnega dela. Razne prostovoljne akcije bi sploh morale priti v planske krajevnih skupnosti, tako pa naj bi delali vsi, ne le mladi. Ob vseh nalogah pri reševanju življenjskih problemskih zadev pa ne smemo pozabiti na interesno združevanje mladih v društvih, klubih, kar ne stane veliko, lahko pa prispeva k boljšemu razpoloženju za delo pri odpravi težav.“

— Kje je v tem vodstvo?

„Povsod. V novomeški občini doslej nikoli ni bilo čutiti odtujenosti občinskega vodstva od članstva mladinske organizacije in tudi ni bilo očitkov na ta račun. Povezanost lahko seveda še izboljšamo. Pri delu, opozarjanju na težave in vključevanju v reševanje problemov pa bi mladi morali izkoristiti možnosti in poti, ki so jim na voljo.“

Z. L.—D.

PRIČAKOVALI VEČ — Nekako v senci otvoritve novega prizidka osnovne šole „Janez Trdina“ v Stopičah je bilo odkritje same kamnite podobe velikega poznavalca in ljubitelja Podgorja Janeza Trdine. Kip je delo koroškega akademskega kiparja Andreja Groslja, odkril pa ga je (kip) književnik Severin Šali. Štvaritev med ljudmi ni požela navdušenja, očitno živi v njih drugačna podoba podgorškega barda. (Foto: J. Pavlin)

„Krka“ končala doslej največjo naložbo

Več kot milijardna naložba „Krke“ v gradnjo obratov za proizvodnjo bazičnih farmacevtskih surovin je v tehnoloških postopkih plod lastne razvojne dejavnosti

Z novimi zmogljivostmi in vrsto objektov, ki jih je novomeška tovarna zdravil dokončno predala namenu za letošnji občinski praznik, povečujejo bazično proizvodnjo farmacevtskih surovin za 60 odstotkov. Na tej lokaciji Krka nima več možnosti širitve, pač pa ima pogoje za še večji prodor na tuja tržišča. Letošnji izvoz bo dal 58 milijonov dolarjev iztržka.

Največja Krkina naložba doslej, ki je nosila delovni naziv „Program 64“, pomeni za 3200-članski kolektiv, organiziran v 10 tozdov in de-

lovno skupnost skupnih služb, ne le velik napredek, ampak predvsem možnost za znatno večji izvoz. Že v prihodnjem letu bo s pomočjo novih zmogljivosti možno prodati na tuja tržišča za blizu 16 milijonov dolarjev več, kot bo znašal letošnji izvoz.

245 SAMOUPRAVLJALCEV V „KRKI“

Ob nedavni 25-letnici tovarne Krka so za novinarje iz domače in sosednjih republik na tiskovni konferenci v Krki pripravili kopico podatkov. Med številnimi drobnimi zanimivostmi Krke je tudi podatek, da dela v 10 tozdih in delovni skupnosti skupnih služb 40 delegacij in na ravni delovne organizacije 14 konferenc delegacij. V delo le-teh je vključenih 385 delavcev, medtem ko je v delo samoupravnih organov zajetih 245 članov kolektiva, ki ima 3200 zaposlenih. Da pa so Krkine delegacije in delegati med najbolj delavnimi in opaznimi na območju novomeške občine, je že dolgo znano.

Ta investicija je obsegala izgradnjo novih zmogljivosti za proizvodnjo bazičnih farmacevtskih surovin (antibiotikov, encimov in vitaminov) ter usposobitev proizvodnih pogojev in zmogljivosti za predelavo farmacevtskih surovin v zdravila. Jedro te naložbe sta dva proizvodna obrata, razen tega pa je bilo zgrajenih ali povečanih še 8 pomožnih in infrastrukturnih objektov. Samo v varstvo okolja je bilo ob tej investiciji vloženi 70 milijonov dinarjev. V novih obratih in pomožnih ob-

Volitve s pretresom stanja

Bližnje programsko volilne konference OO ZK ne bodo smele biti zgolj formalno opravilo — Manjša konferenca in aktiv

Po sklepu občinske konference ZK v Novem mestu bo moralo vseh 168 osnovnih organizacij v tozdih in krajevnih skupnostih opraviti programsko-volilne konference med 15. novembrom in 15. decembrom. Ob sprejemu tega sklepa je bilo poudarjeno, da te konference ne smejo biti formalno opravilo, pač pa vsebinsko tehtni sestanki, na katerih morajo komunisti temeljito oceniti družbenoekonomske razmere svojega okolja ter samokritično pretresti lastno delovanje in odnos do uresničevanja partijskih sklepov in stališč.

Osnovne organizacije bodo morale torej izvoliti nove sekretariate, sekretarje in njihove namestnike, odgovorne člane za informativno-propagandno dejavnost, odgovorne člane za idejnopolično usposabljanje, evidencičarje, blagajnike, poleg tega pa še člane občinske konference ZK, člane aktiva komunistov — neposrednih proizvajalcev (le-te bodo volile le osnovne organizacije v materialni proizvodnji) in delegate za občinsko programsko volilno konferenco, ki bo prihodnje leto.

Po sedanjem predlogu naj bi nova občinska konferenca štela 54 članov, s tem da bi imeli v njej enega člana komunisti iz enote JLA. Po enega člana naj bi volili na približno vsakih 60 komunistov, to pa pomeni, da bo imelo v več primerih večje število osnovnih organizacij enega (skupnega) člana. Kaže pa, da ne bo ostalo pri omenjenem predlogu. Kot je prejšnji teden na medregijskem posvetu v Novem mestu povedala Ivanka Vrhovčak, izvršna sekretarka predsedstva CK ZKS, se zavzemajo za to, da bi občinske konference štelo po 30 članov. Menijo, da bi bile številčno manjše konference operativno učinkovitejše, pa tudi vloga in odgovornost posameznega člana

IZLET NA ILOVCE

V soboto, 24. oktobra, se je 45 tabornikov odreda Samotni hrast udeležilo enodnevnega izleta na Ilovce. Njihova prva postaja je bila v Orehoviču, kjer so se jim pridružili taborniki voda Orehki. Skupaj so odšli na Ilovce, kjer so imeli krajšo komemoracijo pri spomeniku padlim, s katero so počastili tudi občinski praznik. Ogledali so si Gracarjev turn, ob koncu pa na igrišču postavili šotor in izvedli nekaj taborniških igr.

MATEJA CEKUTA
Šentjernež

PRIDNI SAMOTNI HRASTI

Na letni konferenci so taborniki odreda Samotni hrast iz Šentjerneja pregledali dosedanje zelo plodno delo: izvedli so več akcij, izletov, tabornih ognjev, taborjenj, udeležili so se mnogoboja za MČ in TT v Ilirski Bistrici, pridobili so nekaj novih vodnikov in osvojili veliko veččin. Število članov se je povečalo na 187 tabornikov. Izvolili so novo odredovo upravo in nov svet.

MATEJA CEKUTA
Šentjernež

KS MAJDA ŠILC JE PRAZNOVALA

23. oktobra je Krajevna skupnost Majda Šilc iz Novega mesta slavila krajevni praznik. Na svečani prireditvi, ki je bila tega dne v osnovni šoli na Grmu, so podelili zaslužnim krajanom 5 krajevnih priznanj OF in 17 priznanj krajevne skupnosti za njihove zasluge pri razvoju KS, krajevne samouprave in v družbeno-političnem delu. Krajevna organizacija ZB je na prireditvi razvila svoj prapor. V kulturnem delu programa so sodelovali Dolenski oktet in učenci osnovne šole Grm.

NE OBOKI ...

Pred nedavnim smo v vesti „Krka se pripravlja“ mimogrede zapisali (po podatku iz glasila Krka), da so za praznik občine postavljene avtobusne čakalnice pred Krko nastale po zamisli arhitekta Petra Simiča, ki je pri nadstrešku skušal „simbolizirati bloke“. Avtor se je oglašil in protestiral, češ da pri oblikovanju čakalnic ni mislil ne na bloke in ne na novomeške oboke, kar bi bilo sicer bolj smiselno.

Za zdaj le zapisano

Kaj je z gradnjo tovarne IMV v Suhi krajini?

Na zasedanju občinskega zbora krajevnih skupnosti 30. septembra je bilo postavljeno delegatsko vprašanje, kaj je z gradnjo industrijskega obrata na Prevolah, ki je bil krajanom objavljen. Izvršni svet občinske skupščine je delegatu Jožetu Hribarju pismeno odgovoril. Vsebina odgovora je približno naslednja:

„V družbenem planu občine Novo mesto za obdobje 1981—1985 je v poglavju „Industrija prometnih sredstev“ zapisano, da bo tovarna IMV v tem času zgradila novo tovarno velikih plastičnih delov v Suhi krajini. V IMV so že pripravili tehnično tehnološko dokumentacijo za gradnjo take tovarne s približnim predračunom, ki znaša okrog 250 milijonov dinarjev. Glede na zdajšnji gospodarski položaj tovarne in sanacijski program pa IMV teh sredstev v tem srednjeročnem obdobju ne more zagotoviti. Izvršni svet skupščine občine Novo mesto bo elaborat za gradnjo tovarne IMV v Suhi krajini posebej obravnaval in bo skušal najti možnosti za uresničitev projekta.“

Začetek s 5.000 krizantemami

Vrtnarija je pridobila s preselitvijo nekajkrat večjo površino za obdelovanje in neprimerno boljše delovne pogoje — Slavnostna otvoritev dan pred praznikom

V okviru proslav za letošnji občinski praznik je bila 28. oktobra otvoritev novih objektov Vrtnarije, ki se je s Ceste herojev preselila ob potok Težka voda pod Šmihelom. Zdaj so šele dani pogoji za širo vrtnarsko dejavnost v družbenem sektorju.

Novi vrtnarski objekti v Kristanovi ulici so bili zgrajeni v razmeroma kratkem času, v letošnjem letu, in so veljali nekaj nad 20 milijonov dinarjev. Zdaj ima kolektiv tozda Vrtnarstvo in hortikultura, ki je lani postal eden od desetih tozdov Gozdnega gospodarstva Novo mesto, zares ugodne delovne pogoje in možnosti, da daje kupcem več izbire kot doslej. Novi objekti obsegajo lokal — cvetličarno in delavnice za pripravo vencev ter cvetnih aranžmajev, skladišča, posebej je poslopje za garaže in še nekaj rastlinjakov, v katerih je 380 m² površin pod steklom. Vse je avtomatsko ogrevano na trda goriva. Nad lokalom so upravni prostori.

Vrtnarstvo v družbenem sektorju se je začelo v Novem mestu razvijati šele leta 1954 na nekaj toplih greдах za šolo „Katja Rupena“, kjer so gojili zlasti cvetje za mestne zelenice, leta 1962 pa je mesto dobilo prvo cvetličarno na Glavnem trgu.

Dve desetletji so vrtnarji delali v neustreznih razmerah in prostorih na Cesti herojev, kjer je bilo sicer nekaj nad 6.000 m² zemlje, a je bilo zaradi neprimernega terena lahko le pol te zemlje izkoriščene za vrtnarsko dejavnost.

Na slavnosti ob otvoritvi sta govorila inž. Jože Petrič, direktor GG Novo mesto, ki se je predvsem zahvalil izvajalcem del, medtem pa je Franci Bartol, direktor tozda Vrtnarstvo in hortikultura, poudar-

jal, da bo kolektiv v novih prostorih lahko razvijal sodobnejšo tehnologijo in strokovnost dela. Objekti je

OB OTVORITVI VRTNARIJE — Uradno odprtje vrtnarije na novem prostoru ob Težkem potoku pomeni za zaposlene v tem kolektivu začetek novega obdobja v ustreznih delovnih pogojih, za občane pa večjo izbiro vrtnin, drevnin in kasneje še zelenjave, kar so si tudi dolgo želeli. (Foto: R. Bačer)

simbolično odprl Martin Uhan, najstarejši delavec kolektiva, slavnost pa je z nekaj pesmimi popestril tudi Dolenski oktet. Gostje so si nato ogledali prostore. Presenečeni so bili nad 5.000 velikocvetnimi krizantemami, ki so bile že na voljo kupcem iz novega rastlinjaka.

Novomeška kronika

Z VELIKO ZAMUDO — Okolje pred blokmi nasproti IMV so vendarle začeli urejati, kajti več let je bil videz tamkajšnjega naselja vse prej kot urejen. Večji del prostora pred blokci je že asfaltiran, urejajo pa tudi parkirišča in nasad.

BUREK IN KAVA — Nedavno odprti lokal na Cesti herojev nasproti osnovne šole Katja Rupena je sicer lep, ampak glede na bližino šol bi bilo dobro ponudbo razširiti morda še na slaščice. Sicer se lahko zgodi, da bo šla v promet predvsem kava ...

TUDI V SOBOTO IN NEDELJO — Pred dnevom mrtvih letos vrtnarji niso gledali na prsto soboto, ampak so imeli cvetličarno odprto v soboto ves dan, cvetje pa je bilo dobiti tudi v nedeljo dopoldne. Če bi se še kak svečar domislil postaviti stojnico blizu pokopališča, bi bilo krajanom povsem ustrezno.

TA TEDEN PET NOVIH — Prejšnji teden so v novomeški porodnišnici s področja mesta rodile: Janja Leko iz Ulice Milana Majcna 6 — Nino; Polonca Vodopivec iz Segove 14 — Spelo; Dragica Furlan, Nad mlini 17 — deklko; Biserka Mežnaršič. K Roku 87 —

Andreja in Milka Lažič z Brega 3 — Miroslava.
TRŽNICA SKORAJ PRAZNA — Zadnji ponedeljek mestna tržnica na zelenjavnem delu ni dajala viden tržnega dne, saj je bila ponudba domačih proizvajalcev izredno slaba. Le pet žensk je prodajalo jušno zelenjavo, solato in mlekarke izdelke. Dobro pa je bil zaseden obrtniški del tržnice, kjer čedalje bolj zmanjkuje prostora.

Ena gospa je rekla, da bo neki novinar spet obogatel s pisanjem. Ponovno je namreč začel razpadati pločnik nedavno romlajenega novomeškega mostu.

Zdravstveni dom je dokončan

Gradili so ga v dveh etapah in z dvema samopriskevkoma — Odprt za praznik občine

Brežiški zdravstveni dom je z dograditvijo druge faze dobil dokončno in zaokroženo podobo. Občani so prispevali zanj pomemben delež in s samopriskevkom zbrali za to 23-milijonsko investicijo 9,5 milijona dinarjev.

O tem so dvakrat odločali na referendumu, prvič 1973 in drugič 1979, vsakič za obdobje petih let. Osnovnemu zdravstvenemu varstvu so tako zagotovili boljše pogoje. Novi dom, v katerega se bolniki zatekajo po pomoč, je na pogled velik, glede na število prebivalstva, ki mu je namenjen, pa komaj dovolj prostora. Z zakloniščem in garažami za reševalna in druga službena vozila meri 3427 kvadratnih metrov.

V pravkar zgrajenem delu sta dve ordinaciji za medicino dela z diagnostičnim kabinetom, nevropsihiatrični in protituberkulozni dispanser, ordinacija dispanzerja za splošno medicino in nujno zdravniško pomoč, upravni prostori, zaklonišče in osebno dvigalo, so ga do zdaj pogrešali zlasti starejši bolniki.

Naš cilj ni bil postavljati spomenika, ampak čim bolj racionalno graditi, zato nimamo nobenih odvečnih hodnikov in malo uporabnih stranskih prostorov, je na otvoritvi 28. oktobra dejal direktor tozda dr. Slavko Sušin. Povedal je tudi, da ima kolektiv težave pri nabavi opreme in da je zdravstvo prikrajšano predvsem za pripomočke iz uvoza.

Za delo v sedaj zastavljenem obsegu ima zdravstveni dom dovolj delavcev. Kolektiv šteje 91 ljudi. Od tega je devet zobnih terapevtov, devet asistentov, šest zobotehnikov, trije specialisti splošne medicine, specialist pediater, specialist nevropsihiater, zdravnik splošne prakse, po dva specializanta splošne medicine in medicine dela ter po en specializant za ginekologijo in porod-

ništvo ter pljučne bolezni. Patronažnih sester je sedem, laborantke so štiri, voznikov reševalnih vozil pet in delavcev v tehničnih službah devet. V skupnih službah se število zaposlenih zmanjšuje in jih je zdaj samo še pet. Krepijo predvsem stroko, da bi bila pomoč ljudem čim bolj učinkovita.

J. TEPPEY

OGLAŠUJTE V DLI

JUŽNJASKI PEJSAŽI IN ZNAMKE NA RAZSTAVI

Predstavitvi Posavja v letu 1941 v galeriji Posavskega muzeja v Brežicah sta se v počastitev občinskega praznika pridružili še dve razstavi v domu JLA. Svoja dela prikazuje slikar Boris Petrov iz pobratene Gevgelije, ki je 1971 prejel sedmonovembrsko nagrado, najvišje priznanje v njegovi domači občini. Razstava je spodbuda za sodelovanje obeh občin na kulturnem področju.

Pod isto streho gostujejo filatelisti. Društvo Verigar iz Brežic je tokratno razstavo imenovalo „Naša pot revolucije“. Sodelujejo tudi razstavljalci iz drugih društev v Sloveniji in na Hrvaškem. Društvo je eno najdelavnejših v republiki in si je priborilo že vrsto priznanj. Z zbirkami svojih članov je razstavljalo tudi v tujini.

NOVO V BREŽICAH

MIRNO ZELENO. Predel med otroškim vrtcem, osnovno šolo, zdravstvenim domom in bolnišnico ne bo več kazil mestne podobe. Okolico zdravstvenega doma so za praznik uredili, do pomladi pa jo bodo še ozelenili. Urejen videz daje tudi asfaltirana Cernelčeva cesta s parkirišči, vendar to še ni dokončano, čeprav je bilo že do zdaj opravljeno veliko delo.

BREŽIŠKE VESTI

Cilj ni le prihranek denarja

Nova organiziranost šol naj izboljša kvaliteto učno-vzgojnega dela

Na zadnji seji trebanjske občinske konference ZK je bila razprava v celoti posvečena vprašanju vzgoje in izobraževanja. Komunisti so poskušali oceniti sedanje stanje in prihodnje naloge v novi organiziranosti šol, hkrati pa so ocenjevali dosežke celodnevne šole in njene možnosti v prihodnosti.

Kot je rekel eden izmed razpravljalcev, cilj nove samoupravne organiziranosti šol v trebanjski občini, kjer imajo zdaj Vzgojne izobraževalne organizacije, ni le prihranek denarja. Z novo organiziranostjo šol žele sicer tudi smotrnejše organizirati pouk in izmenjavo izkušenj med učitelji, v prvi vrsti pa hočejo izboljšati vzgojno-izobraževalno delo. In če je cilj izboljšanje vzgojnega in izobraževalnega dela, potem bodo poleg nove organiziranosti potrebovali tudi več denarja. Sedanje težave ekonomske narave pa jih bodo pri tem ovirale. Torej bodo poskušali z enakim denarjem, kot so ga dobivali doslej, organizirati vzgojno delo še bolje kot do zdaj. Prav za te namene pa je nova organiziranost trebanjskih vzgojno-izobraževalnih organizacij zelo primerna.

Podobne ocene so bile sprejete tudi za celodnevno šolo, kjer je prevladalo stališče, da je celodnevna šola v dosedanjem obdobju dosegla

pomembne rezultate, vendar se je srečevala tudi s prostorskimi in drugimi vprašanji. Vse to pa ne sme zavreti prizadevanj za izpopolnjevanje že doseženega, zlasti pa za ohranjanje dosedanjih rezultatov. Vendar se ne bi smeli dosledno držati norm, ki so predpisane, saj so te po zahtevnosti mnogokrat višje kot v bolj razvitih državah. Za

celodnevno šolo ni treba kdove koliko prostorov več, pa tudi ni treba, da je celodnevna šola povsod enako organizirana.

Dovolj je, da v šolah, kjer zanjo nimajo možnosti, organizirajo samo njene posamezne oblike.

J. SIMČIČ

»Dolenjski list« v vsako družino

Kmetijstvo brez naložb?

Delegati trebanjske občinske skupščine razpravljali o uresničevanju planov v kmetijstvu — Manj mleka in krme

Predsedstvo trebanjske občinske skupščine je od kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij terjalo, da pripravijo poročilo o uresničevanju planskih nalog.

Na seji vseh treh zborov občinske skupščine pa so se delegati že lahko seznanili, kako je trebanjsko kmetijstvo uspelo z uresničevanjem pla-

nov. Kot so na skupščini izvedeli, fizični obseg proizvodnje in odkup kmetijskih pridelkov potekata v skladu z načrti. Pridelek sena in mleka pa je bil nekoliko manjši, ker je primanjkovalo gnojil in je bila spomlad dolga suša. Odkup mleka je bil nekoliko manjši tudi zato, ker so bile cene nespodbudne.

Čeprav so bile težave z gnojili že od pomladi dalje — kot rečeno, jih je manjkalo zlasti za zimsko in spomladansko gnojenje travnikov — pa jih, sodeč po poročilu, ne bo zmanjkalo za setev pšenice. Ne bo jih pa dovolj za spomladansko setev, ko bodo dobili gnojila iz republiških virov. Zaostanki so tudi v naložbah, kjer bodo v trebanjski občini zaostali za eno leto. V tem letu se izpad investicijskih sredstev še ne pozna, lahko pa se bo v drugih letih srednjeročnega obdobja. Zato si bodo v trebanjski občini prizadevali, da bodo uresničili vse predvidene naložbe, marsikaj pa bo potrebno narediti tudi z usklajevanjem cen kmetijskih pridelkov in reprodukcijskega materiala.

TREBANJSKE NOVICE

POKLONILI SO SE SPOMINU PADLIH BORCEV — Na številnih komemoracijah ob dnevu mrtvih so se na komemoracijah številni občani poklonili spomenu padlih borcev. Tudi v spominskem parku v Trebnjem so se zbrali številni občani, še več pa jih je bilo na komemoraciji na trebanjskem pokopališču. (Foto: J. Simčič)

PRAZNIČNA DOGODKA — Pred otvoritvijo novih prostorov Zdravstvenega doma v Brežicah se je kolektiv zbral na ploščadi pred vhodom, kjer so se mu pridružili tudi delegati in gostje svečane seje občinske skupščine. Na spodnjem posnetku sta oktobrska nagrajena Janez Volčansek in dipl. inž. Franc Filipčič. Desno od njiju Jana Videnič med Branjem obrazložitev. (Foto: Jozica Teppey)

Žerjavom pohaja sapa, ljudem ne

TGO Metalna na Senovem doma težko proda izdelke — Rušenje enotnega jugoslovanskega trga — Postopna preusmeritev proizvodnje — Bo letos izguba?

Tovarna gradbene opreme na Senovem, tozdar mariborske Metalne, bo morda letošnje poslovanje zaključila z izgubo. Tako vsaj kažejo devetmesečni rezultati, ko dohodek in čisti dohodek kar okroglo za četrtino zaostajata za načrtovano rastjo.

Zmanjšanje povpraševanja po gradbenih žerjavih po sprejetju znanih ukrepov pri investiranju je imelo za posledico močno zapiranje v republiške meje, tako da so se zaradi skrbi za domače proizvajalce marsikje zadnji hip „premislili“, čeprav so bili doslej opremljeni izključno s senovskimi žerjavi. Branko Margon je na zadnji seji zbora združenega dela v Krškem povedal, da ocenjujejo v Metalni, da so na ta način izgubili 20 žerjavov.

Direktor tozda inž. Igor Šemrl je povedal, da je bilo doslej veliko neplačane realizacije, ob devetmesečju so se te nadloge znebili, ostaja pa še vedno problem likvidnosti. „Z jugoslovanskimi proizvajalci se dogovarjamo o delitvi, specializaciji dela, čeprav pri nas sodimo, da je rešitev iz zagate v preusmeritvi, saj nas je uda-

rila prav specializacija,“ meni direktor Šemrl. Nekaj izdelanih žerjavov naj bi predelali za manipulacijo materialov na odprtih skladiščih; zavzeto snujejo razvoj novih izdelkov, pri lastnem razvoju pa se bodo opirali predvsem na domače strokovnjake.

Ker delavci vedo, da čudežnega izboljšanja na jugoslovanskem tržišču ne kaže pričakovati, si bodo ob večji delovni storilnosti in disciplini prizadevali več prodati na tujem.

P. P.

ZALOGNE NE JEMLEJO UPANJA — Okoli tovarne Metalne na Senovem so precejšnje zaloge gotovih izdelkov, ki pa so ji trgovci v veliki meri „pokrili“. Delavcem vliva up na boljše dni prvi neposredni izvoz žerjavov za 10 milijonov deviznih dinarjev na Bližnji vzhod. (Foto: P. Perc)

KRŠKE NOVICE

„KMETOM“ SE SLABO PIŠE — V občini je v približno osmih letih pridobil status kmeta blizu 800 občanov. Vsi ti so ob zahtevku za pridobitev statusa kmeta na vse kriplje zagotavljali, dbodo zemljo obdelovali. Zdaj pa pri Kmetijski zemljiški skupnosti in Agrokombinatu ugotavljajo, da so ti občani na zakonsko obvezo hote ali nehoti pozabili. Morda se bodo spomnili, ko bodo pričele deževati nove odločbe o odvzemu statusa kmeta, saj bo treba precej več umetnosti pri dokazovanju, kot doslej.

PRI VODNIH SKUPNOSTIH ŽE VEDO, KAKO Z DENARJEM — Ni prav, da so vodne skupnosti skoraj v isti osebi financer in izvajalec melioracij, ker stane hektar celo 50 starih milijonov. Je potarnal delegat Agrokombinata na zadnjem zasedanju zbora združenega dela. Delegat se ni veliko zmotil, ker je mislil na Območno vodno skupnost Dolenjske in Vodnogospodarsko podjetje v Novem mestu. Ljudje v isti hiši se bodo pa menda že zmenili, čeprav gre za sis in ozd. Dela pa se vlečejo v nedogled in avtomobilistom na stari avtocesti se odpira čudovita panorama, ki jo marsikje „popestri“ torzo — delavec ob lopati in z roko v žepu!

KRŠKI TEDNIK

Odrešilni izvoz

V tovarni „Djuro Salaj“ so pripravili akcijski program za čimvečjo proizvodnjo do konca tega leta. Ker sozd Papir ni dosegel predvidenega izvoza, so se s težavami pri uvozu srečali še Krčani, čeprav so do 26. oktobra izvozili za 899 milijonov deviznih dinarjev (38 ton celuloze in 23 ton papirja), uvozili pa le za 560 milijonov deviznih dinarjev blaga. V tem ni vsteto blago na carinskem skladišču, ki je še neocarinjeno.

Delegat Voglar iz „Djura Salaja“, je na zadnjem zasedanju zbora združenega dela krške občinske skupščine izrekel za hvalvo za pomoč tovarni v težkih razmerah gospodarjenja predsedstva občinske skupščine in republiškega izvršnega sveta. „S povečanim izvozom bomo rešili probleme,“ je dejal Voglar.

Občinski grb letos kovinarjem

Najvišje občinsko priznanje letos kolektivu Tovarne konstrukcij trboveljske STT

Krogu kolektivov, ki so že prejeli občinski grb kot najvišje občinsko priznanje, se bo letos pridružila Tovarna konstrukcij iz Sevnice, ki dela kot tozdar sestavi trboveljske Strojne tovarne.

Znani so začetki nekdanje Stricljeve delavnice. Na samorasel način je nastala pravzaprav večina seniških kolektivov. Pravi razmah je ta sprva mali kolektiv dosegel šele v okviru STT. Takrat je nekdanja Kovinska dobila tudi sedanje ime. Delavci so si pravzaprav sami zgradili svoje proizvodne prostore. Dobra se je ta čas premenjal tudi proizvodni program. Zanimivo delovno področje so našli pri izdelavi strojev za predelavo barv in nasploh procesno proizvodnjo.

Nad vse pohvalni so tudi proizvodni dosežki v času te rasti. V pičlih 12 letih se je število zaposlenih povečalo za 300 odstotkov. Tudi celotni prihodek se je strmo dvignil; lani je bil npr. 30-krat večji kot leta 1969.

Vse odločneje se lotevajo tudi izvoznih poslov. Lani so na tako imenovano konvertibilno področje izvozili za 5 milijonov dinarjev. Letošnji

načrt je dosti drznejši — 12 milijonov dinarjev. Ni bojzani, da jih ne bi dosegli. V minulih devetih mesecih tega leta so namreč izvozili že za 10 milijonov dinarjev.

A. Z.

Delegati sprašujejo

Krmeljčane zanima, zakaj ni poskrbljeno tudi za bankine vzdolž asfaltiranih cest. Dragoceni asfalt se zato prav neusmiljeno lomi. Zamerijo tudi, ker letos očitno ne bo nič z razširitvijo ceste Hinjce — Križiše.

Električarji bodo morali odgovoriti na vprašanje delegacije KS Tržišče, kaj je z okrepitevjo napetosti na območju Pavla vas — Trščica. Pravijo, da gospodinjke skorajda ne morejo pognati pralnih strojev. Če se še pravilno spominjajo načrtov Elektrika, bi morali priti na vrsto že letos.

Delegacijo boštanjske KS je zanimalo, kaj je z novim mostom namesto starega lesenega. Vprašanje so zastavili že na prejšnji seji. Tokrat je bilo pojasnjeno, da so se pri komunalni skupnosti že pričeli „estanki o tej temi. Da ne bi izbruhnili spet spori o tem, pred čigava vrata naj bi postavili ta most, bo o lokaciji odločila študija.

lisjak lisjaku

„Obveščanje je v Sevnici minuli teden očitno odreklo že pri tako preprosti zadevi, kot je gostovanje cirkausa. Preden se je doobra razvedelo, da ima pravi šotor in celo živali, je že krenil v Brežice.“

SEVNŠKI VESTNIK

Volja do dela

Govori nova mladinska sekretarka Estera Savič

Vodstvo občinske organizacije v sevnški občini je prvič v dekletih rokah. Od 4.500 mladih, kolikor jih je staro vodstvo rado omenjalo po raznih materialih, ima nedvomno predvsem v združenem delu večino prav „nežni spol“, kot radi pravimo.

Ko smo novo sekretarko Estero Savič, (po zagrebški oblikovalski šoli je delala na sedanji srednji oblačilni šoli, nepogrešljiva je tudi v Delavnicah pod posebnimi pogoji) vprašali za nekakšen prednostni red bodočih nalog, ni dosti pomišljala. „Najprej želim spoznati osnovne organizacije; to naj bo naloga številka ena,“ je dejala. Ravno

tega stika so pogrešali marsikje. „Mladim po organizacijah je treba vltiti tudi malo člana,“ je nadaljevala v jeziku izkušene telovadne vaditeljice.

Ob neizbežnih hudo resnih političnih opravilih, ki pripadajo mladinski organizaciji, se bodo mladi, kot pravi Estera, lotevali vrste drobnih: od čistilnih do kulturnih. Dela ne bo manjkalo!

A. ŽELEZNIK

Ljudje so opora napredka

Podoba semiške krajevne skupnosti se iz leta v leto spreminja na boljše — Od pokopališča do nove pošte in cest

Za krajevno skupnost Semič gotovo velja, da je ena tistih v črnomaljski občini, ki so v zadnjih letih najhitreje napredovali. Za velik in hiter napredek teh krajev ima gotovo največ zaslug največja delovna organizacija v črnomaljski občini, semiška Iskra, ki tako rekoč na vsakem koraku pomaga pri razvoju teh krajev.

V zadnjem letu je napredek še posebno očiten. Ena večjih pridobitev je razširitev in ureditev pokopališča pri sv. Duhu, kar je veljalo 950.000 dinarjev, v načrtu pa je še gradnja nove mrliške vežice. Za posodobitev ceste Gradnik—Krvav-

čji vrh so 600 tisočakov zbrali krajanje in Iskra. Za obnovitev električnega omrežja za vasi Gradnik, Praproče in Sodji vrh, ki imajo sedaj trifazni tok, so vaščani prispevali dragovno, sami skupali jame in pomagali pri postavljanju drogov.

V semiču računajo, da bodo za dan republike odprli novo pošto. Stanovanja v novem posloju bodo vselejja takoj, pošta pa se bo preselila, ko bo pripravljena vsa oprema in montirana nova telefonska centrala.

Med pridobitvami zadnjega leta je treba omeniti še avtostaciono, za katero so 1,5 milijona dinarjev prispevali interesna skupnost za požarno varnost, gasilska društva in krajevna skupnost; mrliški avto pa je stal 210 tisočakov.

Med najbolj delovne in prizadevne organizacije v krajevni skupnosti sodi pravokotnik KK SZDL Štrekljevec, ki je pravo gonilo napredka, kar se vidi posebno pri gradnji gasilskega doma. Omeniti je treba še folklorno skupino Semiška ohcet, ki je letos veliko nastopala doma in na gostovanjih, in pohvaliti krajanje, ki sodelujejo pri številnih delih in prireditvah, kar je še posebej očitno pri vsakoletni razstavi belokranjskih vin.

F. D.

LIVARJI OBNOVILI ZGODOVINSKO ZIDANICO

Posnemanja vredno skrb pri ohranjanju tradicij NOB je pokazala Beltova temeljna organizacija Livarna. Črnomaljski livarji so namreč obnovili zidanico na Doblčki gori, kjer je med vojno deloval CK KPS, in nad to zidanico, ki je sedaj tudi spomeniško zaščitena, prevzel patronat.

PRIJETNA POT DOMOV — Avtobusi vsako jutro pripeljejo otroke v črnomaljsko osnovno šolo iz vseh koncev občine in jih po končanem pouku odpeljejo domov. Otroci na fotografiji čakajo „svoj“ avtobus, da jih bo odpeljal do Marindola in Žuničev. Sedaj je do Marindola asfalt, Žuničani pa pričakujejo partizansko magistralo prihodnje leto.

PARTIZANKA DO MARINDOLA

Partizanska magistrala je za 1.300 metrov daljša. Pred kratkim so namreč končali dela na odseku Vrhovci—Marindol, s tem pa je za letos tudi konec del na partizanski magistrali. Gradnja ceste od Vrhovcev do konca Marindola je veljala 19 milijonov dinarjev, prihodnje leto pa naj bi dela nadaljevali proti Žuničev, kjer naj bi čez Lupo zgradili nov mest. Odgovorni ljudje v občini si bodo prav tako prizadevali, da bi začeli gradnjo obkoljske ceste od Žuničev preko Preloke do Vinice.

250 JIH ČAKA NA TELEFON

Nova semiška pošta bo veljala okoli 20 milijonov dinarjev. Sedanji prostori, kamor se je pošta preselila pred dvema desetletjema, so postali pretesni, telefonska centrala pa premajhna. Na novo centralo se bodo lahko priključili novi naročniki; sedaj ima iz krajevne skupnosti telefon 160 naročnikov, prijavljenih pa je še 250. Okoli 60 novih naročnikov iz Praproč, Krupe, Moverne vasi, Vinjega vrha, Brstovca, Mladice in Trate so v denarju in delu za telefon prispevali po 30.000 dinarjev.

ČRNMALJSKI DROBIR

USPEŠNA SEZONA — AMD Bela krajina ima v svojih vrstah ene najboljših športnikov v Beli krajini sploh, saj njihovi vozniki motokrosa zasedajo najboljša mesta v republiki in državi. V soboto se bodo športniki in aktivisti tega društva po uspešni sezoni srečali v črnomaljskem gasilskem domu, kjer bodo razglasili športne rezultate in najboljšim izročili nagrade.

POBRATENJE OB DELU — Prejšnjo nedeljo so mladinci centra srednjih šol vrnili obisk svojim vrstnikom iz podobne ustanove v Dugi Resi. Mladi so se na srečanju v Črnomlju dogovorili, da se bosta njihovi organizaciji pobratili, in so to takoj naslednji teden tudi uresničili. Pred podpisom listine o pobratenju so eni in drugi krepko poprijeli za delo in lepo uredili okolico vrta v Dugi Resi, potem pa se pomerili na športnem igrišču.

Črnomaljski poročevalec

Živimo lahko le od lastnega dela

Doslej pa smo tudi od tujega in prišel je čas, ko je treba dolgove vračati

Nismo še mobilizirali delovnih ljudi in občanov in celo večine komunistov še ne za delo pri odpravljanju napak. Z ugotavljanjem napak in s kritiko smo opravili šele polovico dela. To je med drugim poudaril sekretar občinskega komiteja ZK Peter Šobar na seji konference ZK Kočevje, ki je bila minuli teden. Na njej so razpravljali o uresničevanju stališč 21. seje CK ZKJ.

Na seji so poročali in razpravljali o tem, kako ta stališča uresničujemo v posameznih osnovnih organizacijah ZK ter v posameznih delovnih in

življenjskih okoljih. Med tistimi, ki so dosegli največje uspehe, so bili omenjeni Prašičereja, Snežnik, GG Rog, Tekstilana in Trikon, med manj uspešnimi pa LIK, GG in DSS Itas.

V vseh enotah GG so poročilo obiska CK ZKS sicer obravnavali, niso pa na njegovi osnovi izdelali programa nalog. Zdravstveni dom ima veliko stroškov; denarja za ta namen v bodoče ne bo dovolj, zato se bodo morali tu bolj ukvarjati z zniževanjem stroškov. Pri uvajanju novih programov in prestrukturiranju gospodarstva je čutili še precej lagodnosti (LIK, Itas, Inkop itd.). Izvoz dela Skarta (LIK) meče na naše gospodarstvo slabo luč.

Pri bližnjih obravnava 9-mesečnih obračunov bo treba povsod oceniti izpolnjevanje letnih in srednjeročnih načrtov, vzroke odstopanja in odnos do dela. Povsod bo treba sprejeti ukrepe za povečanje izvoza in zmanjšanje uvoza.

Na področju SIS bo treba še preudarnje uporabljati denar in kar najbolj omejiti potrošnjo v zdravstvu, šolstvu in drugod. Vprašljivo je, če se bo začela načrtovana gradnja doma starejših občanov in razširitev zdravstvenega doma.

Načrte za prihodnje leto je treba sprejeti že v decembru.

Izvršni sekretar CK ZKS Alojz Gojčič, ki je tudi sodeloval v razpravi, je sicer pohvalil delo konference, poudaril pa je, da bi morala občinska konferenca in komitej bolj pomagati osnovnim organizacijam ZK pri njihovem delu. Menil je, da bi bili potrebni razgovori s komunisti ter vodstvenimi in vodilnimi delavci o odnosih znotraj teh OZD in o gospodarjenju predvsem v ZKGP, LIK in ITAS. Strinjal se je tudi z ugotovitvijo v razpravi, da ni treba zahtevati odgovornosti le od komunistov, ampak od vseh, posebno še od članov delavskih svetov, sindikata, delavskih kontrol, inšpekcij itd. Vendar je znotraj teh treba zaostri odgovornost komunistov.

Ludvik Zajc, sekretar medobčinskega sveta ZK ljubljanske regije, pa je poudaril, da mora biti odnos občinske konference ZK in komiteja ZK do osnovnih organizacij bolj aktiven, bolj organiziran in bolj selektiven. Med drugim je opozoril, naj izkušnje ene delovne organizacije uporabljajo tudi druge. Tako bi lahko izmenjavali izkušnje pri nagrajevanju, dohodkovnem povezovanju in drugod.

J. PRIMC

Iz Dragarske doline

SMUČI IZ PODPRESKE — V sodelovanju z Elanom izdelajo v „Jelki“ v Podpreski, ki je tozd LIK Kočevje, na leto 28.000 parov smučij. Od tega jih je 25.000 Telkških, 3.000 pa skakalnih. V „Jelki“ je trenutno zaposlenih 43 delavcev, od tega 27 pri proizvodnji smučij, ostali pa na žagi.

ZASLUŽEK ZA ŽIČNICO — Učenci osnovne šole, mladinci in tudi odrasli so pred kratkim sadili smrečice na površinah tozda „Gozdarstvo“ Draga. Zaslužek so namenili za gradnjo smučarske vlečnice, ki jo nameravajo kupiti. Niso se še odločili, kje je bodo postavili. To bo prva vlečnica na tem območju, ki naj bi bila po mnenju domačinov tudi zametek zimskega kmečkega turizma.

PARMA V DRAGI? — Obisk in simultanko šahovskega vele mojstra Bruna Parme ter organizacijo smučarskih tečajev in prireditev imajo še letos na programu Kulturno—športnega društva Draga. Doslej pa so izvedli že tekmovanja v šahu, streljanju in nogometu. Pri delu društva pomagata telesnokulturna skupnost in kulturna skupnost občine Kočevje.

STAR KRUH — Oskrba v več vaseh KS Draga šepa, saj je malo trgovin, krajevna skupnost pa obsežna in redko naseljena. Zdej so dobili zagotovilo, da bodo v svoji trgovini dobili tudi meso. Osnovna šola Podpreska pa mora kruh za šolske malice, ki jih bodo imeli v ponedeljek, prevzeti že v petek, tako da jedo šolarji tri dni star kruh.

Spomin na Rudija Podlogarja

Pred 20 leti, 25. oktobra 1961, je v starosti 62 let nenadoma umrl Rudolf Podlogar, tedanji upravitelj in organizator Pokrajinskega muzeja Kočevje, koroški borec, nosilec spomenice 1941 in več drugih odlikovanj. V osmrtnici je bilo zagotovilo vseh podpisanih organizacij, da bodo zaslužnega člana skupnosti in borca za pravice delovnih ljudi ohranili v trajnem spominu. Zato čutim dolžnost, da vsaj delno izpolnim to obljubo.

Rodil se je leta 1899 na Brezovem pri Gabrovci v delavski družini. Z osmim letom je postal pastriček, s šestnajstim pa delavec v topilnici svinca v Litiji, od koder je odšel leta 1917 k vojakom in se boril na raznih bojiščih. Leta 1919 se je boril kot prostovoljec za severno mejo na Koroskem.

brez dela. Nato je delal kot gozdni delavec v kočevskih gozdovih. Na Hribu pri Koprivniku si je kupil hišico, se poročil in si ustvaril dom. Preživljal se je s kuhanjem oglja.

V letu 1941 je organiziral NOB, zato so ga Italijani internirali. Po kapitulaciji Italije je s prekomorsko brigado prišel v težkih bojih preko Hercegovine, Like, Dalmacije in Trsta spet domov.

Doma je neutrudljivo delal za obnovo Kočevja in Kočevske kot vodja raznih poslov pri takratnem Okrajnem ljudskem odboru Kočevje in v gospodarstvu.

Tak je bil Rudi, zato je nam, njegovim sodelavcem, ostal v lepem spominu; mladim pa naj ta zapis pove, kakšni so bili ljudje, ki so gradili temelje vsega, kar imamo.

ANDREJ ARKO
Kočevje

KOČEVJSKE NOVICE

Dobra setev za obilno žetev

Ena najbolje opravljenih setev pšenice v občini doslej — Povečan regres za semensko pšenico — Zasejanih 500 ha njiv, trznega presežka naj bi bilo 150 ton

Ob prihodnji žetvi pšenice naj bi slovenska žitna industrija iz metliške občine dobila 150 ton pšenice. Seveda bo to moč izpolniti le, če bo letina normalna in če bodo kmetje pogodbe, ki so jih pred setvijo sklenili s kmetijsko zadrugo, tudi izpolnili in oddali določen del pridelka.

Letošnja žetev pšenice je bila ena najslabših v zadnjih letih in je bila za več kot tretjino manjša, kot so računali. Vzroki so bili v glavnem pozna setev, zgodnja zima, slaba prezimitev ozimne pšenice in spomladansko pomanjkanje umetnih gnojil za do-gnojevanje.

Letošnje akcije za čimvečji pridelok pšenice so se v metliški občini lotili zgodaj in se nanjo red dobro pripravili. P prvotno določeno višino regresa za semensko pšenico so zaradi kasnejše višje cene povečali od 4 na 5,5 din za kilogram, polna cena pa je znašala 19 dinarjev. Računajo, da so v občini letos posejali s pšenico okoli 500 hektarjev. Od 39 ton semenske pšenice, kolikor jo je naročila metliška kmetijska zadruga, so je 27 ton dobili kmetje, ki so z zadrugo sklenili pogodbe. Ob prevzemu je kmet za vsak kilogram se-

menske pšenice oddal zadrugi kilogram in pol merkantiline pšenice in se obvezal, da bo ob žetvi oddal še dva kilograma. Ker naj bi dosegli pridelek 35 stotov na hektar, bi za-

KONFERENCA O DELOVANJU KOMUNISTOV

Na včerajšnji seji občinske konference Zveze komunistov v Metliki je osrednja pozornost veljala delovanju komunistov in organizacij ZK v občini po 21. seji CK ZKJ. Najvišji partijski organ v občini je ocenil idejno-politično usposabljanje občinski organizaciji ZK v pretekli izobraževalni sezoni ter sprejel program za sezono 1981/82. Govor je bil še o vsebinskih in kadrovskih pripravah na programsko-volilne seje Zveze komunistov v občini.

druga tako dobila dobrih 94 ton pšenice. S pšenico je zadruga zasejala še 8 ha svojih njiv, kjer naj bi pridelali 28 ton pšenice, manjkajočih 28 ton pa naj bi dobili iz ostalega odkupa. Letos pa so dobili vsega 4 tone pšenice; toliko je zadruga dobila koruze iz državnih rezerv za zamenjavo za pšenico v razmerju ena proti ena, poleg tega pa je zadruga doplačevala še po tri dinarje za vsak kilogram pšenice.

Ob letošnji setvi je bilo na voljo dovolj umetnih gnojil in kmetje so tudi gnojili več kot prejšnja leta; poleg tega je vsak dobil od pospeševalne službe posebna navodila za celoten potek pridelovanja pšenice.

A. BARTEJL

SPREHOD PO METLIKI

DOBRO POTEZO JE NAPRAVIL INTEGRAL, ko je zaprosil tamburaše in folkloro, naj zaigrajo, zapojejo in za plešejo turistom, ki so se ustavili v hotelu Bela krajina. Veseli so bili gostje, a tudi nastopajoči, saj so dobili za nastop nekaj dinarčkov, ki jim jih prineso primanjkuje. Gostinci bodo gotovo spet pripravili kaj podobnega.

DA NE BI IZGUBLJALI ljudi po nepotrebnem preveč časa z uganjanjem, kdo je ovrknjen v vsakotjedenski humoreski na zadnji strani Dolenjskega lista, je avtor kzerij pripravil dajati brezplačne informacije, in sicer vsak dan od 22. do 24. ure. Ob napovedanem času se lahko pridete pozanimat v turistično pisarno-sod, le nekaj metrov od Vinotoča Kmetijske zadruge. To bo zanimivo!

METLIŠKA ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ je bila ena med redkimi v Sloveniji, ki ni imela tajnika. No, stvar se je uredila in Irena Flajnik je vneto odpošljala dopise na vse konce in kraje, največ pa seveda v Ljubljano. Ne, ni se povečala birokracija, kot nekateri že najbrž murrjajo ob branju teh vrstic, kajti tovarišica Irena bo tajnikovala povsem na ljubiteljskih temeljih. Z drugimi besedami: zastoj.

metliški tednik

Po kritični oceni tudi ukrepati

Slabi stiki med občinskim vodstvom ZK in osnovnimi organizacijami — Gospodarjenje dobro, v kratkem pa se obetajo slabši časi, če ne bomo že zdaj odgovorno ukrepali

Komunisti so znotraj svoje organizacije bolj malo naredili za uresničevanje stališč 21. seje CK ZKJ, zato pa je bilo storjenega več znotraj OZD, kjer so bili med tistimi, ki so se najbolj zavzemali za uresničevanje stabilizacije, tudi komunisti. To so ugotovili na seji občinske konference ZK Ribnica minuli teden.

Komunisti so kritično ocenili svoje delo. Ugotovili so, da bo treba hitro zaostri odgovornost in izboljšati disciplino na vseh ravneh, od osnovnih organizacij do občinskega vodstva. Od 35 osnovnih organizacij ZK v občini sta le dve do roka poslali poročilo o aktivnosti po 21. seji CK ZKJ, ena je poslala poročilo tik pred sejo, predstavnik ene OO pa je poročal na seji konference. Tudi na sestanke sekretarjev OO ZK pri-

haja le okoli polovica vabljenih. Seveda so naredili premalo tudi člani občinske konference in občinskega komiteja, ki niso vzpostavili pravega stika z OO ZK in zaostri odgovornost.

Kljub temu je bilo v občini veliko sestankov o gospodarjenju, stabilizaciji, izvozu in drugih aktualnih nalogah, je poudaril predsednik izvršnega sveta Viktor Pogorelec. Ob polletju so bili doseženi ugodni gospodarski rezultati in ob tridesetletju tudi. Vendar se poglji gospodarjenja zaostrejuje, predvsem še tam, kjer so odvisni od uvoženega reprodukcijskega materiala. Zato so se ponekod že začele težave, stoje tudi stroji, kar pomeni, da ne bo ustvarjen načrtovani celotni prihodek in dohodek in da preti ponekod izguba čeprav sicer letos v občini ni bilo zubašev. Vendar so še velike rezerve, te je treba izkoristiti, pri čemer pa

morajo biti bolj prizadevni prav komunisti.

J. P.

— Zdej bomo pa zdravi, ko imamo nov zdravstveni dom.

— Jaz se pa bojim, da nas bo zaradi njega še hudo glava bolela.

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

PRIŠLI BOROVNICANI — S predstavo „Poročil se bom z lastno ženo“ je kulturno-umetniško društvo iz Borovnice gostovalo v Sodržici, Dolenji vasi in Kočevski reki. V vseh krajih je ta igra privabila veliko gledalcev.

VOJAK RAZSTAVLJAL — Umetnik Tabor Gergely, ki je zdaj vojak in služi vojaški rok v Ribnici, se je te dni predstavil domačinom z razstavo svojih del, ki so jo odprli v domu JLA v Ribnici. Prikazal je največ ženskih aktov. Za svoja dela je dobil doslej že več priznanj doma in v tujini.

ZBIRALI STAR PAPIR — Konec minulega tedna je bila v Ribnici akcija zbiranja starega papirja za človekoljubne namene. Nekaj uspeha je bilo, lahko pa bi ga bilo še več, če bi se je udeležili vsi občani, saj je povsod veliko starega papirja.

VELIKO KOSTANJA — Letos je kostanj dobro oziroma celo rekordno obrodil. Nabirali so ga po vseh gozdnih ribniških občini. Največ nabiralcev je bilo okoli Sv. Gregorja, kjer so jih samo v enem dnevu našleli okoli 400, ki so prišli sem iz bližnjih in daljnih krajev.

REŠETO

Kdo na najodgovornejša?

Stanetu Kromarju, sedanjemu predsedniku občinske skupščine Ribnica, so na zadnji seji občinske konference ZK izrekli vso podporo kot enemu izmed kandidatov za bodočega družbenega pravobranilca samoupravljanja za območje občin Ribnica in Kočevje. Svoje kandidate bodo izbrali še v Kočevju. Izvoljen bo le eden. Volitve bi morale biti končane še in mesec.

V občini evidentirajo tudi možne kandidate za vse odgovorne dolžnosti v občinski skupščini, interesnih skupnostih in političnih organizacijah. Evidentiranje pa poteka prepočasno. Doslej so sicer evidentirali možne kandidate za vse najodgovornejše dolžnosti v občini, vendar se „slika“ iz dneva v dan spreminja, ker se nekateri odpovedujejo možni kandidaturi, prihajajo pa tudi novi in novi predlogi.

Občani bodo z evidentiranimi

možnimi kandidati seznanjeni še ta mesec, in sicer v prihodnji številki občinskega glasila „Rešeto“, ki bo izšlo pred 29. novembrom. Tako bo dana tudi možnost za nadaljnjo razpravo o predlaganih oz. evidentiranih možnih kandidatih.

Pred kratkim so mladinci izvolili svoje novo občinsko vodstvo: za predsednika občinske konference ZSM je bil izvoljen Miran Košmerlj, za sekretarja pa Janez Mihelič.

V Ribnici pa ob vseh volitvah pozabljajo na zaposlitev tovarišev in tovarišic, ki jim je potekel mandat. Tem je treba najti njihovem znanju in razgledanosti ter uspehom primerno zaposlitev, najmanj pa omo-gočiti, da se zaposle na istih delovnih mestih, kot so delali pred izvolitvijo. V ribniški občini pa kaže, da ni nobene načrtno kadrovske politike, saj si morajo posamezniki, ko jim poteče mandat, sami iskati delo, pogosto celo v drugih občinah, čeprav doma manjka sposobnih ljudi.

JOZE PRIMC

emona globtour
novo mesto

GLOBTOUR VABI NA SMUČANJE

JUGOSLAVIJA, ČSSR, POLJSKA, ITALIJA, AVSTRIJA

HOTELI - APARTMAJI KONKURENČNE CENE

KUPON ZA PRIJAVO

Ime in priimek
Naslov
Zaposlen(a)
Številka os. izkaznice izdana od SOB
se nepreključno prijavljam za smučarski aranžma v
v času od ... do
Kraj in datum
(podpis)

NA EN KUPON SE LAHKO PRIJAVI SAMO 1 OSEBA!
Kupon izrežite in ga najkasneje DO 20. NOVEMBRA 1981 pošljite v kuverti na eno izmed naslednjih Globtourovih poslovalnic: LJUBLJANA, Gosposvetska 4; MARIBOR, V. Kraigherja 4; NOVO MESTO, C. kom. Staneta 19; NOVA GORICA, Delpinova 24; BLEJ, Cesta svobode 9; PORTOROŽ, Obala 33, RADENCI, Hotel Radin.
Če pa se boste prijavili za gornji kupon, boste če vam bo žreb naklonjen, prejeli eno izmed naslednjih nagrad:
1. nagrada: 5.000 din popusta na prijavljen aranžma
2. nagrada: 3.000 din popusta na prijavljen aranžma
3. nagrada: 2.000 din popusta na prijavljen aranžma
4. do 13. nagrada: 10 vikend paketov v znanih turističnih krajih in zdraviliščih.

ŽREBANJE BO PRVI TEDEN V DECEMBRU NE ZAMUDITE IZJEMNE PRILOŽNOSTI!

DOLENJSKI LIST

» KOVINARSKA «

tovarna industrijske opreme
in konstrukcij, n. sol. o
KRŠKO

objavlja
JAVNO PRODAJO
naslednjih sredstev:

- osebni avto Zastava 132 GLS — izklicna cena leto izdelave 1978 (karamboliran) 25.000,00 din
- reprodukcijska stružnica BPT — 104 45.000,00 din
- reprodukcijska stružnica Prvomajska BPT — 104 30.000,00 din
- stružnica SCHEW 5.000,00 din
- 4 elektromotorji 4 KW 1.500,00 din za kos
- motorna črpalka (elektro) 2.500,00 din

Javna prodaja bo 12. 11. 1981 ob 11. uri v sejni sobi delovne organizacije za pravne in fizične osebe.
Ogled sredstev je možen 2 uri pred pričetkom javne prodaje.
V cenah ni vračunan prometni davek.

815/45-81

MERCATOR
AGROKOMBINAT Krško
PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja z dne 26. 10. 1981 TOZD Sadjarstvo-poljedelstvo Krško

objavlja
prosta dela in naloge:

STROJNIKA V SADNI HLADILNICI IN 15 NK DELAVCEV.

Delo za naloge strojnika v sadni hladilnici se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
— izpit za strojnika kompresorskih in hladilnih naprav ali
— KV električar ali KV elektromehaničar.
Zaželeno so delovne izkušnje pri podobnih delih.

Skupino 15 delavcev pa TOZD potrebuje za določen čas od 1. 11. do 31. 12. 1981, s polnim delovnim časom. Interesentom TOZD nudi možnost priučitve za dela rezi sadnega drevja.

Pismene prijave za zasedbo prostih del in nalog sprejema kadrovska služba delovne organizacije Mercator - Agrokombinat Krško, CKŽ 52, 15 dni po objavi.
Interesente bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po preteku objavnega roka.

818/45-81

Delovna organizacija
za gradbeništvo,
obrt in komunalno
68340 Črnomelj

TOZD KOMUNALA

Delavski svet TOZD KOMUNALA

razpisuje
dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostjo za štiriletni mandat

Vodja temeljne organizacije KOMUNALA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- šolska izobrazba:
— visoka, višja ali srednja izobrazba gradbene, strojne ali tej sorodne smeri
- delovne izkušnje:
— vsaj 5 let delovnih izkušenj v stroki
- drugi pogoji:
— ustrezne moralnopolitične vrline, ki se izražajo v pozitivnem odnosu do samoupravljanja in socialistične družbene ureditve, sposobnost za organizacijo dela ter poslovnih in medčloveških odnosov
— da ob imenovanju podajo program razvoja TOZD.

Za vodjo TOZD kot individualnega poslovnega organa ne more biti izbrana oseba, za katero veljajo zadržki, navedeni v 511. členu Zakona o združenem delu.

Pisne prijave kandidatov z dokazili o izpolnjenih pogojih sprejema razpisna komisija TOZD KOMUNALA 15 dni po objavi razpisa.

O izidu izbire bomo kandidate pisno obvestili v 15 dneh po dnevu sprejetega sklepa o izbiri. Sklep o izbiri bo sprejet v 30 dneh po poteku 15-dnevnega roka prijave kandidatov.

TOZD BEGRAD

razpisuje
po sklepu delavskega sveta

JAVNO LICITACIJO

za odprodajo naslednjih osnovnih sredstev:

- Kamion TAM 5000 kiper, vozen, leto izdelave 1969, izklicna cena 80.000.— din
- Kamion TAM 5000 kiper, vozen, leto izdelave 1967, izklicna cena 80.000.— din
- Kamion TAM 5000 kiper, nevozen, leto izdelave 1969, izklicna cena 40.000.— din
- Buldožer TG 50, nevozen, leto izdelave 1971, izklicna cena 150.000.— din

Licitacija bo 12. 11. 1981 ob 8. uri v avtoparku TOZD BEGRAD, Zadružna cesta 14.

Ogled vozil je možen na dan licitacije od 6. do 8. ure.
Pred pričetkom licitacije morajo zasebniki predložiti 10 % varščine, družbene organizacije pa instrument zavarovanja plačila.

KRKA, tovarna zdravil Novo mesto
TOZD Hotel Grad Otočec

bo na javni licitaciji, ki bo v petek, 6. novembra 1981, na gradu Struga odprodal konja, žrebca Kleida, starega 8 let.

DELAVSKI SVET TOZD INDUSTRIJA GRADBENE KERAMIKE TREBNJE IN KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA TOZD INDUSTRIJA GRADBENE KERAMIKE TREBNJE

objavljata
naslednja prosta dela in naloge:

- SEKRETAR TOZD — 1 delavec
Pogoj: višja ali visoka šola pravne, upravne ali organizacijske smeri
Do 4 leta delovnih izkušenj
- TEHNOLOŽ — 1 delavec
Pogoj: inženir kemijske tehnologije
Delovne izkušnje do 1 leta
- UPRAVLJALEC STISKALNICE — 1 delavec
Pogoj: NK, PU delavec
- VILICARIST — 1 delavec
Pogoj: PK, izpit za voznika vilicarja
- DELAVEC NA VIZUALNI KONTROLI — 1 delavec
Pogoj: NK, PU
- PRIPRAVLJALEC GLAZURE — 2 delavca
Pogoj: NK, PU
- UPRAVLJALEC MLINOV — 1 delavec
Pogoj: PU, KV
- ELEKTRIKAR — 2 delavca
Pogoj: KV električar
- DELAVEC ZA UREJANJE KASET — 1 delavec
Pogoj: KV, PU
- VRATAR — 1 delavec
Pogoj: NK, PU
- SKLADIŠČNIK IZDELKOV — 1 delavec
Pogoj: KV delavec
- PEČAR ZA OBLIKOVANJE IN POLAGANJE PEČNIC — 4 delavci
Pogoj: PU, KV
- DELAVCI ZA PRIUČITEV V KERAMIČNI STROKI ZA OBLIKOVANJE PEČNIC — 5 delavcev
- PRIPRAVLJALEC MASE — 1 delavec
Pogoj: NK, PU delavec

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.
Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh v TOZD Industrija gradbene keramike, Trebnje.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po poteku roka za sprejemanje vlog.

827/45-81

ljubljska banka

LJUBLJANSKA BANKA, TEMELJNA DOLENJSKA BANKA NOVO MESTO
DELAVSKI SVET DELOVNE SKUPNOSTI

objavlja dela oziroma naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostjo za dobo 4 let — s polnim delovnim časom:

- VODENJE POSLOVNE ENOTE METLIKA — 1 IZVAJALEC,
- VODENJE SEKTORJA DEVIZNIH POSLOV IN EKONOMSKIH ODNOSOV S TUJINO — 1 IZVAJALEC.

Pogoji za sprejem:
pod številko 1: visoka ali višja šola ekonomske ali pravne smeri, 5 let delovnih izkušenj, moralnopolitična neoporečnost;
pod številko 2: visoka ali višja šola ekonomske ali pravne smeri, 4 leta delovnih izkušenj, znanje dveh tujih jezikov in pogoji za opravljanje poslov plačilnega prometa in kreditnih odnosov s tujino, moralnopolitična neoporečnost.

Kandidati za objavljena dela oz. naloge naj prijavi s kratkim življenjepisom z navedbami o dosedanjih zaposlitvah priložijo dokazilo o šolski izobrazbi in izpolnjevanju drugih pogojev. Prijave sprejemamo 15 dni po razpisu. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 45 dneh po zaključku razpisa.
Nepopolnih in po objavljenem roku prispelih prijav ne bomo upoštevali.
Prijave pošljite na naslov:

Delavski svet delovne skupnosti
LB Temeljne dolenske banke
Novo mesto
z oznako „Za razpis“,
Novo mesto 68001,
Kettejev drevored 1

832/45-81

**SALONIT
ANHOVO**

Industrija gradbenega materiala Anhovo
n. sol. o.

TOZD Opekarna Brežice
Začasni kolektivni organ

objavlja
prosta dela in naloge:

- ELEKTROVZDRŽEVALCA — en delavec
Pogoj:
poklicna šola elektrosmeri in 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju enakih oziroma podobnih del.
- SKLADIŠČNIH DELAVCEV — pet delavcev
Pogoj:
NK delavci z enim mesecem delovnih izkušenj
Dela in naloge so za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečno poizkusno dobo.
Pismene prijave naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa.
O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku razpisa.

816/45-81

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

db DOLENJSKI PROJEKTIVNI BIRO
NOVO MESTO, SOKOLSKA 1
URBANIZEM, PROJEKTIRANJE,
INŽENIRING

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 5. novembra - Zahar Petek, 6. novembra - Lenart Sobota, 7. novembra - Engelbert Nedelja, 8. novembra - Bogomir Ponedeljek, 9. novembra - Teodor Torek, 10. novembra - Andrej Sreda, 11. novembra - Martin Četrtek, 12. novembra - Emil

LUNINE MENE

11. novembra ob 23.26 - ščip

KINIO

BREŽICE: 6. in 7. 11. ameriški barvni film Ta vražji jazz. 8. in 9. 11. ameriški barvni film Drakula. 10. in 11. 11. nemški barvni film Vodja Apačev.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

IZARJA pohoštenega, kvalificiranega ali priučenega - sprejem v redno delovno razmerje. Nudim zelo dober OD in urejene delovne pogoje. Delo je zanimivo, ker izdelujemo notranjo opremo po naročilih. MATKO KURNIK, Savska 12, Sevnica, tel. 81-191.

STANOVANJA

OGREVANO SOBO v Novem mestu išče resna stariša službenka. Naslov v upravi lista (4657/81).

VEČJO SOBO ALI DVE MANJŠI, po možnosti s kuhinjo, posebnim vvhodom, v centru Novega mesta iščem. Plačam 3.000 do 5.000 novih dinarjev. Ponudbe pošljite na upravo lista pod šifro: „REDEK PLACNIK“.

OPREMLJENE IN OGREVANE SOBE oddam samcem. Telefon 21-148.

STANOVANJE, vseljivo, prodam. Ponudbe pod: „KOCEVJE - CENTER“.

SAMSKI MOŠKI išče opremljeno ali neopremljeno sobo. Naslov v upravi lista (4654/81).

DVE GARSONJERI v Novem mestu zamjenjam za enoiposobno ali dvosobno stanovanje. Naslov v upravi lista (4655/81).

Motorna vozila

ZASTAVO 750, letnik 1973, registrirano do septembra 1982, ugodno prodam. Franc Vovko, Soteska 12, Straža, telefon 21-752 od 12. do 14. ure.

ZASTAVO 750, letnik 1976, in motor za ZASTAVO 101 prodam. Telefon 24-055.

FIAT 750 de luxe, letnik 1978, prodam. Tone Muhič, Koroška vas 9, Novo mesto.

ZASTAVO 750, dobro ohranjeno, prodam. Arh, Mestne njive 1, Novo mesto.

CRNOMELJ: 5. in 8. 11. angleški film Španska muha. 6. 11. jugoslovanski film Sanjski dnevi. 7. in 8. 11. ameriški film Detektiv Tom. 9. in 10. 11. ameriški film Grobo maščevanje. 12. 11. jugoslovanski film Mož, ki ga je treba ubiti.

KOSTANJEVICA: 7. 11. ameriški film TV mreža. 8. 11. ameriški film Naravnost v Meksiko. 11. 11. italijanski film Zasebne pregrehe javne čednosti.

KRŠKO: 7. in 8. 11. ameriški film Charliejevo maščevanje. 11. 11. italijanski film Svetniki in diamanti. 12. 11. ameriški film Prijatelj iz Amerike.

NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 6. do 8. 11. ameriški barvni film Inavazija tretjih bitij. 9. in 10. 11. italijanski barvni film Jastog za zajtrk. 11. in 12. 11. ameriški barvni film Mestni kavboj.

NOVO MESTO - KINO JLA: Od 6. do 8. 11. komedija Španske olijke. Od 9. do 11. 11. ameriški film Afera Concord.

STOENKO, letnik 1976, dobro ohranjeno, neregistrirano, prodam zaradi bolezni. Prodajam tudi malo rabljeno peč na olje. Gril, Kandijska cesta 1, Novo mesto.

AVTO ZASTAVA 750, letnik 1975, prodam. Oglej možen od 16. ure dalje. Anton Špelko, Jama 7, Dvor.

KARAMBOLIRAN MOTOR prodam. Stangelj, Gotna vas 75, Novo mesto.

LADO, letnik 1971, v voznom stanju prodam. Tone Golenko, Goriška gora 4, Skočjan.

TAM 6500 (vlačilec), letnik 1969, prodam ali zamjenjam za osebni avto. Anton Hutar, Kašča 7, Semič.

Z 101, letnik 1973, poceni prodam. Drago Gril, Cerovec 1, Dolenjske Toplice.

SIMCO 1000 GLS, letnik 1974, registrirano do maja, malo karambolirano, poceni prodam. Informacije po telefonu (po 15. uri) na številki (068) 81-865.

DIANO (letnik 1978 in 126 P (letnik 1979) prodam. Telefon 61-212.

R 4, letnik 1970, prodam. Martin Grubar, Gor. Vrhpolje 57, Sentjerne.

ZASTAVO 750, letnik 1976, registrirano do aprila 1982, prodam. Novak, Cesta heaojev 29 a, Novo mesto, telefon 22-793.

VW 1200, letnik 1974, v voznom stanju prodam. Naslov: Radovan Jelen, Kremen 2 c, Krško, telefon 72-187.

FIAT 124 in ZASTAVO 750 prodam. Alojz Lindič, Klenovnik 17, Skočjan.

Kmetijski stroji

MLATILNICO KROBOT 200 s popolnim čiščenjem, odlično ohranjeno in traktor URSUS s kabino, 35 konj, 800 delovnih ur, prodam. Janez Kastelic, Vrh pri Pahi 13, Otočec.

TRAKTOR TV 18, dobro ohranjen, prodam. Drago Nemanič, Bereča vas 10, Suhor.

TRAKTOR, novejši, v dobrem stanju, s kabino, nemške znamke Lanz, 40 KM, prodam. Oglej od delavnikov od 15. ure dalje. Branko Vidmajer, Selce 12 nad Blanco, tel. (063) 21-984.

PRODAM

PRODAM malo rabljen družinski motor BOMBAY. Informacije dobite na tel. 21-151.

ZREBICO, staro sedem mesecev, prodam. Franc Murgelj, Vrhovo 15, Mirna peč.

KOVINSKO CISTERNO (3200 litrov), primerno za vodni rezervar, prodam. Štojs, Cesta na grad 28, Sevnica.

ČRPALKO za gnojnico, novo, prodam. Saje, Hudo 2, Novo mesto.

TRACNO ŽAGO METABO 550 W prodam. Oglej od 19. do 21. ure na Majde Šilc 20, stanovanje 26, Novo mesto.

KAVC, raztegljiv v ležišče, in dva fotelja prodam. Rodič, Kristanova 2, Novo mesto, tel. 24-972.

NUJNO PRODAM cirkular (tri krožne žage, 20 m podaljška 3 x 2,5). Cena je 9000 din. Naslov v upravi lista (4658/81).

KLAVIRSKO HARMONIKO znamke FIROTTI, tip CLIVIA, 80-basna, prodam. Jože Veselič, Mestni trg 11, Metlika.

BUKOV PARKET, 36 m², dimenzije 200 x 50, prodam. Dam za 100 din ceneje po m² od nabavne cene. Milan Milčinovič, Grič 6, Kostanjevica.

UGODNO PRODAM dve omari iz orehovega furnirja v zelo dobrem stanju. Interesenti naj se ogledajo na tel. 22-055 od 18. do 19. ure, v soboto lahko cel dan.

UGODNO PRODAM letos nov model zimski plašč številka 38. Telefon (068) 71-061.

KRAVO, staro 5 let, 8 mesecev brejo, in junca, starega 2 leta, prodam. Jože Zoran, Gor. Kamenje 2, Novo mesto.

ZREBICKO, 7 mesecev staro, redovniško čistilni kosač, prodam. Janez Košak, Hriškov Brod 22, Sentjerne.

STILNO SPALNICO, dobro ohranjeno, prodam. Mija Drčar, Ulica Stare pravde 20, Brežice.

PRODAM trivrstno diatonično harmoniko ali zamjenjam za razne artikle. Prodajam tudi nemško švčarko, staro tri leta. Telefon 25-206 Vellkonja.

KOMBINIRANO PEČ („Braun“) za kopalnico, staro eno leto, prodam. Zupančič, Stavča vas 20, Dvor.

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ (6 KW) prodam. Informacije na telefon 25-281 in 25-881.

HLEVSKI GNOJ prodam. Milan Pavlič, Roje 8, 68310 Sentjerne.

TERMOAKUMULACIJSKO PEČ (4 KW) ugodno prodam. Telefon 25-098 dopoldne.

PRALNI STROJ GORENJE prodam. Taborski, Zagrebška 8, Novo mesto.

SUHE HRASTOVE DESKE debeline 3,5 cm in 3 cm prodam. Oglej popoldan od 15. ure dalje. Branka Kum, Praproče 28, Straža.

PO ZELO UGODNI CENI prodam nov črn plašč perzijanec številka 48. Naslov v upravi lista (4656/81).

KUPIM

TRAKTOR FERGUSON kupim ali zamjenjam za lado, letnik 1971. Tone Golenko, Goriška gora 4, Skočjan.

POSEST

DVE PARCELI - košenica v skupni izmeri 1 ha, primerno za postavitev brunarice, prodam. Marjan Medved, Straža 55.

ZA SKROMNO KMEČKO HIŠICO z malo zemlje, lahko tudi majhen vikend, dam Golf VW. Franc Habicht, Rašiška 1, 61000 Ljubljana, telefon (061) 556-126.

V NAJEM ODDAM manjšo hišico na deželi z vrtom (elektrika in voda, asfalt), 2 km oddaljeno od avtobusa, v Gornji Pirošici pri Cerkljah na Dolenjskem. Za zimo je tudi kurjava. V pošte pridejo upokojenci, pošteni. Informacije dobite v župnišču v Brusnicah vsak dan od 12. do 15. ure, razen srede.

RAZNO

Izgubil sem priklop Zetorja v gornjem koncu Sentjerneja. Poštenemu najditelju dam nagrado. Anton Golob, Sela 3, Sentjerne.

GARAŽO v Novem mestu najamem. Umek, tel. dopoldne 22-011, popoldne 23-187.

PREKLICI

JOŽE VRTAČIČ, Žihovo selo 6, opozarjam Janeza ERŠTETA in njegovo ženo iz Srednjega Grčevja 2, naj prenehata širiti neresnične govornice, sicer jih bom sodno preganjal.

JOŽE IN FANIKA TOMAC, Sela, n. h., Osilnica, se opravičujeva MARJANI MALNAR s Sel, Osilnica, za izrečene besede o tatvini denarja.

DRAGICA KUMP, Uršna sela 74 a, zahtevam, da MARIJA PETRINA iz Uršnih sel 7 preklične neresnične govornice o meni in mojem očetu. V nasprotnem primeru jo bom sodno preganjal.

OBVESTILA

DRAGI SESTRI MARIJI STRAJNAR iz Velike Cikave želi za dvojni praznik, visok življenjski jubilej in god, vse najlepše, največ pa zdravja in dobre volje. Mimici pa pošilja lep pozdrav - sestri, oziroma teta Nežka z družino.

DRAGEMU MOŽU IN OČETU FRANČU MLAKARJU iz Zlogranc pri Skočjanu za 50-letnico življenja iskrene čestitke in mu želijo še veliko srečnih ter zdravih let v krogu svojih domačih. Zena Marija, sinovi Jože, Janez in Branko.

IZDELUJEM prane plošče (kulir 40 x 40). Na zalogi imam tudi okenske police. Jože Kic, Skočjan, tel. 85-217.

NOVOST! V eni minuti izdelam štiri črno-bele ali barvne slike za osebnostno izkaznico, vozniško dovoljenje ali potni list. Slike dobite takoj! Delovni čas je samo ob ponedeljkih, neprekinjeno od 7. do 20. ure. CVETKO TRAMTE, Breška vas 3, Bela Cerkev.

ZAHVALA

NAMESTO cvetja na grob pokojnih dobrih znank, sester MARIJE POSINEK in LOJZKE OPRESNIK, poklanja JULKA KOŠČAK 1.000,- din Zvezi slepih in slabovidnih Novo mesto. Za poklonjeni znesek iskrena hvala! Medobčinska organizacija slepih in slabovidnih, Novo mesto.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta, dedka, pradedka, brata in strica

ALOJZA VIRCA

z Vrhovega 2 pri Mirni peči
borca za severno mejo

se zahvaljujemo vsem, ki so počastili njegov spomin na domu, mu poklonili vence in cvetja, ga spremili k večnemu počitku in z nami sočustvovali. Iskrena hvala župniku za lep pogrebni obred. Zahvala velja tudi sorodnikom in sosedom, ki so dragega ata med bolečnijo obiskovali in mu lajšali trpljenje.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je po hudi in zahrbtni bolezni za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama, tašča, sestra in teta

MARIJA ILENIČ

iz Vel. Lahinje 5 pri Črnomlju

Zahvaljujemo se sosedom in vsem ostalim za izrečeno sožalje, darovano cvetje, organizacijo pogreba in spremstvo na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi dr. Trobišu, bolnici pljučnega oddelka Novo mesto, dr. Strmcjevi, dr. Paunovi, dr. Sekuvanovičevi, dr. Boriču in sestram Darinki, Anki in Marji, vsem iz Zdravstvenega doma Črnomelj, za lajšanje boleznin nadom. Hvala tudi Barici Milkovič in Katki Svajger za poslovlilne besede, godbi in kolektivu Beti v Črnomlju pa za darovano cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom Mimi in Cvetki Gregorič, Anici Romšek in Barici Milkovič za vsestransko pomoč v času bolezni.

Žalujoči: mož Miha, hčerka Tinka z možem Tinotom, vnuka Nataša in Milan, brat Tone, sestra Francka in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega nepozabnega moža, očeta, starega očeta, tasta, brata, strica in botra

STANETA KOŽARJA

z Dol. Pirošice 12

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za darovano cvetje in izrečeno sožalje ter za spremstvo na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni Onkološkemu inštitutu v Ljubljani, dr. Schmitu, dr. Furlanovi ter ostalemu zdravniškemu in strežnemu osebju. Lepa hvala patronažni sestri Jožici Ambrožič in njenim sodelavkam za dnevni obisk na domu, Gasilskemu društvu Dol-Pirošica in Cerklje za vodstvo pogreba, pevskemu zboru „Planina“ iz Cerklj za zapete žalostinke, Ivanu Golobu za poslovlilne besede pri odprtem grobu, kaplanu za opravljeni obred ter kolektivom TERME CATEZ, AGRARIE CATEZ za podarjene vence. Vsem, ki ste nam pomagali in stali ob strani, še enkrat najlepša hvala!

V globoki žalosti: vsi njegovi

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje. IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Baucr (urednik Priloge), Bojan Budja, Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Prime, Drago Rustja, Jože Simčič, Jožica Teppy, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 10 din. Letna naročnina 380 din, plačljiva vnaprej - Za delovne in družbene organizacije 760 din - Za inozemstvo 760 din ali 26 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenjska banka Novo mesto).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 200 din, 1 cm na določeni strani 300 din, 1 cm na prvi strani 400 din. Vsak mali oglas do 10 besed 80 din, vsaka nadaljna beseda 8 din - Za vse druge oglase velja do preklica cenik št. 12 od 1. 4. 1981 - Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS Skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1981) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-603-30624 - Naslov uredništva 68001 Novo mesto, Glavni trg 7, p. p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov uprave: Jenkova 1, p. p. 33, tel. (068) 22-365 - Naslov ekonomske propagande in malih oglasov: Glavni trg 3, p. p. 33, telefon (068) 23-611 - Nenaročenih republikov in fotografij ne vračamo - Casopisni stavek, filmi in prelom DITC, tozđ Časopis Dolenjski list, Novo mesto - Barvni film in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 22. do 28. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Pintar iz Vrhtrebnjega - Uroša, Antonija Prah iz Jelenka - Dušana, Valerija Kukman s Hrasta pri Vinici - Boruta, Ljudmila Rom z Dobljčke gore - Janija, Cirila Bec iz Kamenice - Matjaža, Nada Podvorac iz Stopnega - Melito, Mimica Črnogelj iz Metlike - Janeza, Darinka Slanc iz Dolenjskih Toplic - Marka, Andreja Umek iz Pavle vasi - Urško, Alojzija Marinčič iz Trebnjega - Simona, Meri Munič iz Ločne - Ano, Marinka Janežič iz Mokronoga - Franjo, Marija Metelko s Kuzarjevega Kala - Simono, Kristina Resnik z Brezja - dečka, Sonja Kahteran iz Sevnega - deklico, Olga Androjna iz Telčič - deklico, Zdenka Sotošek iz Gorice - dečka, Antonija Tomše iz Globočič - deklico, Majda Bartol iz Velikega Cerovca - dečka in Sonja Barbič iz Crnomlja - dečka. Čestitamo!

TIH IN PRAZEN JE NAJIN DOM, KER VAJU NI VEČ.

V SPOMIN

4. novembra sta pretekli dve leti trpljenja in globokih bolečin, odkar sta naju zapustila ljuba žena, mamica, zlati sin, brat

ROZALIJA IN VLADIMIR LUZAR
iz Škočjana 48

Z bolečino v srcu se vedno znova vračava k njenemu preranemu grobu. Tih in počasen je korak. Kako puščeno in nenadomestljivo je brez njiju. Letos mineva leto in pol, odkar nas je zapustila naša draga mama, stara mama. Vedno in povsod nas spremlja bolečina, ki se je ne da popisati. Hvala vsem, ki jima še vedno prinašate cvetje in prižigate svečke. Posebna zahvala mentorici cvetličnega krožka na osnovni šoli Škočjan, ki nenehno skrbi za šopke. Hvala vsem, ki se ju še spominjate.

Neutolajljiva: mož-oče Vlado, hči-sestra Vlasta in številno sorodstvo

ZAHVALA

V 36. letu nas je za vedno zapustil naš dragi sin, brat in stric

DUŠAN KLEMENČIČ
Ždinja vas 13

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, župniku za tako lep obred, sosedom in gasilskemu društvu Ždinja vas, podjetju Knjižgotisk, Novoteks in VVO Ljubljana, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoci: mama, ata, sestri Ani, Dragi, Mari ter brat Tone z družinami in Jože

Ždinja vas, dne 25. 10. 1981

»Dolenjski list«

ZAHVALA

Po težki in dolgotrajni bolezni nas je v 68. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

LUDVIK ŽAGAR
iz Glogovega broda

Najlepše se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala zdravniškemu osebju zdravstvenega doma iz Brezic za lajšanje bolečin na domu. Hvala rudniku Globoko, prodajalni Labod iz Krškega, godbi, pevcem, govorniku in župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: žena Rozika, hčerke Milena, Mira in Anica z družinama

Solza se bo posušila, rana nikdar zacelila.

V SPOMIN

10. novembra bo minilo 37 let, odkar je kruta usoda prekinila mlado življenje našega dragega očeta, moža, brata in strica

ANTONA ŠTEFANČIČA
z Vrha pri Pahi

Nisi se vrnil, ostali smo sami!

Žalujoci: žena in otroci z družinami

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

EMILA ŠKABARJA
iz Gradaca 42

se zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje, darovali pokojnemu cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo osebju bolnišnice v Novem mestu, vsem družbenopolitičnim organizacijam, sosedom, govornikom, pevcem in godbenikom. Vsem in vsakomur posebej še enkrat prisrčna hvala.

Žalujoci: žena Milka, sinova Milan in Janez z družinama ter ostalo sorodstvo

Nisi se mogel posloviti od nas, dragi ata, brez besed in slovesa smo ostali, zato ne moremo verjeti, le tihi dom nemo priča, da te več ni.

ZAHVALA

Po dolgi bolezni je v 72. letu preminil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE GORŠE
iz Podturna 53 pri Dol. Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali pri lajšanju bolečin, ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam ustno ali pismeno izrazili sožalje, sočustvovali z nami, nam v težkem trenutku pomagali in karkoli storili v njegov spomin.

Žalujoci: žena, hčerka, sinovi, sestra, brata in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči in tragični izgubi našega dragega 14-letnega sina, brata in vnuka

FRANCIJA SIMONČIČA
iz Vel. Mraševega 13 pri Podbočju

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, mu podarili vence in cvetje, nam izrazili sožalje in ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala osnovni šoli Podbočje za soorganizacijo pogreba ter govornikom za tolažilne besede pri odprtem grobu, SÓP TOZD IKON Kostanjevica ter obema duhovnikoma za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: mamica, ati, brata Viktor in Davorin ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po dolgi bolezni nas je v 80. letu zapustila naša draga žena, mama, stara mama, babica in teta

MARIJA MURN
iz Podturna 66

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, znancem in prijateljem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti, nam izrekli sožalje ter pokojni darovali vence in cvetje. Posebna hvala TOZD Gozdarstvo Podturn in TOZD Gradnje Novo mesto za podarjene vence. Hvala župniku za opravljeni obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 25. letu nas je tragično zapustil naš dragi mož, očka, sin in brat

JOŽE KRŽAN
Mali Podlog 10

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so v težkih trenutkih z nami sočustvovali in nas tolažili. Hvala za podarjeno cvetje in vence ter za spremstvo na zadnji poti. Posebna hvala delavcem IMV-TOZD COMMERCE Novo mesto, Laboda Krško, hotela Srečni Krško in Avtohiše iz Ljubljane. Hvala dekani iz Leskovca za opravljeni pogrebni obred in tople poslovilne besede.

Žalujoci: žena Breda, hčerka Monika, oče, mama, bratje in sestre ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

FRANČIŠKA GORŠIN
z Verduna pri Stopičah

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se poklonili njenemu spominu na domu, ji darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in pokojno spremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala bolnici Novo mesto, sosedom Turkovim in Banovim, Tovarni zdravi Krka, Novoteksu, Novolesu, SGP Pionirju, pevskega zboru iz Stopič in dekani za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: Tone, Stanko, Marko, Milka, Rozka z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 53. letu starosti je zahrbtna bolezen izstrelila iz naše sredine dragega moža, očeta, sina in brata

ANTONA KREGARJA
iz Gor. Straže 20

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki ste se poklonili njegovemu spominu, mu darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in pokojnega tako številno spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala sosedom in vsem ostalim, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani in nam nesebično pomagali. Zahvaljujemo se članom delovnega kolektiva „Novoles“, Gasilskemu društvu Vavta vas, govornikom za poslovilne besede, benikom in pevcem za zapete žalostinke in župniku za opravljeni obred. Vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: žena Jožica, otroci Tine, Marija, Jože, Toni in Albinček, mama, sestra Ema, Albinca in brat Slavko z družinami ter ostalo sorodstvo

Prvi posavski park, 88 dreves v spomin na Tita pri lovski koči na Brezovici

Na skupščini Lovske zveze Jugoslavije marca v Prištini je bilo sprejeto, da bi sleherni jugoslovanski lovec v naslednji petletki zasadil vsako leto vsaj eno drevo za zatočišče divjadi. Govorili so tudi o akciji sajenja dreves v spomin na predsednika Tita, ki je bil velik ljubitelj lova.

V ta čas spadajo prizadevanja lovske družine Boštanj, da uredi takšen park. Kar samo po sebi se je za saditev ponujala edinstvena okolica okrog pred desetletji udarniško zgrajene kočice pri Brezovici nad Boštanjem. Ljudje ta kraj pogosto izbirajo za cilj krajših družinskih izletov.

Park nameravajo slavnostno odpreti v počastitev praznika sevnške občine v četrtek, 12. novembra, ob 15.30. Na seji sveta za varstvo okolja pri občinski konferenci SZDL je predsednik lovske družine Boštanj

dr. Jurij Pesjak pojasnil cilje, ki so vodili lovce pri tem delu.

Načrt za saditev je zastoj zrisal inž. Marjan Hladnik iz drevnice okrasnih drevnin Rimš pri Krškem. Lovci sadijo drevesa v skupinah po 5 do 6. Vso površino bo krasila urejena trata, razpostavljene bodo klopi. Lovci so se sprva zavzemali za v tej krajini znana drevesa, vendar so naposled sprejeli tak izbor, da bo v parku kaj videti vse leto. Ne bodo manjkale jerebrike, rdeči hrast, rdeča bukev in podobno. Kipar Rudi Sto-

par pripravlja vabljiv napis iz hrastovine na najbolj vpadljivem mestu ob cesti Grahovica—Ktmelj.

Ob slavnostni otvoritvi zasajenega parka bodo med drugim peli oktet Boštanskih fantov, zaplesala bo boštanska folklorna skupina in kajpak ne bodo manjkali pihalci blaglasnega lovskega roga.

A. Ž.

MATIJA GUBEC IN MATIJA GLAD — Lik Matije Gubca, katerega glava je neverjetno podobna glavi avtorja Matije Glada, ki je tudi na fotografiji, je izrezljan kar v deblo drevesa, je izrezljan kar v deblo drevesa, (Foto: Primc)

Dal, česar sam ni imel

Z besedami: „Ravno danes je 40 let, odkar so nas v Brestanici kot izgnance odpeljali neznano kam neznani usodi naproti,“ je Janez Volčanšek začel pogovor o žalostnem mejniku svoje mladosti, ki je preokrenil mirno življenje najstarejšega izmed sedmih otrok v kmečki družini iz Zgornjega Lenarta pri Brežicah. Takrat je bil star 16 let in je že zapustil osnovnošolske klopi. Rad se spominja časov, ki je bil se solar, ko se je z vrstniki potepal po brežiških ulicah. Morda ga je prav spoznanje, da so njegovo generacijo ogoljufali za srečo in brezskrbnost, napeljal na solniška pota, v poklic, v katerem se je razdal mlademu rodu in na vsakem koraku skrbel, da bi imeli najmlajši lepo, veselo otroštvo, za kakršno je bil sam pripravljen. Za prizadevanje obdaritev in drugih akcij za prijetnejše počutje otrok.

Med vojno Janez ni nadaljeval šolanja. Izgnanstvo je preživljalna Poljskem, kjer je najprej delal na državnem posestvu, potem pa služil za hlapca, dokler ni zbolel. Aprila 1943 je moral v bolnišnico. Zdravljenje je trajalo dlje kot vojna. Izgnanci so se tedaj vrnili na svoje domove, on pa je ostal v tujini, do leta 1947, dokler ni okrevljal. Med angleško okupacijo Nemčije je bil nazadnje v zdravilišču blizu Oldenburga. Z domačini si je dopisoval lahko samo s posredovanjem Rdečega križa.

— Končno sem le dočkal vrnitev v domovino, je nadaljeval svojo zgodbo — kot

invalid misem bil sposoben za težko delo, zato mi niso obetali nič dobrega. Pošiljal so me v trafiko prodajati cigarete. Nisem se sprizajnil s tem. Hotel sem se osamosvojiti in uspelo mi je. Najprej sem naredil kmetijsko šolo in nato pridobil še pedagoško izobrazbo za poučevanje biologije in kemije. Svojo učiteljsko pot sem začel v Artičah in jo prekinil za štiri leta, ko sem bil sekretar občinskega komiteja ZK in Socialistične zveze. Potem sem šel na Veliko Dolino in bil 15 let ravnatelj osnovne šole. Vsak dan sem se vozil tja dvajset kilometrov daleč iz Stare vasi. To me ni oviralo pri delu s kolektivom, učenci in krajanji.

Leta na Dolini so bila leta iskrenega tovarištva in medsebojnega razumevanja v šoli in zunaj njenih zidov. Starši so prihajali k meni kot domov. Na Veliki Dolini sta šola in kraj eno, zato je moje slovo težko. Bilo je tiho kot v grobu, ko sem včeraj starše še zadnjič nagovoril kot ravnatelj. Toda s tem se nisem dokončno poslovil. Ostal bom predsednik odbora za dograditev šole, ker bi tudi sam rad dočkal konec sedanje stiske.

Njegove lastne izjave najbolje označuje Volčansko-vo privrženost šoli in vzgoji. Toda to ni vse njegovo delo. Od študentskih let dalje je veliko svojega časa porabil za različne družbenopolitične dolžnosti, zato tudi po upokojitvi ne bo miroval. Posvetil se bo svojem konjičku, kmetijstvu, marsikatero uro pa bo še naprej žrtvoval delu z mladino, za kar je letos prejel brežiško oktobrsko nagrado.

JOŽICA TEPPEY

„Starši pravijo, da sva znorela“

Pustila sta službo in stanovanje v Ljubljani in se preselila v Drago, kjer živita z enoletno hčerko v hlevu, v katerem redita 40 glav mlade pitane živine

„Z možem imava rada živino, na konje pa je on čisto trapast. Že ob poroki je pripeljal domov zrebička, čeprav nisva imela primerne hleva in sva ga dala v zasilni prostor,“ je povedala Nada Okorn, ki živi zdaj z možem Francijem — oba sta stara po 25 let — in enoletno hčerko Petro v hlevu v Dragi, v katerem redita še 40 glav mlade goveje živine za kooperacijo ZKGP Kočevje, štiri svoje govede in štiri svoje konje.

Do 10. junija letos, ko sta prišla v Drago, sta živela pri sorodnikih v Pričičah pri Medvodah, zaposlena pa sta bila v Ljubljani, ona pri Agropromu, on pa pri UNIS-TOS. Ob rednem delu sta še kmetovala in redila živino pri starejših ljudeh in kmetih v raznih krajih. Vendar nista imela sreče. Tako sta nekje delala, lastnica pa je le pila. Spet drugod ju je kmet vzel do jeseni, da sta mu opravila vse delo, pred zimo pa jima je dal odpoved.

„Zaradi vsega tega sem že obupala. Nekdo sem dala kar brez možev vednosti v časopis oglas, dprodava živino. Ko so kupci prišli, mož ni hotel prodati. Pogum mu je dajal

tudi stric. Vsi smo iskali primerno kmetijo za najem ali odkup, pa je nismo mogli dobiti. Potem smo po telefonu spraševali vse občinske kmetijske zemljiške skupnosti in le iz Kočevja sva dobila odgovor, da je zemlje dovolj, in če sva resna zainteresenta, naj kar prideva.“

V najem sta dobila hlev in 35 ha zemlje, v pogodbeno rejo pa 40 glav 200 kg težke mlade živine, za pitanje, ki jo bosta zredila do teže 550 kg, krmila in drugo, kar sta potrebovala in kar bosta nato ob prodaji živine odplačevala. Vodja kooperacije Janez Oven pravi, da se kooperantu ne splača rediti manj kot 40 glav živine. Izračun namreč pove, da le v m primeru lahko računa na 300 do 400.000 din letnega čistega dohodka. Kooperacija je več let iskala primerne goveje človeka med domačini, pa ga ni dobila. Ko sta prišla Okornova, pa se je oglasilo še več kandidatov.

Okornova pravi, da se z domačini razume. Tisti dan je mož pomagal drugod, ker so ga prišli prositi za pomoč. Tudi kraj jima je všeč. Zdaj prebivata v hlevu, hkrati pa preurejata leseno barako v bližini, v kateri je bilo včasih žaganje, v dom, v katerem bosta preživela zimo in živila, dokler si ne bosta postavila prave hiše.

ČARDA V SEVNICI

Ob prazniku sevnške občine bo v mestu vrsta prireditev, ki bodo pripomogle k prijetnemu družbenemu počutju. Tako prične jutri ob 18. uri v hotelu Ajdovec gostovanje znana skupina iz motela Čarda v Prekmurju. Teden pomurske kuhinje bo trajal do vključno 12. novembra.

NA RAZSTAVO V NOVI SAD

Deset kočevskih mladincev bo sodelovalo na razstavi ob četrtem Filatelističnem festivalu mladine Jugoslavije v Novem Sadu, ki bo od 21. novembra do 6. decembra. Poslali bodo 189 listov, kar bo zadostovalo za 21 vitrin.

A. ARKO

SMRT V JARKU

28. oktobra okrog 23. ure je 21-letni Franc Zvegljič iz Drožanja pri Sevnici brez voznškega izpita vozil osebni avtomobil po cesti Blanca — Sevnica. V Brezovem je zaradi neprimerne hitrosti zapeljal v občestni jarek, drsel po njem in zadel v nasip stranske ceste. Pri tem se je Zvegljič tako hudo poškodoval, da je umrl na kraju nesreče.

KLJUB TEŽAVAM JE LEPO KMETOVATI — Tako menita zakonca Okorn, ki sta se iz mesta preselila na kmete, kjer redita živino in konje. Na fotografiji: Nada Okorn krmí mlado pitano živino. (Foto: Primc)

EKSPLODIRAL PLIN

31. oktobra okrog 18.30 je v kuhinji stanovanja Ane Kranjc iz Sevnice v šestem nadstropju bloka eksplodiral gospodinjinski plin. Kranjčeva in triletnega otroka je pri tem vrгло po tleh, razbita okenska šipa pa je poškodovala dva avtomobila, ki sta bila parkirana pod oknom. Škoda v stanovanju je za 5.000, na obeh avtomobilih pa za 10.000 dinarjev. Vzrok eksplozije še raziskujejo.

JOŽE PRIMC

Sekali s sklepom delavskega sveta

Prvih trinajst topolov je padlo v ponedeljek. „Stari so že in znotraj vsi gnili,“ je ugotovil gozdar, ki so ga v Hitrotkalu najeli, da bi sečnja potekala po pravilih, pa tudi varno.

„Včasih so bili res okras parku in naši delovni organizaciji. Zadnji čas pa so bili bolj v napoto, škoda so pa tudi delali,“ je razlagal vodja vzdrževalne skupine zijaalom, ki so se privlekla iz pisarn gledat, kaj se dogaja pred njihovim Hitrotkalom.

„Samo listje jih je še bilo in to listje je padalo jeseni na

streho in v zlebove, zato ni nič čudnega, če je ob deževju v marsikateri pisarni kapljalo s stropa,“ je še dodal vodja vzdrževalne skupine in zdelo se mu je imenitno, ker so prisotni prikimali.

V torek so podrli samo pet topolov. Bi jih več, a je padel peti tako nerodno, da je z vrhom oplazil avto višjega svetovalca za zunanjo opremo objektov. Prekinili so z delom ter so tri ure in dvanajst minut čakali na ocenjevalca škode.

V sredo so požgali štiri najst topolov. Snažilka Metlova je rekla, da je zdaj pred

njihovo tovarno čudno, pušto, žalostno, sekretarka pa je demantirala njeno ožnost s stavkom: „Je pa zato pred Hitrotkalom veliko svetleje.“ S tem je dala sečnji politično podporo.

V četrtek so žagali s tremi žagami. Topoli so se rušili, traktorji so, se žagane v metre, vozili h kupcem.

„Boste videli, kako lep park bo tu čez nekaj let,“ je odgovarjal vodja vzdrževalne skupine vsem, ki so izražali dvom in nezadovoljstvo zaradi sečnje dreves, ki so dajala v sončnih dneh bogato senco. V četrtek proti večeru je zaječal zadnji topol ...

Ob pojavu stekline v krški občini

Vsi, ki so bili v stiku s sumljivimi ali obolelimi živalmi, se morajo javiti zdravniku

Po prvem obvestilu o pojavu stekline v občini Krško sta zdravstvena in veterinarska služba prešli od preventivnega delovanja na neposredno ukrepanje. Akcijo vodi občinska komisija za borbo proti nalezljivim boleznim v Krškem. Komisija je zasedala in že ukrepa; povezuje poleg zdravstvene in veterinarske službe še organe občinske uprave, sanitarno in veterinarsko inšpekcijo, organe za notranje zadeve, lovske organizacije, organizacijo RK, šole, krajevne skupnosti in občinsko zdravstveno skupnost.

Prvenstvena naloga vseh je natančno informiranje in poduk čim širšega kroga prebivalcev. Strokovne službe so dobro pripravljene, zato ni potreben pretiran preplah med prebivalstvom, pač pa sodelovanje in razumevanje pri izvajanju ukrepov, ki bodo sledili: odlok občinske skupščine za zatiranje stekline, omejevanje gibanja domačih živali, uničevanje potepuških psov, mačk in drugih živali, ki se nenormalno vedejo, odstrel lisic, takojšnja prijava veterinarski službi tistih živali, ki se sumljivo vedejo ...

Posebej pa opozarjamo vse, ki bi bili v stiku s sumljivimi ali obolelimi živalmi ali bi bili poškodovani, da se takoj javijo najbližjemu zdravniku, ki bo nudil in poskrbel za vse potrebne ukrepe — oskrba rane, kontrola živali, zdravljenje, cepljenje, prijava itd.

Zavod za socialno medicino in higieno Novo mesto

SMUČARSKI SEJEM

V soboto in nedeljo prireja smučarsko društvo Rog v novomeški športni dvorani tretji smučarski sejem. Na sejmu bo moč kupiti novo in rabljeno smučarsko opremo, montirati okovje na smuči, pripravili bodo strokovna predavanja o izbiri opreme, mazanju in ostalem, kar sodi k smučanju. Na sejmu bodo prodajali tudi krznene izdelke, včlanjevali v smučarsko zvezo Slovenije in SD Rog, kar pomeni 10 odstotkov cenejši nakup, vpisovali bodo v smučarske tečaje, turistične agencije pa bodo razgrnille svoje zimskošportne ponudbe.

Vodranški ribnik bogatejši za zarod krapov

Te dni se zaključuje letošnja ribolovna sezona, ki jo člani novomeške ribiške družine sklepajo nad vse uspešno. Pa ne morebiti zaradi števila ulovljenih rib, pač pa dajejo obelježe tej ugotovitvi številne delovne akcije.

Člani novomeške ribiške družine so namreč očistili in uredili ribnik Vodranec pri Otočcu, poplesali okolje, za nameček pa v ribnik vložili večje število krapov. Tako postaja Vodranec priljubljena in pomembna točka ribičev, še posebej zato, ker je do ribnika moč priti z avtom, že v bližnji prihodnosti pa se bodo vloženi krapovi v ribniku pridružili še linji. Ribiške dovolilnice za Vodranec so na voljo v Prešernovi gostilni v Kronovem, v recepciji hotela na Otočcu in v prostorih novomeške ribiške družine.

PESA ... ALENKA PESO ... — Šestletna Alenka Jerman iz Gorence pri Semiču že pridno pomaga staršem pri delu na polju. Tudi pri spravlju pesi ni umanjala, sama je izpulila 8,55 kg težko peso. Dekletce se je precej namučilo, da je bilo kos rastlini, ki je bila z dvignjenimi listi večja kot Alenka. (Foto: F. Derganc)

V petek je imel delavski svet delovne organizacije Hitrotkal sedemnajsto sejo. Pod šesto točko dnevnega reda je bila najprej podana podrobnejša razlaga o smotnosti in potrebnosti sečnje topolov v parku pred fabriko, potem se je razvila dveurna razprava o tem, ali naj se topoli posekajo ali ne, končno pa so sprejeli tudi sklep o tem. Ničje od delegatov ni glasoval zoper sečnjo, a tudi vzdržanih glasov ni bilo.

„Vaš strah je bil odveč. Sami lahko vidite, da so delegati soglasno podprli naš predlog,“ je šepnil direktor vseh direktorjev finančnemu direktorju.

TONI GAŠPERIČ